

Délvidék

Független, regionális, közéleti hetilap – XI. évfolyam 45. szám – 2001. december 20.

Egy régi kép...

A fenti kép egy régi – talán a hatvanas években árusított – bajai údvözlőlapon látható. A Béke tér látképe biztosan sokakat jóleső emlékezésre készítet. Jól látható a Petőfi-sziget akkor beépítetlen állapota, és a központi autóbussz állomás. A fotót Bakonyi Béla készítette, a lapot a budapesti Offset-Nyomda adta ki. (Millunov Dániel gyűjteményéből)

Lakossági fórum az elkerülő útról

Teljesen megtelt érdeklődővel, az érintett utcák lakóival hétfőn este a városháza díszterme, ahol bemutatták az 51-es és az 55-ös főutak elkerülő, illetve a Duna-hídra átvezető szakaszainak terveit, valamint lakossági fórumot tartottak a témában. Mint kiderült, az elképzelések szerint a leginkább „érzékeny” területen, a Kaszás utcában egy ún. három-számjegyű tehermentesítő út, tehát hivatalosan nem a főút vezet majd.

Az út beruházója az ország 38 kiemelt, gyorsforgalmi útját is építő Nemzeti Autópálya Rt., finanszírozója a Magyar Fejlesztési Bank lesz.

Szell Péter polgármester elmondta: több mint húsz éve remélt, várt programja a városnak az elkerülő utak megvalósítása. Az építkezésnek jelenleg nincs más alternatívája, ugyanis a város rendezési terve értelmében most csak itt van lehetőség elkerülő utat építeni. A DVCS-n túli átvezetés most nem kezelhető, többek között az ADUVÍZIG által felvetett problémák és a város ivóvízbázisának védelme miatt sem.

A projektre 2,6 milliárd forint áll rendelkezésünkre, ha most ezt nem használjuk fel, akkor legközelebb 8-9 év múlva kerülhet szóba ismét az ügy. A polgármester szerint semmiképp sem szabad elengedni a 2,6 milliárdot.

Molnár Péter, a Bács-Kiskun Megyei Állami Közútkezelő Kht. igazgatója elmondta, hogy a Kaszás utcában az 55-ös utat tehermentesítő út vezet majd. Molnár meglepődött azon, hogy az építkezés legnagyobb ellenzői most azok, akik tudták, hogy ott út fog épülni. Szerinte ezt a nagy lehetőséget nem szabad elszalasztani. Más utcában egyesek rosszabb körülmények között élnek, mivel rájuk nem vonatkoznak az új műszaki megoldások, a Kaszás utcaik ezzel szemben kulturáltabb, gondozottabb körülmények közé kerülnek a beruházás által – tette hozzá Molnár Péter.

Az út tervezője, az UTIBER Kft. részéről Lakits György elmondta: arra törekedtek, hogy a tehermentesítő útra csatlakozó kereszteződések számát minél inkább lecsökkentsék, ugyanakkor az ott lakók érdekeit szem előtt tartva, sok helyre ún. szerviz utakat terveztek, amelyek a helyi közlekedést szolgálják majd. Kereszteződés a Dombos, a Tél és a Garibaldi utcáknál várható, a Bernhart Sándor utcánál pedig körforgalmi csomópontot akarnak kialakítani.

A 2x1 sáv, közel 8 méter széles, szegéllyel ellátott út zárt csapadékvíz-elvezetéssel és természetközeli állapotokat biztosító, fafonatos zajvédő fallal lesz ellátva. Kialakításra kerülne továbbá a közvilágítás, a közös biciklitű és gyalogjárda, illetve több helyen bokrokat, facsoportokat is telepítenének.

A szakemberek kérdésre válaszolva kijelentették: előzetes számításaik szerint a közlekedésből származó várható rezgésterhelés nem haladja meg az Európai Unióban megszabott határértéket.

A beruházás ellenzői, a Kaszás utcában lakók képviselői elmondták: ténylegesen ismert volt az előttük átvezető út terve, csak hogy azóta például felújították a Duna-hídat, RO-RO kikötő létesült Baján, illetve várható a hercegszántói kamionterminál átadása, így ezek következtében a jövőben olyan nagyságú kamionforgalom fog keresztülhaladni a városon – ha megépül az út, akkor a Kaszás utcán – amire nem számítottak.

Egyes lakók azt javasolták, hogy az illetékesek próbálják előteremteni a pénzt a DVCS-n történő átvezetésre.

(folytatás a 6. oldalon)

Karácsonyra készülve

A karácsonyi készülődés izgalma jól érzékelhető a mi városunkban is. Ezt a karácsonyt váró gyönyörű koncertek, a megszokottnál kedvesebben egymásra tekintő emberek és a városháza előtt felállított szép karácsonyfa is jelzi már napok, hetek óta. Sokakat meglepett, hogy a december ezek mellett igazi téli idővel köszöntött ránk, de talán így az igazi.

Baja fejlődése szempontjából sok és jelentős változás indult el vagy fejeződött be, aminek eredményei az utak (elkerülő út folytatása is) építését, a kórházi feltételek javulását, a szociális ellátás gyarapodását, a kommunális szolgáltatások (szennyvíztisztítás, hulladékgyűjtés) fejlesztését, lakások építését jelentették mindannyiunk számára, ezek szebb, még jobban lakható városá teszik Baját.

Pályázati eredmények és indítható fejlesztések dolgában ugyan nagyon eredményes évet zártunk, mégsem szerettem a 2001-es esztendőt, és ennek legalább két oka volt.

Az egyik az, hogy túl sokan távoztak el közülünk, olyanok is, akiknek még minden oka meg lehetett volna a köztünk maradásra. A másik pedig az, hogy az indokoltnál sokkal durvább stílusban indult el az országgyűlési

választási kampány, és sajnos biztos, hogy ez még csak a kezdet. (Bár ne lenne igazam...)

Ugyanakkor remélem, hogy a mi városunk eddig is a kellő önmérséklettel vette az ilyen típusú akadályokat, ezért azt javaslom, hogy a következő hónapokban is igazoljuk, hogy Baja az arany középut városa is. Figyeljünk arra, ami igazán fontos. Szerintem fontos az, hogy milyen fejlődési esélyeket kínál a 2002-es esztendő, és meggyőződésem, hogy értelmes együttműködéssel sikeresek lehetünk jövőre is.

Azt is remélem, hogy legalább három bajai illetőségű képviselőnk lesz (hiszen erre jó esélyünk lehet), akikkel nőhet a bácskai vidék lobbyereje céljaink megvalósítása érdekében.

Szeretném megköszönni mindenkinek, aki 2001-ben is tett a városunk fejlődéséért, és szeretnék számítani rájuk a 2002-es évben is, persze, ha még többen érzik ezt fontosnak, az csak javunkra válhat.

A fenti remények jegyében szeretnék minden bajainak meghitt hangulatú, boldog karácsonyt, békés, boldog és lehetőségienkhez mérten sikeres új esztendőt kívánni.

Szell Péter polgármester

A jobboldali erők képviselőjelöltje ismét Zsigó Róbert

A FIDESZ bajai csoportja a tegnapi napon tartott sajtótájékoztatót jelentette be hivatalosan, hogy a 2002-es országgyűlési választáson ismét Zsigó Róbertet indítják a Baja környéki 9-es számú választókörzetben. Fercsák Róbert, a párt helyi vezetője beszámolt arról, hogy a közel múltban megtartott jelöltállítás taggyűléseken egyhangú döntés született. Ahogyan elmondta, értékelésük szerint 1998-ban a FIDESZ és jelöltje, Zsigó Róbert mellett döntöttek az itt élő emberek, elfogadták a párt programját, terveit, s az eltelt időszak történései bebizonyították, hogy a térség helyzetében kedvező elmozdulás történt Baján és a környező településeken egyaránt. Az országos politika szintjén megkötött

megállapodások helyben is kirajzolták azt a szövetséget, amely a polgári értéket felvállaló erők közös és eredményes szereplését biztosíthatja. A tájékoztató az MDF nevében Allaga János, az MKDSZ képviselőjében dr. Zöld Lászlóné nyilatkozta ki, hogy tagságuk egyöntetűen támogatja Zsigó Róbertet, elégedettek eddig végzett munkájával. A FIDELITAS helyi szervezete is hasonló tartalmú nyilatkozatot tett. Zsigó Róbert országgyűlési képviselő emlékeztetett 1998-ban tett kijelentésére, amelyben azt fogalmazta meg legfőbb feladatának, hogy segítsen az itt élőknek. „Remélem, ez sikerült, sok mindent elvégeztünk, de még nagyon sok munkánk van hátra.

(folytatás az 5. oldalon)

Baja, Monostori úti Tüzép kellemes karácsonyi ünnepeket és boldog új esztendőt kíván minden kedves vásárlójának!
December 20-tól január 6-ig zárva tartunk!

Gsempediszkont

Folyamatos akciókkal várjuk! Gsempék, padlólapok, csaptelepek... és minden, ami a fürdőszobába kell!

Baja, Dózsa Gy. út 226.
Tel.: 79/326-258, 420-233
Nyitva tartás:
H-P 8-17 óráig
Szombaton zárva

TESZO „Egy hideg kapcsolat”
HŰTÉS, KLÍMA, SZELLŐZÉS
Kereskedelmi hűtőberendezések, Szellőzőberendezések, Légtechnikai rendszerek, Légtisztítók, Épület és Gépjármű klimatizálás
TESZO Bt. 6500 Baja Tinódi u. 14.
Tel.: 79/323-198; 79/423-177

„ARANYHAL - BAJA”
Várszegi Horgászüzletek
BAJA, Dózsa Gy. út 57. - Nagyker is
Kossuth L. u. 23., Oltványi u. 1. 79/324-005, 06-30/9530-707
Ny.: H-P: 7.30-16.30, SZO.: 8-12.30, V.: 7-11 h-ig (Dózsa Gy.)
Kellems karácsonyi ünnepeket, sikerekben és halfogásban gazdag boldog új évet kívánunk:
Béla, Andi, Misi, Józsi, Ildi, Jócó és Eti

EZÜST KÜRTÖK ALAPÍTVÁNY
KÖNYVESBOLT
Bibliai tárgyú könyvek árusítása:
- Bibliák
- történelmi könyvek
- gyermeknevelési könyvek
- gyermek és ifjúsági könyvek
- az egészséges életmóddal kapcsolatos könyvek
- művészeti könyvek
6500 Baja, Telcs Ede u. 1. Tel.: 79/427-045
KÖNYVESBOLT Nyitva tartás: H-Cs 13-17-ig

KULISICS ÜVEGCENTRUM
Baja, Szenes u. 1. (piac tér)
Új üzletünk Baja, Kálmán király u. 38.
Üvegezés, javítás, hőszigetelt üvegek.
Tel.: 30/9-47-47-43
324-360
24 órán belül házhöz megyünk!

RAUSCH
Kerékpár szaküzlet és szerviz
Kerékpárok, kerékpár tartozékok és minden, ami a kerékpározáshoz kell.
Baja, Czirfusz F. u. 4.
Tel.: 79/325-336

PONGÓ FOTÓ
Baja, Táncsics M. u. 5.
Tel.: 79/324-018
TOMIKA ajánlata:
Csomó minden karira ajiba!
amatőrfilm kidolgoztatásakor:
- ajándék cserefilm
- ajándék fényképalbum
- ajándék indexprint

ASTRASAT
6500 Baja, Táncsics u. 6.
(A Bacska Áruházától 30 m-re)
Tel.: 79/426-843, 20/9239-288
- M1, TV2, RTL KLUB antennák
- Digitális, analóg parabólák
- Antenna szerelési anyagok
UPC Direct
égből kapott szórakozás

KOVÁCS ARNYÉKOLÁS
ELŐLEG NÉLKÜL, GARANCIÁVAL
REDŐNY, HARMONIKAJÁRTÓ, RELUXA,
SZALAGFÜGGÖNY, GARÁZSKAPU
KÉSZÍTÉS, JAVÍTÁS, NAPPELLENZŐK.
Kovács Szabolcs, Baja, Jácint u. 7.
Tel.: 79/324-329, 06-30/9324-329

TELEFONOS
LELKISEGÉLYSZOLGÁLAT
06-80/850-100
Ingyenes zöldszám (hétfőtől csütörtökig 18-21 óráig)

Búcsú egykori kollégánktól

Megdöbbenett benünket a szomorú hír, meghalt iskolánk nyugdíjas nevelője,

Vuity Sándorné,
Mária néni.

Tudtuk, betegeskedik, ám azt senki nem sejtette, hogy a karácsonyi jókívánásainkat többé már nem tudja fogadni.

1954-ben került a bajaszentistváni iskolához, amelyhez nyugdíjazásáig hű maradt. Több mint három évtizeden át, magyar szakos tanárként, gyermekek generációit tanította a szép magyar beszédre, helyesírásra, olvasásra. A magyar nyelvés irodalom tantárgy magas színvonalú oktatása mellett az iskolai könyvtárat vezette, színdarabokat tanított be, mesemondó és szavalóversenyeket rendezett, versenyzett, táboroztatott. Szakági versenyeken kiváló eredményeket ért el tanítványival. Osztályfőnöként is gondoskodott a gyermekek jövőjéről, sorsáról. Végezte a „nemzet napzámosa” mindennapi munkáját.

Kedves egyéniségét, intelligens emberi lényét szülő, diák, kolléga egyaránt szerette, tisztelte. Hiányozni fog, hiszen olyan pedagógus volt, aki nyugdíjas éveiben is rendszeresen látogatta egykori iskoláját.

Búcsúzunk tőle a Szentistváni ÁMK nevelőtestülete, egykori kollégái, volt tanítványai.

Nyugodjon békében.

Karácsony „fényei”

Közeledik az év egyik leginkább várt ünnepe, a Karácsony. Mindenki várja, készül a szeretet, a családok legnagyobb keresztény ünnepére. A gyerekek különös izgalommal várják a fényes, csillogó, mégis meghitt pillanatokhoz napokat. Ilyenkor az igazi haragosok is — ha érző szívű emberek — elteszik a dühüket, és meleg családi békességben várják az új élet kezdetével járó szentestét. De sajnos vannak, akiknek ez a bánat, keserűség ünnepe is. Kérdem én: gondolunk-e azokra, akik magányosan, szobájukba zárkózva töltik a napokat? Nem sok, csak egy-egy pillanat elég lenne minden embertől, hogy megemlé-

kezzen, akár eggyel több gyertya meggyújtásával is azokról, akiknek nem adatik meg, hogy szeretettel élvezze a Karácsony békés fényét. Rohanó, már-már érzéketlen világunkban a szeretet hiánya a legnagyobb ellenségünk, s ilyenkor különösen nagy erővel kellene küzdenünk ellene. Most minden mosolynak, kedves szónak a magányosok felé egyszer nagyobb a varázserője, mint a hétköznapokon. Szeretném, ha mindenki felhasználná e csodálatos képességünket a szent ünnepek alatt. Aki pedig ismer ilyen embert, nyissa rá csak egy pillanatra is az ajtót.

Várnai Zsolt

Rendőrségi hírek

Kábítószerterjesztettek

10-én Téli utcai ház baromfióljából 36 tyúkot lopott el megélhetési bűnöző.

Egy bajai lakos tett feljelentést K. László szintén helyi illető ellen, aki 10-én reggel minden előzetes szóváltás nélkül arcon ütötte, mely ütés következtében arccsonttörést szenvedett.

Egy Jelky téri játéktérrel tulajdonosa tett feljelentést, mely szerint egy vendégüknek még novemberben 1.1 M Ft hitelt adtak, hogy a gépen játsszon, azonban a játékos a mai napig nem fizette meg tartozását.

A Bajai Kórházban láttak el egy hölgyet, akinek élettársa 9-én eltörte a karját.

13-án a dunafalvi körzeti megbízott elfogott két orvvadászt, az általuk elejtett őz is lefoglalásra került. A két lesipuskás ellen lopás vétsége miatt indult eljárás.

Bajai polgár tett feljelentést albérlője ellen, aki a lakásból eladta irhadzsekijét, gázpalackját és arany ékszereit.

11-én délután tolvaj egy Nagy István utcai házból 1000 német márkát és képkereket lopott el kb. 600 ezer forint értékben.

A Kalocsai Rendőrkapitányság Bűnügyi Osztálya nyomozást folytat visszaélés kábítószerrel büntett elkövetésének alapos gyanúja miatt egy Kalocsán és környékén kábítószerterjesztő és fogyasztó csoporttal szemben, akik az elmúlt időszakban rendszeresen, különféle kábítószer-hatóanyag tartalmú anyagokat (pl.: marihuána, speed, extasy) fogyasztottak, adtak át, illetve anyagi haszon szerzés végett értékesítették.

A felsorolt hatóanyag-tartalmú kábítószerkezelekből a nyomozás során több személytől, különböző mennyiségű anyagok kerültek lefoglalásra, melyek szakértői vizsgálata folyamatban van.

A nyomozás során 7 személlyel szemben, őrizetbe vétel mellett indult büntetőeljárás. A terjesztéssel gyanúsítottak közül 5 fő előzetes letartóztatását a Kalocsai Városi Bíróság elrendelte. Az eddig büntetőeljárás alá vont személyek száma 17 fő, azonban további gyanúsítottak kihallgatása várható.

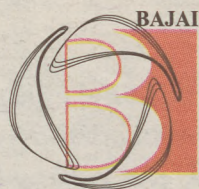
A Kalocsai Rendőrkapitányság nyomozást rendelt el lopás büntett elkövetésének alapos gyanúja miatt a DÉMÁSZ RT. képviselőjében eljáró személy feljelentése

alapján ismeretlen tettes ellen, aki 2001. október 31-ét megelőző (pontosan meg nem határozható) időben a Bács, Nyárfa u. 9/14. sz. alatt lévő transzformátor állomás 160 KVA-es transzformátorának olaját leengedte és elutalajdonította. A lopással okozott kár: 600 ezer forint.

Lopás büntett elkövetésének alapos gyanúja miatt indult ugyancsak nyomozás egy fajszi lakos feljelentése alapján ismeretlen tettes ellen, aki 2001.dec.12-re virradóra ajtóbefeszítés módszerével behatolt a fajszi Nyárfa Sörözőbe, az ott lévő játékgépet kifizette, majd abból 250 ezer forint készpénzt tulajdonított el. A lopással okozott kár: 250 ezer Ft, a rongálási kár: 10 ezer forint.

Lopás büntett elkövetésének alapos gyanúja miatt indult eljárás egy miskai lakos feljelentése alapján ismeretlen tettes ellen, aki 2001.dec.12-re virradóra ajtóbefeszítés módszerével behatolt a miskai Schaffi Vendéglőbe, az ott lévő játékgépet kifizette és abból 250 ezer forint készpénzt tulajdonított el. A lopással okozott kár: 250 ezer forint, míg a rongálási kár 30 ezer forint.

M. Z.

KOMMUNÁLIS ÉS SZOLGÁLTATÓ KHT.

A Bajai Kommunális és Szolgáltató Kht.
„VÁROSGAZDA”

VÁROSÜZEMELTETÉSI DIVÍZIÓ Piac Ágazata
célúton tájékoztatja a Tisztelt Lakosságot, hogy
2001. december 26-i, szerdai piac
2001. december 27-én csütörtökön
kerül megtartásra.

Minden vásárlót szeretettel várunk.

Bajai Kommunális és Szolgáltató Kht.
„VÁROSGAZDA” Városüzemeltetési Divízió Piac Ágazat

Alapítva
1957.

Import és saját
készítésű női-férfi táskák, övek,
pénztárcák, sport iskolatáskák,
hátizsákok és bőröndök
nagy választékban.

Bélané Cserba Zsófia
Baja, Árpád tér 6. (Sugovica-hídnál)
Telefon: 79/323-670

**Dreher
Italdiszkont
DISZKONT ÁRON!**

Sörök, borok,
minőségi italok, üdítők,
dohányárú, édességek

Nyitva tartás:
hétfő 7-21 h-ig
kedd 7-21 h-ig
szerda 7-21 h-ig

Baja, Kodály u. 3.

MEGHÍVÓ!

A Rotary Club hagyományteremtő hangversenyére
vízkeresztkor, **2002. január 6-án, vasárnap**
17 órakor a bajai Városi Könyvtárba (Zsinagóga)

Fellépnek:

Berta Róbert – hegedű, Kunosné Dankó Ilona – zongora,
Pákolitz Andrea – cselló, Rubin Márta – zongora,
Szabó Aliz – hegedű, Terray Boglárka – ének,
Várkonyi Tamás – zongora

BŐSÉGES KARÁCSONYI ÁRUKÍNÁLAT AZ OMEGA ÜZLETEKBEN!

Az Omega Trading Center és az Omega Áruház nyolc év szakmai tapasztalat alapján az idén is szinte minden igényt kielégítő áruválasztékkal várja vásárlóit.

Játék: Az üzletekben 80-80 m²-en mintegy 30 millió forintos áruválasztékból lehet a gyerekek részére kiválasztani a karácsonyi ajándékot.

Papír: Díszcsomagolók, képeslapok, kötőzők és masnik nagy választékban.

Írószerek: Üzleteinkben a Parker írószerek pazar kínálatából lehet válogatni. December 24-ig a nálunk vásárolt Parker írószereket ingyen gravírozunk, valamint a Parkert vásárló vevőink között rádiótelefonokat és írószereket sorsolunk ki.

Ruházat: A belvárosi áruházban a Quelle termékek között női háromnegyedes bőrkabátok már 19.990,-Ft-tól. A Dózsa György úton pedig belvárosi gyártók szabadidő, alsó- és felsőruházati termékek kaphatók szolid áron. Hótaposók akciós áron 24-40 méretig.

Áruházaink aranyvasárnap is nyitva tartanak.

OMEGA
ÁRUHÁZ

Baja, Pázmány Péter u. 1-3.
Tel.: 79/321-419

OMEGA TRADING
CENTER

Baja, Dózsa Gy. út 58.
Tel.: 79/323-132 Fax: 79/323-130

Az OTP Bank Rt. Dél-alföldi Régió Bajai Fiókja felvételre keres finanszírozó, vállalati ügyfélreferens munkakörbe egy fő munkatársat.

A munkakör betöltéséhez elvárásaink:

- felsőfokú szakirányú végzettség (közgazdasági egyetem vagy pénzügyi és számviteli főiskola)
- számítógép felhasználói ismeret (Word, Excel)
- jó kommunikációs és kapcsolatteremtő készség

Az elbírálásnál előnyt jelent:

- pénzügyterületen szerzett gyakorlati tapasztalat
- idegen nyelv ismerete (angol vagy német)

**Bankunk a pályázat nyertesének versenyképes jövedelmet,
jó munkakörülményeket biztosít.**

A fényképpel ellátott szakmai önéletrajzot tartalmazó pályázatokat az OTP Bank Rt. Bajai Fiókja fiókgazdájára részére (6500 Baja, Deák F. u. 1.) kérjük megküldeni 2001. december 31-ig

A pályázat elbírálásáról
2002. január 10-ig
minden jelentkezőt tájékoztatunk.

OTP Bank Rt.
Dél-alföldi Régió
Bajai Fiókja

Évzáró gondolatok a Pintér Műveknél

Az elmúlt hetekben a virágkertészek nemzetközi rangú találkozója adta keceli híreink apropóját. A kisváros ma már az élet több területén büszkélkedhet kiemelkedő eredményekkel, így a Kecelen korszerű ipart létrehozó Pintér Művekkel. A tulajdonos, Pintér József az új évezred nyitányaként az eddigieknél is magasabbra emelte a mércét. Ezért is kopogtattunk be hozzá 2001 végén, hogy megismerhessük az évi eredményeit, netán gondjait. Beszélgetésünk során a termelésre terelődött először a szó:

— A legmagasabb minőségbiztosítási rendszerekkel dolgozunk, amelyek minden piacon garanciát jelentenek termékeinknek. Ez a feltétel bővült azzal, hogy december 13-án kézhez kaptuk a NATO beszállításra szóló jogosítványt, amellyel csak a legkorszerűbb, legfelkészültebb cégek rendelhetnek — tájékoztatót Pintér úr.

Termelési megbízásainkban így jutottunk a különleges védelmi célú mérésekre

szolgáló mérőpadok gyártásához, mi gyártjuk a magyar tudomány világraszóló eredményét jelentő, az úrhajók dózismérőjének, a PILLE-nek a berendezését a WASA-nak, amellyel emblémánk felkerül az ürbe.

Fő profilunk jelenleg a Paksi Atomerőmű kiégett fűtőelemi ideiglenes tárolójának építése, amelyre generálkivitelezőként 3,2 milliárd forint megrendelést kaptunk.

Ez évben is több világcég keresett meg bennünket megbízásaival, amelyekből a legnagyobb volumenű a NO-KIA rádiótelefon gyártási programjában való részvételünk. Mindezek, valamint több kisebb megbízás és fejlesztéseink eredményei megközelítik az éves 3 milliárd forint termelési értéket, és tisztességes nyereséget érünk el.

— Sokak fogadják elismeréssel, hogy a vállalati fejlesztések és dolgozói jó jövedelmek

mellett országos mércével is sokat áldoz társadalmi támogatóinkra.

— Igen, kötelességemnek tartom megszolgálni hazámat és városomnak, amit tőlük kaptam, megmutatni, hogy Kecel nem az olajszőkítők, borhamisítók vidéke, hanem a jó célokat szolgáló vállalkozóké. Ismeretes, hogy a legnagyobb kulturális vállalatom az európai jelentőségű Haditechnikai Park és Hadtörténeli Múzeum, melynek eszmei értéke ma már 1500 milliárd forint, és amely folyamatosan gazdagodik, most például egy eredeti úrhajóval.

Következő lépésként egy 16 ezer m²-es koncerttermet és konferencia központot építünk ide. Az átadás előtti konferencia-terem bemutatkozását jelentette az október 5-én megrendezett tudományos tanácskozás, amelyen többet között 24 ország katonai attaséja vett részt. A múzeum új egysége lesz a katonai hajózást és benne a Dunai Flottillát bemutató kiállítás, amelynek egységei Kecelre és a Dunára — valószínűleg Paksra — kerülnek a közeljövőben.

Családommal együtt emberi igényünk lehetőségeink szerint Kecelen a városi szintű közélet, művelődés, sport megalapozását, a jó szociális célokat támogatni. Természetesen nem felejttem el, hogy elsősorban vállalkozó vagyok. Értelmes célokat támogatok, ha ezen túl mások teszik a dolgukat.

Habsburg Ottó és Habsburg György a Pintér család otthonában

A Pintér Művek családi magánvállalkozás, ami azt jelenti, hogy mi teljes vagyunkunkkal felelünk minden lépésünkért. Hála Istennek, olyan társaim vannak, mint Csaba fiam, aki a cég vállalkozási és gazdasági ügyeiret felelős vezető, feleségem, Ilona, a legszilárdabb háttér a személyes gondoskodástól a vendéglátásig, és természetesen a már családtagnak számító hűséges munkatársaim.

— Ismeretes, hogy a magyar közéletben is kiemelkedő a személyes szerepe — ne felejtjük ki ezt sem, amikor Pintér Józsefről, a Pintér Művekről szólnunk.

— Tisztségeimet nem protokolláris sallagnak tekintem. A Magyar Tűzoltó Szövetség elnökeként komoly feladatokat vállaltam

a szervezet és a személyi állomány szolgálatában. November 22-25 között vendégem volt a nemzetközi tűzoltósági szövetség főtitkára, amely új feltételeket hozott a magyar tűzoltóság nemzetközi kapcsolataiban. A nemzetiség dandártábornokaként is vállaltam a szolgálatot.

Megtisztelő, hogy Angliában és Amerikában jelentős vezetőknek kijáró elismerésekben részesültem, de mindenek előtt a hazai figyelmet köszönöm. Ebben az évben Csaba fiammal együtt a XIII. században Angliában alakult Szent György Lovagrend lovagjává ütöttek, annak ősi szertartása szerint. A Magyarországra is visszatért lovagrend legfőbb feladata a haza védelme.

Hálás vagyok a sorsnak, hogy korábbi köztársasági elnökünket, Göncz Árpádot, minden külföldi útjára elkísérhettem, amely világlátásomat, üzleti tapasztalataimat kiszélesítette. Örülök annak a megbecsülésnek, amely során jeles személyiségek látogatnak hozzánk hivatalosan vagy magánemberként. Az ő elismerésük, biztatásuk megerősít abban, hogy érdemes volt a küzdelem, hogy jó úton járok.

Most, év végén a Délvidéken keresztül is nagy tisztelettel köszönöm meg partnereinknek, barátainknak, a Pintér Művek iránt érdeklődőknek az együttműködést, a figyelmet — mindannyiunknak boldog új évet kívánok!

G. I.

Pintér Józsefet a Szent György lovagrend lovagjává ütök

MINŐSÉGÜGYI RENDSZERÜNK

önkéntesen tanúsítva
rendszeres felügyelettel
ISO 9002 szerint

Utazási igényeinek kielégítésére keresse a

BÁCS VOLÁN RT.-t

Telefon: 79/428-261

Haszonjárművének javításához, karbantartásához a

BÁCS VOLÁN RT.

szakműhelye rendelkezésére áll.

Telefon: 79/423-144

BÁCS
BAJA

Szabó Halkereskedés

BAJA
Határ u. 51.
(főlvégi templomnál)
Telefon:
79/322-157

Boldog karácsonyt és új évet kívánunk minden kedves vásárlónknak!

Az ünnepekre előrendelést felvesszünk!

Nyitva tartás:
H-SZO: 7-18 h-ig
VAS: 7-18 h-ig

Kellemes karácsonyi ünnepeket,

eredményekben gazdag

boldog új évet

kíván minden tisztelt

ügyfelének, üzleti partnerének

a Bajai Kommunális és

Szolgáltató Kht.

KOMMUNÁLIS ÉS SZOLGÁLTATÓ KHT.

A SOLTVADKERT ÉS VIDÉKE TAKARÉKSZÖVETKEZET

tisztelettel küldi üdvözlését tagjainak és ez évben bizalmukkal megtisztelő ügyfeleinek.

Kellemes karácsonyi ünnepeket kívánunk.

Készséggel állunk rendelkezésükre az alábbi kirendeltségeinken:

Soltvadkert • Kiskunhalas • Császártöltés
Bócsa • Tázlár • Kaskantyú
Baja, Pázmány Péter u. 2.

2002-ben is a legjobb úton halad, ha felkeres bennünket.

Csúcsminőség elérhető áron!

BÁNTAI BÚTOROK

60 cm-es fürdőszoba bútor több színben (mosdótál + alsószelekrény + tükrös elem) már 65 ezer Ft-tól!

Formastúdió
BAJA

6500 Baja, Kossuth Lajos u. 2.
Tel./fax: 79/428-848
Mobil: 30/9357-160
E-mail: forming@freemail.hu

TAXI, TEHERTAXI, AUTÓMENTÉS
0-24 h-ig

HA UTAZIK, HA SZÁLLÍTTAT A SUGÓ-TAXI-RA SZÁMÍTHAT!

79/322-222

Korszerű csúcstechnológia – hagyományos, házas ízesítésű termékek

Elkészült a térség legkorszerűbb húsfeldolgozó üzeme

„A jó kereskedő a vevő kényét-kedvét keresi”

Idén nyáron igen komoly építési, átalakítási munkálatoknak lehettek tanúi az ipartelepi úton közlekedők. A Mogyi Kft telephelye melletti, igényesen átalakított épületre ősszel aztán egyszer csak felkerült a tábla: MIHÚS Kft, Húsfeldolgozó Üzem. A rendkívül impozáns vállalkozás létrejöttének hátteréről kérdeztem a tulajdonost, Miháli Istvánt, és a generálkivitelező Teszo Bt ügyvezetőjét, Péter Józsefet.

- Miháli úr! Az ember azt gondolná, hogy mint sikeres vállalkozó meglehetősen hátról a székekben és pihen, ha teheti. Márpedig nyugodtan tehetné, hiszen remekül bejártatott üzlet tulajdonosa hosszú évek óta, vásárlói szeretik, elégedettek a boltal. Mi készítette arra, hogy időt, fáradságot, pénzt nem kímélve létrehozzon egy modern húsfeldolgozó üzemet?

- Én azt mondom, a jó kereskedő igyekszik minél jobban kiszolgálni a vásárlókat, hogy úgy mondjam keresi a vevő kénye-kedvét. Az üzletben nap, mint nap tapasztalom, hogy szívesen vásárolnának az emberek hagyományos, házas ízesítésű felvágottakat, füstöltárúkat. Persze, ha nincs más, az ember bekap reggelire egy vajjas zsemlet párizsival, de micsonda különbség egy finom, igényesen elkészített bácskai hurka, vagy disznósajt, pácolt füstölt sonka.... Aki itt nőtt fel, ezen a környéken, itt karikázta a nagyapja reggelire a kolbászt neki, itt kapta kóstolónak a disznóvágásból a rizses, a májas, a véres hurkát, a disznósajtot, az pontosan tudja mire gondolok.

A nagy húsfeldolgozó üzemek az egyedi igényeket képtelenek teljesíteni, hiszen országos nagyságrendben termelnek, tömegigényeket elégítenek ki, nem lehetnek tekintettel egy-egy régióra. A terv, hogy létrehozzak egy húsfeldolgozó üzemet már régen érik bennem, idén áprilisban végre elhatároztam magam, és belevágtam.

- A tavaszi elhatározás és a decemberi megvalósulás között hihetetlenül rövid idő telt el. Mi a titka?

Kevesen vannak Baján, különösen a kiscsávolyi városrészben, akik ne ismernék Miháli Istvánt. Könnyen adódik lehetőség a vele való találkozásra, hiszen kis hentesüzlete a sarkon, a Szegedi úti sorompó után igazi vevőcsalagot. Rendszeres vásárlói pontosan tudják, hogy itt mindig friss, szakszerűen feldolgozott tökekhúst, remek füstöltárút találhatnak, hogy bármilyen különlegességet szeretnének feltálalni a családi asztalra, a hozzávaló alapanyagot nála szinte kivétel nélkül beszerezhetik. Egyedül a pénztárcával kell óvatosan bánni, hiszen az étvágygerjesztően felhalmozott húsook, a kedves, készséges kiszolgálás sokakat csábít felelőtlen költségre.

- A terület, az épület a maga sajátosságaival adott volt, miután az elképzelésem és a lehetőségek kompromisszumából megszülettek az üzem terveit már "csak" kivitelezőt kellett keresnem. Ez így leírva persze ropogtat egyszerűnek tűnik, hiszen számos építőipari cég van a városban, megfelelő szakmai múlttal. Csak hogy itt nem egyszerűen felújításról, hozzáépítésről volt szó, hanem nagyon speciális szakmai, szakipari feladatokról, berendezésekről, gépekről. Az élelmiszeriparban dolgoztam világ életemben, a gépekhez is, az építéshez is pusztán felhasználói oldalról közelítettem eddig, ezen nem is szerettem volna változtatni, meg aztán ott volt a bolt is, amivel foglalkoznom kellett, olyan céget kerestem tehát, amely a kivitelezés összes gondját leveszi a vállamról.

- Úgy tűnik sikerült, hiszen néhány hét és megindulhat az üzemben a termelés. Milyen szempontok alapján esett a választása a Teszo Bt-re?

- Mint mondtam, elsőrendű szempont volt, hogy olyan kivitelezőt találjak, amely a bontástól kezdve az engedélyeztetéséig, a gépek beszerzésétől, beszerelésétől a csaptelepek felszereléséig mindent hajlandó megoldani. A Teszo Bt-re szakmai referenciái alapján esett a választásom, hiszen az országban jó néhány helyen oldottak meg kiválóan hasonló nagyságrendű, speciális feladatokat. Amikor elvállalták a generál kivitelezést, megállapodtunk határidőkben, árakban, igazán megkönynyebbültem. És mint az most már látható nem alaptalanul. A szerződésben rögzített átadási határidő december 6-a volt, az átadás december 5-én megtörtént.

- Hogy Miháli urat idézzem, ez így leírva igazán egyszerűnek tűnik. De az építkezés megkezdése — ez év június vége — óta alig telt el több, mint öt hónap. Milyen feladatokat kellett ezalatt megoldaniuk, mint generálkivitelezőknek?

Péter József: - Egy teljesen más rendeltetésű 500 négyzetméteres épületből kellett létrehozni egy 600 négyzetméteres húsfeldolgozó üzemet. Egy ilyen üzem kialakítása rendkívül szigorú feltételekhez kötött, száz százaléban meg kell felelni az európai normáknak higiéniai, technológiai, munkavédelmi és környezetvédelmi szempontból. El kellett végezni a hagyományos szakipari munkákat, meg kellett oldani a kőműves, burkolási, a villanyszerelési, a víz, gáz, a szennyvízelvezetési problémákat. Ezekben a munkákban a mi cégünk főleg koordinációs feladatokat vártak, hiszen alvállalkozóinkkal hosszú évek együttműködése köt össze, ahogyan eddig, most is pontosan a tervek szerint, a határidők betartásával dolgoztak.

Az üzemrészek, a pácoló, a füstölő, a daraboló... stb. előre gyártott, polyuretán habkitöltésű panelekből készültek, és a helyszínen kerültek összeszerelésre. Ez az eljárás a legkorszerűbb technológia, ami egyrészt tökéletes hőszigetelést biztosít, másrészt energiatakarékossága mellett a lehető leggyorsabb és legtisztább építési mód. A húsfeldolgozás legalapvetőbb feltétele, hogy a feldolgozás minden fázisa temperált (hűtött) helyiségben kell történnie. A Miháli Kft-nél a legkorszerűbb hűtést csoportosítottággal végzi, elektronikusan szabályozott, számítógéppel kontrollált felületei rendszerrel helyeztünk üzembe. Ez a gyakorlati felhasználásban azt jelenti, hogy az irányítóhelyiség falán áll egy kapcsoló tábla, melyen minden egyes helyiségnek külön hőfokszabályozója van, a helyiségek hőmérséklete innen irányítható. Szükség van erre, hiszen az egyes üzemrészek más, más hőmérsékletet igényelnek, gondoljunk csak például a mélyhűtőkamrára, a pácolóra, de akár az öltözőkre, tusolókra is.

- Mennyire energiatakarékos ez a hűtési rendszer?

- A legtakarékosabb. Ezt a takarékoságot talán — sok egyéb szakmai érv mellett — a legérzékletesebben a bizonyítja, ha elmondom, az üzem teljes melegvízszükségletét a hűtőágregát által termelt úgynevezett „hulladék hő” biztosítja, nincs erre a célra külön kazán, bojler, vagy egyéb fűtőberendezés.

Szakmai kihívás volt a berendezések rendszerbe állítása is, a megrendelés egyedisége miatt ugyanis nem mindig felelt meg maradéktalanul a gyári egységek, szükség volt saját tervezésre, kivitelezésre, saját ötletekre is, legyen szó a húsokat szállító csőpályáról, a csontozásztalról, vagy akár a térdel nyitható mosdócsapról.

Összességében elmondhatom, hogy nagyon szép, összetett feladat volt az üzem létrehozása, és én nagyon büszke vagyok rá, hogy a Teszo Bt-t bízták meg vele. Nem beszélve arról, hogy rengeteget tanultam a húsfeldolgozásról, speciálisan tudom, hogy mitől nem olyanok manapság a virslik, mint hajdanán, és hogy a Miháli Kft-jé mitől lesz majd nagyon finom.

Miháli István: - Kölcsönösen tanultunk egymástól. Én például megtudtam, hogy a mélyhűtőkamrában ugyan nulla fok alatt kell, hogy legyen a hőmérséklet, a helyiség padozata alatt mégsem lehet +9 foknál hidegebb, mert felfagyhat. Ez olyan apró dolog, amire lehet, hogy más kivitelező nem gondolt volna, talán jelentéktelennek is tűnik, de ha elfelejtik igen nagy károkat okozhat.

A cégemnek megtervezett arculata van, a piros, a fehér és a szürke színek a meghatározók úgy az üzemben, mint a cég emblémájában, logójában. A Teszo Bt ezeknek a megkötéseknek megfelelően készítette el és építette be a berendezési tárgyakat, asztalokat, pultokat, mosogatókat... nekem erre sem volt gondom.

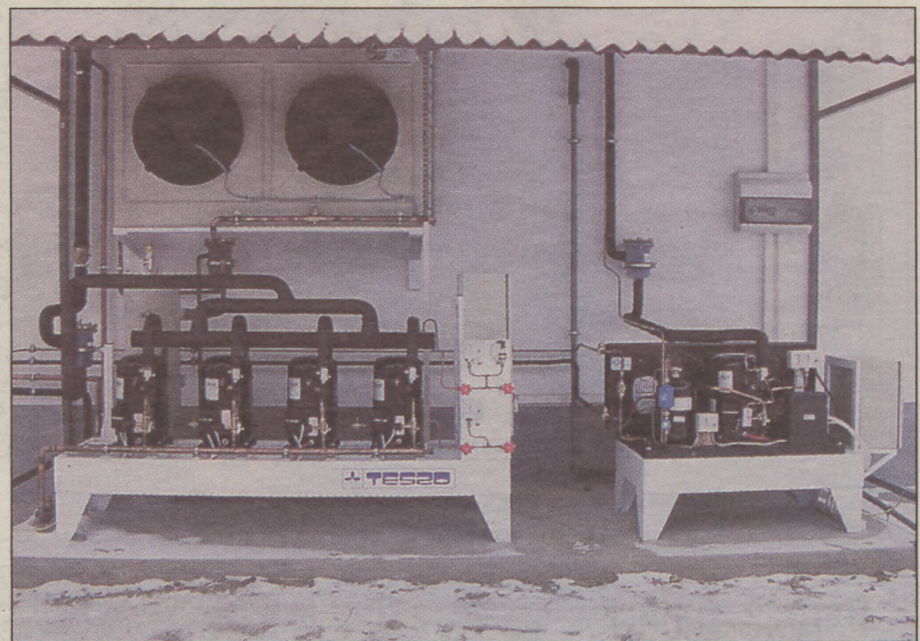
- Milyen nagyságrendben fog termelni az üzem?

- Hetente kétszáz darab bőrös sertés feldolgozására alkalmas, képesek leszünk ellátni a Bácskai régiót töltelekkel.

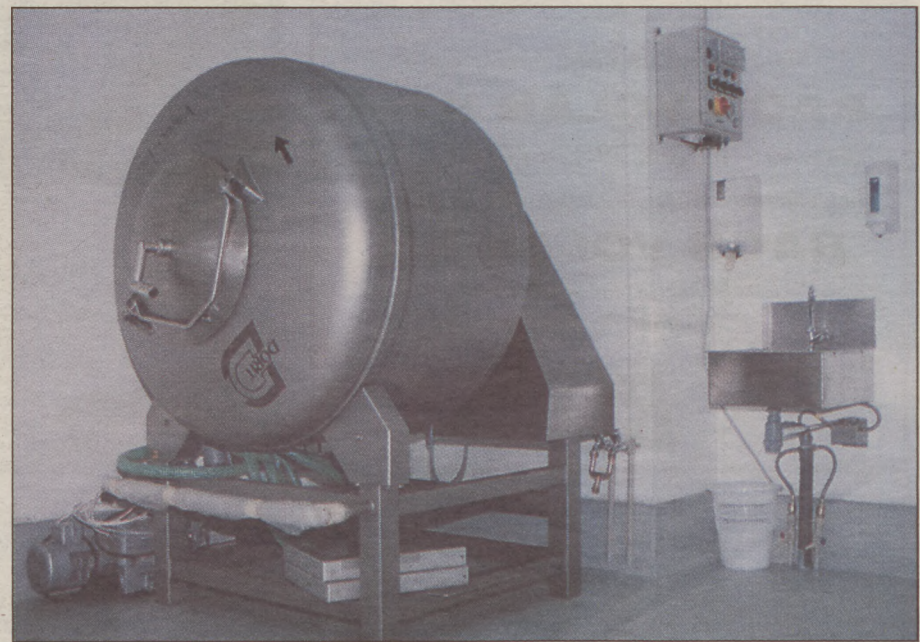
Bízom benne, hogy amikor jövő januárban teljes kapacitással megindulhat a termelés, termékeink megjelenhetnek az üzletek pultjain, olyan megelégedéssel nézhetek körül, mint a házaszszyon, mikor jó étvágygal kanalazzák a főztjét. Lehet, hogy egy kis hiúság is van a dologban, szeretném, ha azt a receptúrát, ami apáról fiúra száll a családban, és amit a szakmában eltöltött huszonhat év alatt a magam tapasztalatai alapján tovább finomítottam mindenki megköszönhetné egész Bács megyében.

A feldolgozóüzemben januárban megkezdődhet a termelés

Az üzem teljes melegvízszükségletét a csoportosítottággal hulladék hője biztosítja

A minőségi izaharmónia záloga a pácolás

Az üzemrészek előregyártott elemekből készültek

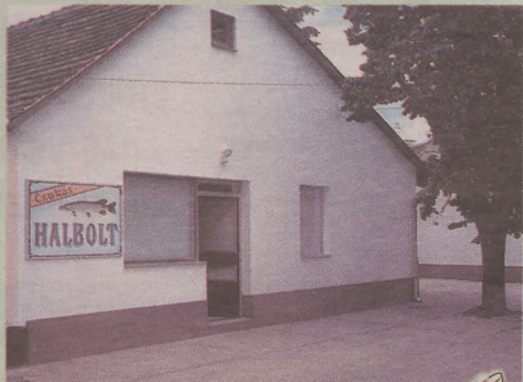
A XXI. század füstölője

Az **Andó Halbolt**

új, korszerű üzletében
szeretettel várja kedves vásárlóit a
Hentes u. 3. sz. alatt,

a régi bolttól (Kádár u. 2.) 30 méterre
Az üzlet a Szent László és a Kádár u. felől is megközelíthető.

Kínálatunkból:

- harsca
 - kecsge
 - csuka
 - menyhal
 - törpeharsca
- kárász
 - amúr
 - busa
 - keszeg
 - ponty minden mennyiségben!

Minden kedves vásárlónknak és üzleti partnerünknek
kellemes ünnepeket és boldog, sikeres új esztendőt kívánunk.

Baja, Hentes u. 3. Telefon: 79/324-434

Elkészültek a portrék

Öt héttel ezelőtt, a Délvidék november 15-i számában jelent meg a rövid hír: Gyurcsék Ferenc szobrászművész — aki feladatára már hosszú évek óta készült — barátsága és tisztelete jeléül megmintázta Bányai Tibor és B. Mikli Ferenc portréját.

Azóta találgatások keringenek arról, vajon hová kerülnek majd a szobrok? A válasz azonban most is ugyanaz, mint egy hónappal korábban volt: a Gyurcsék Ferenc által mintázott két portré (egyelőre nem bronz, hanem patinázott gipsz

változatban) Bányai Tibor és Mikli Ferenc otthonában kerülnek felállításra.

A két igen kvalitásos alkotás átadására 2001. december 12-én a Türr István Múzeumban került sor.

N. K.

A jobboldali erők képviselőjelöltje ismét **Zsigó Róbert**

(folytatás a címlapról)

A meglévő alapokra építve komoly esély van arra, hogy ez a térség kihasználhassa lehetőségeit, újabb munkahelyeket lehessen teremteni, és a tanulmányaikat elvégző fiatalok visszatérve, itt találják meg boldogul-

lásukat, itt kamatoztathassák tudásukat. Ez lehet a fejlődés legfontosabb záloga." Újságírói kérdésre válaszolva elmondta, a megyei lista vezetőjének személynévéről január 5-e után döntenek, tehát mint a megyei területi választmány elnöke, nem automa-

tikusan kerül az első helyre. A választási kampányról azt mondta, annak a konkrétumokról és a tervekről kell szólnia, bízik abban, hogy a hangnem nem fog eldurvulni, a maga részéről méltatlan vitákban nem kíván részt venni.

Márkaképviselőt és Motorszerviz ajánlata

- Új és használt robogók értékesítése
- 20% befizetéssel részletre is
- Használt robogók beszámítása
- Motorkerékpárok, robogók szervizelése, javítása
- Motorfelújítás
- Alkatrészek raktárról és megrendelésre is
- Alkatrész házhozszállítás utánvétellel

Autószek-Motószek Boltja Baja, Attila u. 23. Telefon: 79/321-825

INTER GOLD TRAVEL

IKIM: 1564/95/97 Központ: 6300 Kalocsa, Szent István kir. u. 35.
Tel./Fax: 06-78/465-347, 06-60/485-196, 78/466-541

Békés karácsonyt és sikerekben gazdag, boldog esztendőt
kívánunk!

Már most készüljön a farsangi időszakra!
Karneváli előzetes: Velence, Nizza, Cannes, Monaco, Rijeka,
Viareggio páratlan mulatsággal várja Önt!

A részletes programról érdeklődjön irodánkban!

Inter Gold Travel Utazási Irodák:

6300 Kalocsa, Szt. István kir. u. 35. Tel.: 78/465-347 – 6500 Baja, Bartók B. u. 5., Tel.: 79/420-006
6230 Soltvadkert, Átrium Üzletház, Tel.: 78/482-205
1075 Budapest, Madách I. u. 5., Tel.: 06-1/413-6157

És Önnek miben segíthetünk?

Köszönjük minden
ügyfelünknek,
hogy 2001-ben is a
Móczás Autóházat
választotta!

Szeretettel várunk
minden eddigi
és leendő ügyfelet,
aki 2002-ben is
márkakereskedésünk
és a Ford mellett dönt!

Kellemes ünnepeket
kíván a
Móczás Autóház
minden dolgozója!

Móczás Autóház Kft.

6500 Baja, Szegedi út 11.
Tel.: 79/325-626

6300 Kalocsa, Széchenyi út 12.
Tel.: 78/466-848

Kellemes karácsonyi ünnepeket és boldog új évet kíván
minden olvasójának és ügyfelének a Délvidék szerkesztősége!

Szolgáltatás

M&M Könyvvezető Kft 6500 Baja, Bezerédj u. 2. (Totál kút mellett). Tel., fax: 79/325-797, v. 30/283-2994. Gazdasági társaságok, vállalkozások könyvelése, gazdasági ügyintézés folyamatos tanácsadással, könyvvizsgálói háttérrel, közzgazda, adószakértő irányításával, mérlegképes könyvelő munkatársakkal biztosítjuk, hogy a számviteli kérdéseket, adóügyeit, TB elszámolást szakszerűen oldjuk meg. Tanácsadás, revízió nem csak ügyfeleinknek!

Kőművesmester munkát vállal. 79/363-332
KÜPCSEREPEZÉSI Kőműves-javítás. 06/30/2444-210

Nagyfejlesztésű szőnyegszívógép kölcsönzése. 79/326-473

Szönyeg- és kárpittisztítást vállalok. 79/326-514, 06/30/290-6833

Sziveszterkor zenélést vállalunk! 79/428-291

Stíhezés-vízszelvény-parkettázás 06/70/2250-125 Baja, Eber Sándor u. 11.

Az Emítel Rt. 1000 Ft kedvezményt ad azon előfizetők telefonszámlájából, akik a készpénzes fizetésről december 31-ig áttérnek a banki folyószámláról történő fizetésre. Ez a fizetési mód általában rendkívül népszerű, mivel kényelmes, pontos és biztonságos. Az előfizetőnek mindössze fel kell keresnie bankját vagy az Emítel Rt. ügyfélszolgálati irodáját, s felhatalmazást adnia csoportos beszédre, hogy távbeszélő számláját kifizethesse. Az 1000 Ft jóváírására akkor kerül sor, mikor az előfizető bankja értesíti az Emítel Rt-t a felhatalmazásáról. A felhatalmazást aláírva december 31-ig be kell adni a bankhoz annak érdekében, hogy a kedvezményt megkaphassák. További információ: 184-es, ingyenes hívószám és a www.emitel.hu honlapon.

Oktatás

Angol nyelvtanítás. 79/324-498, 30/9139-916.

AZ OKTATÁSI CENTRUM

kellemes ünnepeket kíván minden hallgatójának.

FEBRUÁRBAN INDULÓ TANFOLYAMOK:

Részletfizetők és munkanélküliek jelentkezését várjuk

- Baja
- ABC eladó
- Halász
- Kazánfűtő
- Számítógép OKJ
- Számítógép alkalmazó
- Lakberendező
- Kondicionáló masször
- Becsis OKJ
- Élelmezésvetető OKJ

- Kalocsa
- Számítógép alkalmazó
- Számítógép OKJ
- Kondicionáló masször
- Kereskedő-boltvezető
- ABC-eladó

Baja, Szent Antal u. 23/B.
Tel.: 79/322-629, 06/30/370-1485
Kalocsa, Szent István u. 36.
Tel.: 78/462-150

Albérlet

06/30/283-2994. Albérlet kiadó.
1 szobás lakás kiadó 79/428-370
Baján, a Kölcsey utcában 2 szobás, 65 m²-es lakótelepi lakás kiadó. Érdeklődni: 20/9119-178-es telefonon
Különböző méretű bútorozott albérleti szoba kiadó. Érd: 79/325-521
Minigarzon kiadó. 79/422-081, 06/20/350-6074
Szoba kiadó. Baja, Kodály u. 10. 3. lakás
2 szobás lakás kiadó. 06/30/9466-521
Lakás kiadó! Érd: 30/3919-013

Üdülés

GYÓGYFÜRDŐN Igalban apartmanok, Balatonboglári szobák kiadó. 06/70/2187-823
Harkányi üdülő kiadó! Érdeklődni: 79/424-759
Harkányi nyaraló 2002-re elérhető. 06/70/333-6375

Vegyés

Eladó Pentium számítógép 120 MB-os A drive, monitor, 40 MB-os winchesterek, Winprint 800 lézernyomató és egyéb számítógépes-kiegészítők. 06-20/411-86-36, 06-70/251-34-71
Hordozható cserépkályhát vennék! Érd: 20/456-6001
Sparhelt eladó! 06/20/456-6001
Sony PS ONE 2 hónapos garanciával eladó. Ár: 32.000 Ft. 06/20/3259-270
Éjjeli kérésű és céltávcsó eladó. 06/20/9518-492

Eladósodott, problémás cégeket hivatalosan átveszek. 06/20/473-0641
Hűtőszekrény eladó. 79/323-876

Tolltisztítás, párna, paplan készítése színes és mintás anyagból! Érd: Kalocsa, Tomori u. 34. 30/3692-580

Alakformálás és cellulitkezelés felső fokú! Új módszerek, új gépek elérhető áron. Masszázs, infrasauna, Ultratone-izomstimulátor. Gyógyfény Stúdió Déri Üzletház 79/424-922

Sony Playstation (9002) hibátlan állapotban, memória kártyával eladó. Ár: 29.999 Ft. Érd: 20/3259-270

Calor II. falifűtő, Hévíz bojler, kéményes és parapetes konvektorok eladó! Érd: 79/422-371

Karácsonyra festmények nagy választékban, kedvező áron! 79/324-420

Bácsalmáson termő szőlő eladó. 79/342-850

Háromfunkciós Mikado babakocsi extrákkal olcsón eladó. 79/427-193

Keresek 37 főt, aki egészségesen, véglegesen, testszír % méréssel szeretne fogyni. 06/30/374-1176

Szélvédő-javító készlet eladó. Érd: 30/9456-109

Fogyás 100 % siker! Éhezés, vízszaházás nélkül, felnőtteknek, gyermekeknek. Testszír % mérés mellett kontrollal. 06/374-1176

SZIVACS
Baja, Szabadság út 11.
30/3363-674

SOMADRIN SÓBARLANG KLÍMAFOLYADÉK
79/425-180

Üzlet

Irodának-orvosi rendelőnek megfelelő helyiségek kerülnek kialakításra Baján, a Cziráus utcában. Érd: 06/30/297-5054

Vendéglátó egység bérbé kiadó. 06/30/9553-482

Üzlethelyiség kiadó a Szegedi úton, Baján. Érdeklődni lehet a 70/229-5928-as telefonon.

Állat

Csírke eladó! Rántani és grillezni való, 340 Ft/kg, tisztítva + 120/db. Érdeklődni egész nap: 352-087, este: 352-264

Húsjellegű hízók eladók napi áron. Tel: 20/9932-065 vagy 20/396-3711

Rottweiler kölyökkutyák eladók. 06/20/456-0392

Hízók eladók! Baja, Báthory u. 15. Tel: 427-184

Tehenek eladók! 06/20/436-4569

Találtunk egy fehér színű, nagyobb testű laborador-keverék szuka kutyát! Jó gazdát keresünk neki! 79/424-117, 17 óra után

Tacsókó kölykök ingyen elvihetők. 06/30/254-1056

Mangalica malacok eladók! Érd: 20/323-7895

Malacok és 2 mázsás kan eladó. Érsekcsanád, Petőfi u. 31. délután

Ingatlan

FUAROZÁS, KÖLTÖZTETÉS! 30/9323-656, 79/323-656

Hobbikert eladó. 79/324-498, 06/30/913-9916

Eladó Garán kertés, 3 szobás, fűrdőszobás régi ház, villany, víz, gáz, telefon bevezetve, 700 m²-es telken 68 m²-es ház. Irár: 1.600.000 Ft. 79/456-249

Baján nagy építési telek engedélyezett építési tervvel, csendes helyen eladó. 79/70/242-8454

Eladó vagy házra cserélhető egy felújított 3 szobás WIMPI második emeleti lakás 79/423-366 esti órákban.

Fél házrészes eladó. 69/3304-908

Belvárosban Babits u-ban szerkesztéskész állapotban épülő 82 m²-es lakás eladó. 20/953-8150

Bácsalmáson kis családi ház eladó. 79/342-850, Backnang u. 18.

Baján Szabadság u. 7. sz. alatti saroküzletház eladó.

Eladó Garán a Bunyevác utcában 3 szobás, összkomfortos családi ház nagy kerttel, gazdasági udvarral. Azonnal beköltözhető. Irár: 3 M Ft. 06/20/938-9100

Baján a Vajk utcában eladó egy volt asztalosműhely, 130 m² + 100 m² udvarral. Felhasználható műhelynek, raktárnak, üzlethelyiségnek, esetleg lakásnak is kialakítható. Baja, Bánk bán u. 16. 79/322-683, 06/30/9657-298

Eladó 1+2 félszobás lakás a Városcsúcs térségben, panoráma kilátással és lifttel. Érd: 06/30/283-6745, 79/321-231

Szép környezetben 3 szintes, új családi ház: 88 m² alapterület + tetőtér beépítve, + 88 m² szuterén, + 70 m² műhely, olcsón eladó. Lakás-csere is érdekel. Érd: 79/422-438

2,5 szobás lakás a Barán eladó. 06/70/3336-223

Szeremlén ház eladó. Érdeklődni a 79/325-168 a telefonon.

Mixeres betonszállítás, térbetonozás, alapozás, földmunka pumpával. Billenő platós tehergépkocsival. Beton, kavics, homok, tözeg, föld szállítása.

Eresi László
Baja, Hársfa u. 10.
Telefon: 79/325-856 18 h-tól 30/9070-406, 30/9125-408, 30/9353-369, 30/9534-382

Állás

A Generál Providencia Életvonal értékesítési osztálya tanácsadókat keres, kiemelkedő jutalékkal! Gépkocsi, érettségi szükséges. A munkakör betöltéséhez oktatásra jelentkezés a 06/30/9970-962-es telefonszámon.

Diplomás óvodónő otthonában gyermekfelügyeletet vállal. Igény szerint étkeztetési lehetőség. Tel: 06/70/234-3978 vagy 79/423-698

Idős ember gondozását vállalom, esetleg eltartási szerződést kötnék. 79/426-677

Baromfiak mellé dolgozót keresek. 79/363-049

50 éves nő bejelentett állást keres. Takarítás, házi gondozás, stb. 79/421-448

Ha Ön nem akar üzletkötő lenni, de hajlandó 1 évig pénztárazást dolgozójaként dolgozni, akkor jelentkezzen ING-Nationale Nederlanden Baja, Jelky tér 3. "E" 79/423-240

Gépjármű

6 éves, 150-as, 5 sebességű Lada, gázos, extrákkal sűrűsített eladó, cserélhető. 06/20/9518-492

Nissan Terrano 2,7 Tdi eladó. Irár: 3,6 M Ft 06/70/333-6375

Lada Samara 1,3 5 ajtós, 5 sebességű, katalizátoros, szép állapotban, 1993-as eladó. 06/30/415-9961

2 db Jawa Automatic SMK eladó. 06/20/456-0392

Eladó 86-os Ford Escort. Ár: 340.000 Ft 79/425-863

VW LT 28 2,4 D 84-es 9 személyes mikrobusz 2T-s, vonóhoroggal, műszakival, törzskönyvvel, eredet vizsgával, vállalkozásnak számlaképesen eladó. 79/322-962, 06/20/9735-626

Fiat Punto 1,1 benzines, 96-os, garázsban tartott, eladó. Irár: 1.250.000 Ft 06/20/3139-560

Eladó Trabant 601, 89-es, műszaki érv: 2003. május. jó állapotban 79/421-352

Audi 80-as jó állapotban, reális áron eladó. 30/204-5789

1985-ös 1.6 D Golf egy év műszakival, jó állapotban eladó. Érd: 30/2911-797

1986-os fehér Polski Fiat 2 év műszakival eladó. Érd: 30/2911-797

Opel Record építkezés miatt áron alul eladó Érd: 20/9273-471

Honda Dio robogó eladó. 06/77/333-6375

NOVÁK AUTÓBONTÓ
Az ülésvásár folytatódik, folyamatosan bővülő készlettel.
Baja, Ipartelepi út
79/322-529, 30/9467-354

Lakossági fórum az elkerülő útról

(folytatás a címlapról)

A jelenleg legnagyobb forgalmat elviselni kénytelen Budai Nagy Antal utcában élők a Kaszás utcai szakaszművelés megépítését szorgalmazták a hétfői lakossági fórumon.

Zsigó Róbert, a térség fideszes országgyűlési képviselője azt szeretné, hogy nagyjából a Kaszás utcai útvezetéssel egy időben az északi elkerülő út is megépüljön. (Mindez a kormány által elfogadott tervben benne van, „csak” a pénz hiányzik.) Bajának az az érdeke, hogy ide utak vezessenek — szögezte le a

honatya, majd hozzátette: nehéz helyzetben vagyok, ugyanis 3,5 éve arra kérnek, hogy épüljön meg az elkerülő út Baján, néhány hete pedig arra, hogy ne valósuljon meg a beruházás.

Zsigó Róbert véleménye szerint olyan megoldást kell találni, ami a városnak és az ott lakóknak is jó.

Kövágó József, az Alsó-Duna-völgyi Környezetvédelmi Felügyelőség igazgatója hangsúlyozta: szakhatóságként a projektre csak akkor adnak ki engedélyt, ha a tervek minden érvényben lévő jogszabálynak megfelelnek.

B. Sz.

Programajánló

BOLHAPIAC

minden szombaton 8-12 óráig Baján a Honvéd Klubban. Adás-vétel, cserébe minden korosztálynak. Diákoknak: kosár-és telefonkártyák...stb, szülőknek: gyermekholmik, könyvek...stb., gyűjtőknek: régiségek...EZT ÉRDemes megnéznie!

A Magyar Éremgyűjtők Bajai Csoportja Baján, az Árpád tér 1. földszint 1-es szobájában várja az érdeklődőket minden vasárnap 9-11 óráig.

Lehetőség nyílik papír- és fémpénzek, kitüntetések, képeslapok, bélyegek és egyéb régiségek cseréjére, adás-vételre.

Érdeklődni a 79/425-314-es telefonszámon lehet.

Weintrauer Adolf festőművész kiállítását megtekinthető az Eötvös József Főiskola Gyakorló Általános Iskolájában (Baja, Bezerédj u. 15) 2001. december 21-ig, hétfőtől péntekig 8-18 óra között.

Élő lemezbemutató a Kiscsávolyi ÁMK-ban! 2001. december 22-én 19 órakor a Kiscsávolyi ÁMK sportszínházában kerül sor a nemzetközi hírű Csik Népzenéi Együttes „A kor falára” című új CD-lemezeinek bemutató koncertjére. A koncert előtt a Kiscsávolyi ÁMK művészeti csoportjai mutatkoznak be. Az élő lemezbemutatót karácsonyi tánccház mulatság követi, amelyen közreműködnek a Csik Zenekar és a Bácska Banda, valamint a Gemenc Néptánc együttes táncosai.

December 31-ig az OTP Bank bajai fiókja ügyfelteirében Kincses Ferenc festményei láthatók. Az OTP Bank bajai fiókja immár másodszor ad otthont Kincses Ferenc bajai festő kiállításának. A most látható képek kifejezetten erre az alkalomra készültek, témájuk a város és környéke, a Duna és az ártér. A képek hangulata kellemesebbé teszi a száraz banki ügyek intézésére fordított időt.

Halfőző bográcsot SZWOBODÁÉKTÓL!

Zománccos, rozsdamentes bográcsok, gázégők, fleckensütők, tepertő- és gyümölcsprés.

Karácsonyi akcióink:
termékeinkre **5-10%** kedvezményt adunk.

Baja, Arató u. 11.
79/422-448, 30/9285-215

Ugyanitt tisztai hálkereskedés! Karácsonyi halra előrendelést felvesszünk!

GAME Station
VIDEOJÁTÉK KÖLCSÖNZŐ

VIDEOJÁTÉKOK ADÁS-VÉTELE, KÖLCSÖNZÉSE!

TÉLI AKCIÓ!

Playstation 2 **84.990 Ft**

PSX és PS One gépek beszámítása

Sony PS One **34.999 Ft**

Action Replay 2 **17.999 Ft**

Telefon: **06-20/3259-270**

Baja, Kodály Z. u. 10.

WWW.LOGOstudio.hu NOKIA *PANASONIC *ERICSSON *SIEMENS **06/90 411 506**

Hívj fel a 06/90 411 506-os telefonszámot! (vezetékes telefonról) Add meg a kiválasztott logo vagy csengőhang kódját! Add meg annak a mobiltelefonnak a számát, amelyikre a logót vagy a csengőhangot kéred! Logók csak arra alkalmas NOKIA telefonokra kérhetők!

operator logók

Sabli	4827	1453	2560	3330	1608
1625	2060	3882	4021	1088	2649
2943	4833	2048	2076	2588	4527
2414	3331	3588	3878	4658	4753
3358	4612	4789	2025	2095	3222
4428	1994	3231	3270	3354	3565

group logók

csengőhangok

*1920 Macskakaj	1810 Bery-V.Eszter-Egyedül
*1919 Karel Got-Karneval	*1705 DJ Sterb-Fly away
*1942 Romantic-Dal a...	*1704 DJ Quicks - Amens
*1941 Edda-Személyiség	*1699 Brooklyn-The Bass
*1949 Bon bon-trány...	*1697 Blumchen-Boomerang
1391 A Profi	*1805 Barcode-Dooddooh
1157 Mission Imposs...	*1827 Cher-Be live
1838 Agostino-Lapasi.	*1848 sáfriduo-Played alive
*1848 Száfriduo-Played a...	*1869 X zibit-X
1394 Sakállanya	*1684 USC-Cant a loop
1354 Krisz Rudi-Keresem	*1677 TLC-Unprely
*1161 X akták	*1675 Third eye-Semi charm.
*1137 Titanic	*1668 Sugary-Fly
1359 Mekk mester	*1663 Sting-Fields of gold
*1362 Nagy hp-ho-ho	*1651 Sing-Thong song
*1364 Pityke Ormester	*1638 R.Martin-La vida loca
*1412 MÅV szignál	*1635 Red hot c.p.-Other side
*1421 Tequila	*1631 Pras-Ghetto superstar
*1449 Barátok közt	*1630 PinkFloyd-Another br.
*1456 Helit'es	*1619 NewOrder-Bizarre love
*1461 Tv Híradó	*1617 NAS-II I ruled
1462 Tv Maci	1509 Moby-Porcelain
*1452 Delta	1598 Madonna-Music
*1447 Rapulók-Holiday	*1592 M2M-Mirror mirror
*1445 Adstu-Nyári eső	*1247 M.Jackson-Begit il

HANGPOSTA üdvözlők

Válassz egy eredeti üdvözlőt magadnak és ajándékosd a kedvedre! Hívj a 06/90 512 321 számot, vezetékes telefonról! Add meg a kiválasztott üdvözlő kódját!

06/90 512 321

A vonalban még többféle üdvözlőt is kiválaszthatsz! Mobiltelefonra logót és csengőhangot a www.logostudio.hu oldalon tölthetsz!

MINDEN mobilra és vezetékes telefonra!

TOP 10	Erotikus szövegek	Vers, film
1049 Nagypapa poénkodik	1098 Játszunk Rozikával	1005 Falu végén...
1043 Joga van hallgatni!	1099 költözött csaj	1006 Füstbe ment terv
1080 TNT-Bolond aki...(fi)	1003 Sokan élvezünk	1007 Mama
1094 Kiehezett nő	1004 Nagymama	1008 De szeretnék
1076 TNT-Bolond aki...(nő)	1010 A gazdi elment...	1109 A Wales-i bárdok
1039 On nyert!	Családi élet	1023 Gyalog galopp
1064 Zámbo Jimmiy vonala	1015 Gyerek vesz fel	1024 Shakespeare
1008 Fréfi és Vilma	1017 Álmos pasi	1027 Rémm rendes család
1048 Üzenettelvétele	1018 Házisarkány	1030 Vészhelyzet
1060 Torgyán József		1033 Mission Impossible
Neveltetők	Sci-fi esetek	Poénos helyzetek

Meghívjuk a „Tropikus Paradicsomba”

2001. novemberében fedezte fel Bali szigetét a Cipollino Utazási Iroda ide látogató első csoportja. A vendégek egyike, egy ismert közéleti személyiség ekként összegezte élményeit: „Az élet nagy ajándékának tartom, hogy megláthattam e világcsodát, ahol különösen szép napokat tölthettem.”

Úgy hiszem, minden vendégünk ezt tapasztalhatja, ha részt vesz most ajánlott útjainkon — erősíti meg a hallottakat Farkas László ügyvezető igazgató.

Szeretnénk, ha minél több magyar turistának nyílna lehetősége arra, hogy élvezze e földi édenkert az indonéz szigetvilágban. A világot bejárt vendégeink, szakmánk képviselői csak a csodával tudták minősíteni azt, ami Bali szigetén fogadta és kísérte őket ott-tartózkodásuk minden napján. Bali az „Istenek szigete”, az indonéz szigetvilág egyik legszebb és legismertebb üdülőparadicsoma, amely nem csupán természeti környezetéről és vendégszeretéről híres, hanem történelmi emlékekben, évezredes hindu és más hagyományokban is gazdag. Úgy tartják, Balin mintegy százezer templom szolgálja az isteneket és a szigetlakókat, csodálatos látványosságot nyújtva a vendégeknek.

A természet bőkezűen szórta kincseit: a halványzölden ringatózó rizsföldek adják az alapszínt, az indonéz tűzgyűrű láncszemeként, a vulkánokban lakó istenek haragjának tudják az időnként kilövellő látát, és égre törő füstoszlopokat, amelyeket vé-

dőn öveznek a buja trópusi őserdők. Az azúrkék tenger fehér homokpadját palmaóriások őrzik.

Balin egész éven át minden nap 31-32°C a nappali, 24-25°C az éjszakai hőmérséklet, a tengervíz hőfoka mindenkor 26-27°C. Februárban és márciusban a legszebb időszakot ajánlja vendégeink a Cipollino Utazási Iroda. 13 órányi kényelmes utazás után jutunk el Bali legelegánsabb üdülőhelyére, ****Nusa Duna fészégre, „Bali Hercegnője” öt csillagos szállodájába. A balinéz stílusban épülete, mégis modern szállodát csodálatos trópusi kert veszi körül, amelyhez a sziget egyik legszebb strandja tartozik. A minden kényelemmel berendezett szobák is a balinéz hagyományt reprezentálják.

A szálloda szórakoztató-,

kulturális- és sportlétesítményeinek programjai világszínvonalat képviselnek. Természetesen sok látnivalóban lehet része a vendégeknek a kirándulásokon is, magyar nyelvű idegenvezetéssel.

A magyar állampolgároktól vízumot nem kérnek. A szigeten mind a Pannon GSM, mind pedig a WETEL 900-as telefonok használhatóak. Kérésükre mindenre kiterjedő részletes információval szolgál a Cipollino Utazási Iroda. Egy életre szóló élményt ajánlunk és kívánunk!

A lehetőséggel élve minden kedves vendégünknek és a Cipollino iránt érdeklődőknek sikereiben gazdag, boldog új évet kívánunk, minél többen vegyék igénybe szolgáltatásainkat 2002-ben

G. I.

CIPOLLINO
UTAZÁSI, IDEGENFORGALMI ÉS KERESKEDELMI KFT.

10 éves a CIPOLLINO Utazási Iroda

ÜNNEPI AKCIÓ!

Bali az Indonéz szigetvilág gyöngyszeme

2002. február 17-26
2002. március 17-26

Elhelyezés: Nusa Duan, a „Bali Hercegnője” 5*-os luxus szállóban
Reggeli - repülőjegy - magyar idegenvezetés

Ára: 299.800 Ft/ő

10% előfoglalási kedvezmény!
2001. december 31-ig

1066 Budapest, Terezt. krt. 32.
Tel.: 473-2270, Fax: 331-6968
Nyitva az év minden napján
08-20 óráig!

Bajai műsor a rádióban

Dr. Rapcsányi László — Marton Péter segítő-készségének köszönhetően — a Bajai Rádióban még november 11-én rögzített egy beszélgetést, amelyet Bálint Lászlóval, dr. Dániel Józseffel és dr. Solymos Edével folytatott. A témát a nyolcvan évvel ezelőtti Baja életéből merítették, városunk szerb megszállásának idejéből és utolsó királyunk, IV. Károly és Zita királynéről, akiket a bajai Duna-partról angol monitoron vittek száműzetésbe.

Abban a szerencsés helyzetben vagyok, hogy már előzetesen meghallgathattam a megszerkesztett (a szerkesztő Ágoston István) és hangszalagra rögzített rádióadásra kész társalgást, így ezúton a bajaiak figyelmébe ajánlhatom.

„Abban az időben...” címmel a Kossuth rádió december 30-án, vasárnap 14.04—14.33 óra közötti időben fogja sugározni.

Bánáti Tibor

Image Image Kozmetika

Mikrocsiszolás minden bőrproblémára gyémántporral

- hegekre, májfoltokra, öregedési foltokra, pigment elváltozásokra (barna folt)
- ráncokra, bőrfeszítés
- pattanásos, zsíros-, tágpórúsú, heges bőrre
- hát-, mell-, nyakdekoltázs
- terhességi, növekedési csiklokra férfiaknak, nőknek egyaránt

Minden más kozmetikai kezelés hatását felerősít!

Karácsonyi ajándék minden kezeléshez új aktív oxigénkezelés!

Munczig Zsuzsanna kozmetikusmester

Bejelentkezés telefonon: 79/424-941, 30/92-58-950

Véradásom igaz története

Pici, törékeny gyerek voltam, de ha injekcióra vagy oltra került sor, legalább négy felnőtt tudott csak lefogni. Édesanyám meséli, még az óvodából is „világgá futottam” első nap, csak mert az óvodánin fehér köpeny volt... Bevallom: orvos nekem máig se mért érvényes vérnyomást, csakis magasat. Gyáva vagyok, ez a nagy igazság. De az évek során átéltem vesegörcsőt, térdműtétet, egyebeket, tudom tehát, mi az igazi fizikai fájdalom. És ezekhez képest ugyan mi egy-két tűszúrás? Igen, sajnos csak akkor váltam véradóvá, miután ez a felismerés megszületett bennem. És miután a Sportkórházban töltött napok alatt szembesültem vele, hány ember élete függhet azon, van-e elég önfelelőző véradó ebben az országban.

Féltem akkor is, mikor teljesen önszántamból és egyedül (nem akartam, hogy esetleges „kudarcomnak” ismerős szemtanúja legyem) először mentem el a bajai véradóba. Mert persze engem is elértek a megszokott tévhittek: a „jó, ha nekem elég a saját vérem” kijelentés, meg hogy a véradástól rosszul lesz az ember - kivétel persze, ha katona, és egy nap eltáv is jár érte. De aztán ahogy belép-

tem, megszűnt minden félelmem. Az ott dolgozók kedvessége, az a figyelem, amelyet minden véradót körülvesznek - az egész légkör azt sugallta, hogy fontos vagyok, és számítanak rám. Aztán rájöttem, hogy az előzetes vizsgálatok (vér- és vizelet-teszt, rövid belgyógyászati ellenőrzés) egyben általános szűrést is jelentenek számomra, mintegy bizonyítékát annak, hogy tényleg egészséges vagyok - mellesleg hosszas sorbanállások nélkül, ami szintén nem utolsó szempont. De azt is elmondták, hogy a vérből minden fontosabb víruszűrést (Hepatitis, HIV, stb.) is elvégeznek minden alkalommal - vagyis tényleg „vigyáznak rám”. Azt se tudtam előtte, hogy a levett maximum 4 deciliter vérem nemcsak direkt módon juthat át valaki más szervezetébe, de külön-külön bármely alkotóelemét is felhasználhatják. Tehát többszörösen is segíthetek egyetlen véradással!

Szóval a jelek szerint túléltem, még csak meg se szédültem soha (meggyőződés, hogy ha rosszul is lesz valaki, hát csakis a félelmetől...) - és még a melegszenvedics is nagyon finom, amit utána adnak. Az, hogy a vér-

adást követően napokig remek a közérzetem (ami nem véletlen, hisz a szervezet ilyenkor „csúcsra jár”, hogy a hiányt pótolja), nem is a legfontosabb. De azóta is visszavisszaviz oda az a felemelő, szívet melengető érzés, hogy valakin segítségemre tudok, talán az életét mentem meg röpké egy óra és két kis szúrás árán.

Amiért mindez éppen most jutott eszembe, az a karácsonyi közeledte. Mert a kórházban sajnos ilyenkor sem áll meg az élet, a betegségek és balesetek nincsenek tekintettel az ünnepekre. És bizony a nagy rohanásban és készülődésben a szokásosnál is kevesebben szakítanak időt a véradásra. Talán arra kellene gondolnunk, hogy ez is egy módja az ajándékozásnak - ha nem az egyik legszebb -, amikor önzetlenül, szó szerint önmagunkból adunk, és még csak az se fontos, kinek. Nagy igazság, hogy akkor igazi a karácsony, ha lelkiileg is felkészülünk rá. Aki 18 és 65 év között úgy érzi, ennek egy véradás nagyon is méltó része lehet, az keresse fel hétfőn, kedden, csütörtökön vagy pénteken 8 és 14 óra között a bajai véradó állomást a kórház diagnosztikai épületében!

I. Zs.

Kosárlabda

Országos Gyermekek Leány Kosárlabda bajnokság alapszakasz 3. forduló

2001. december 15. Baja, Újvárosi ÁMK.

Baja Újvárosi DKSE — Bajai EFSK: 63-5.

Legjobb dobók: Baja Újvárosi DKSE: Katona Zsófia 18, Cseri Ágnes 14, Gergely Dominika 7, Nagypál Nóra 6, Theodorean Alexandra 4, Illés Csilla 4, Szöllősi Boglárka 4, Janity Zsófia 4, Barna Csenge 2. Bajai EFSK: Orsós Brigitta 2, Kovács Dóra 2, Fening Andrea 1.

Szeged KE — Baja Újvárosi DKSE: 29-53

A bajai csapat legjobb dobói: Katona Zsófia 15, Gergely Dominika 11, Cseri Ágnes 10, Nagypál Nóra 6, Szöllősi Boglárka 4, Barna

Csenge 3, Janity Zsófia 2, Guzsván Izabella 2.

Országos Kadett Leány Kosárlabda Bajnokság alapszakasz 5. forduló

2001. december 15. Baja, dr. Pósta Sándor Sportcsarnok

Baja Újvárosi DKSE — Szeged KE: 20-64

A bajai csapat legjobb dobói: Farkas Katica 7, Beke Dóra 5, Deák Dóra 4, Vinkó Ágnes 2, Horváth Orsolya 1, Lentner Lilla 1.

Baja Újvárosi DKSE — Autópark 18-64

A bajai csapat legjobb dobói: Gorjanác Éva 6, Farkas Katica 4, Tóth Fruzsina 4, Deák Dóra 2, Vinkó Ágnes 2.

Baja Újvárosi DKSE elnöksége

A Bácska Sütő- és Édesipari Kft. boldog karácsonyt és sikereiben gazdag, eredményes új esztendőt kíván minden kedves vásárlójának és üzleti partnerének.

Rövid határidővel, szolid áron vállalok:

- Új parketta lerakást
- Régi parketta és padló csiszolást és lakkozást
- Falburkolat készítést
- Faltól falig szőnyeg és PVC padló ragasztást

Szerezla Sándor
parkettás
Telefon: (06) 30/225-7337

KOMMUNÁLIS ÉS SZOLGÁLTATÓ KHT.

A Bajai Kommunális és Szolgáltató Kht.

„VÁROSGAZDA”

VÁROSÜZEMELTETÉSI DIVÍZIÓ

Hulladékgazdálkodási Ágazata ezúton

tájékoztatja a Tisztelt Lakosságot, hogy 2001. december 25-én kedden, valamint 2002. január 1-jén kedden az ünnepek miatt a hulladéktároló edények ürítése elmarad.

A hulladékszállítást az érintett területeken

A 2001. december 25-i ürítés helyett:

2001. december 24-én

A 2001. január 1-i ürítés helyett:

2001. január 02-án végezzük el.

A továbbiakban a lakossági hulladékszállítás a megszokott időben történik. Megértésüket köszönjük.

Bajai Kommunális és Szolgáltató Kht.
„VÁROSGAZDA” Városüzemeltetési Divízió
Hulladékgazdálkodási Ágazat

ONIX ANKER

BT

A december az ünnepek hónapja. Karácsonyra egy-egy kedves ajándékkal lépünk meg szeretteinket. Üzletünkben már felkészültünk és a rendelkezésükre állunk arany és ezüst ékszereinkkel, valamint óra kínálatunkkal. Egyedi ékszer készítését hozott aranyból vállaljuk. Arany és ezüst ékszerek javítását helyben vagy 1-2 napra vállaljuk. Órajavítás rövid határidővel. Óraszíj, csat és elemcsere helyben.

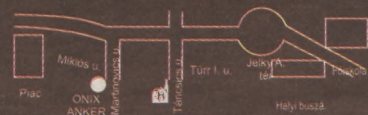
BAJA, Martinovics u. 18. (a Szerb Templomnál) Tel.: 79/423-943

Nyitva: Szerdán: 7-17 óráig,

Szombaton: 7-12 óráig.

A többi napon 8-17 óráig.

Üzletünk aranyvásárpap is nyitva tart. Kellemes karácsonyi ünnepeket!

AFÉSZ

A BAJA és VIDÉKE

ÁFÉSZ

boldog, békés ünnepeket és eredményes új esztendőt kíván minden kedves vásárlójának és üzleti partnerének.

Roulette Club

Új!

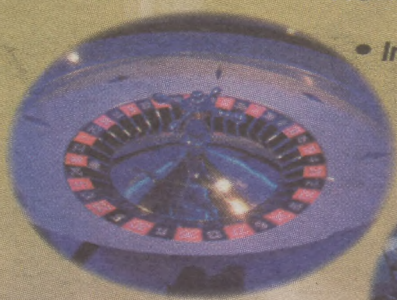
Új!

B
e
l
v
á
r
o
S
ö
r
ö
z
ő
i

Extra nyerési lehetőség!

- Nonstop nyitva tartás
- Ingyenes parkolási lehetőség
- Pénznyerő automaták

Szeretettel várjuk elegáns környezetben Magyarország legkorszerűbb, 12 játékhelyes rulettasztalához.

6500 Baja, Szabadság u. 2.

J
á
t
é
k
t
e
r
e
m

Töltse velünk szilveszter estéjét a KAMARÁS ÉTTEREMBEN

Desszert: somlói galuska
Ejfélikor virsli: pezsgó
Elozene:

Vendégfogadó rövidital:
Eloétel: hortobágyi húsos palaesinta
Foétel: rantott csirkemell, rantott sajt, csirkemell cordon bleu, bakonyi sertésszelet, rizibizi, sült burgonya, burgonya krokett

Belépo: 5.800,- Ft/fo
Asztalfoglalás: 79/421-092, 20/386-2404

PORTÉKA '96 BAJA KFT.

Skandináv stílusú fenyő, illetve kárpitozott bútorok kis- és nagykereskedelme

Kellemes karácsonyi ünnepeket és boldog új esztendőt kívánunk minden vásárlónknak!

Aranyvasárnap is nyitva!

6500 Baja, Szentháromság tér 11.
Tel./fax: 79/324-353, Tel.: 79/427-404

Nyitva: hétfő-péntek 8-16, szombat: 8-12;

TOYOTA BAJA

Hamarosan megérkezik az új

Toyota Corolla!

A részletekről érdeklődjön márkakereskedésünkben.

Bízhat a jelben!

Kocsis és Társa Kft.

6500 Baja, Szegedi út 84. Tel./Fax: 79/523-300

Pálkerti jól irányított

Bajai KK — Hódmezővásárhely 88-79 (25-14, 26-18, 16-19, 21-28)

Bajai KK: PÁLKERTI 34/21, Bódi 2, ÁCS 11, SZÜCS 23, Kreiter 5.

Csere: DRAB 6, Kancsár, Tóth 4, Hosszú 3/3. Edző: Hosszú István, Kajtar Zsolt.

A mérkőzés előtt mindkét edző összeállítási gondokkal küzdött, a bajaiaknál Ács és Kancsár hagyott ki sérülés miatt edzéseket, míg a vendégeknél az örökifjú dr. Borbáth nem tudta vállalni a játékot. Sok hibával kezdtek a csapa-

tok, végül is a bajaiak lendültek előbb játékba, a vásárhelyiek játéka nagyon érződött irányítójuk hiánya. Pálkerti nagyszerűen irányított, ezen kívül a kosárra is veszélyes volt. Az első félidőben szinte lelépte ellenfelét a Bácska, a vendégeknél Parády játéka volt eredményes. A második félidőre (talán a biztos vezetés tudatában) gyengén összpontosító bajaiak léptek pályára, így a mérkőzést a Pálkerti-Parády gólpárbaj döntötte el, a bajai irányító és csapata javára. G. T.

Birkózás

2001. december 16. Budapest — „Mikulás Kupa” FTC rendezésében szabadfogású gyermek és diák verseny. A bajai birkózók eredményei:

37 kg Székely Márkó III. diák korcsoport:
34 kg Makida Máté III.
37 kg Krizsán Milán III.
50 kg Polyák Zsolt II.
Edzőjük: Kacz Lajos

Schulcz

MŰANYAGBOLT AZ UDVARBAN

BAJA, Kossuth L. u. 11. Tel.: 79/326-847

KARÁCSONYI VÁSÁR

Vasalódeszkák, fém létrák, ruhaszártók. Kazettatartók, eldobható poharak, párologtatók. MŰFENYŐK ÉS FENYŐFATALPAK

Gyermekeknek:

görgős játéktartó dobozok, játéktartópalcok, hintaszékek, asztali szemetesek, Viaszosvásznak, zuhanyfüggönyök és tartók. Salátás tálak, termoszkok, fóliatépők, hordók, szózódezsák, virágedények, műanyag székek, asztalok.

Sugóhíd Horgászbolt

Baja, Halászpárt 2.

KARÁCSONYRA horgászoknak a legszebb ajándék a HORGÁSZFELSZERELÉS!

(Ajándéknál cserelhetőség!)

DAM, SILSTAR, SPRO, SHIMANO, BALZER, ZEBCO

Thermoruhák-csizmák-zoknik-kesztyűk

Távcsövek, török, horgász, vadász bicskák!

ÚJ! CSOMAGKÜLDŐ SZOLGÁLAT

Botok, orsók bizományban is! 79/426-627, 79/427-404

Törzsvásárlóknak kedvezmény! 06-30/227-3399

Katonai ruházat, esőruhák, csizmák

Nyitva: 7-17

Szombat: 7-13

Vasárnap: 7-11

Minden érdeklődőt szeretettel várunk a

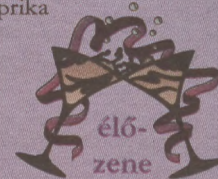
Hotel Fortuna

(Dávod, Rákóczi 55.)

szilveszteri rendezvényére

Asztalfoglalás: 79/581-390

Érkezéskor vendégváró asztal és aperitif
Eloétel: tenger gyümölcsei roston
Leves: bégleves
Főétel: spékelt borjú v. báránylapocka roston, padlizsánkrémleves töltött sültpaprika vegyesköret, desszert
Ejféli után: bős malacsült, pezsgós párolt káposzta hagymás törtburgonya és lencsesaláta

Részvételi díj: 8.000,- Ft

Armstrong

December 29-én, szombaton előszilveszter
Midnight Boogie

31-én BAD TIMES SZILVESZTER

Jegyek elővételben az Armstrongban vagy a 79/428-015-ös telefonszámon

Karácsony

A DÉLMAGYARORSZÁG ÉS A DÉLVILÁG ÜNNEPI MELLÉKLETE ■ SZERKESZTETTE: SZÁVAY ISTVÁN

Tizenkét adventi apokrif

1.

Azt mondja, amióta az eszét tudja, Isten fogja a karját. Nem engedi el, soha, egyetlen pillanatra sem. Ha rossz irányba akar indulni, megszorítja, ha nem hallgat rá, egyszerűen visszarántja. Léptei akar, de képtelen megmozdítani a lábát, mert Ő annyira fogja. Azt mondja, néha annyira érzi az Ő szeretetét, hogy szinte eltöri a karját ez a szeretet, recseg-ropog a csontja, nádszál, nádszál az ember. De nem ez zavarja. Nem az zavarja, hogy soha nem engedte bűnös ösvényekre, az élet gyorsforgalmi sztrádáira, ahol a hét főbűn bodegái, gyorsbűféi és vörös fényű motellei várják a könnyű léptű vendégeket. Azt zavarja, hogy mindig, hogy örökké vele van. Az álmaiban is, a betegágyon, szerelmeskedés közben, amikor a borát issza, vagy amikor az adóját számolja.

Tudja, uram, szól, mit szeretnék egyszer az életben?

Azt szeretném, mondja, ha elengedne. Engedjen el, hagyjon el, fordítsa el tőlem az arcát. Azt kérdezi, uram, miért? Arra vágyom tiszta szívemből, kedves uram, hogy egyszer végre hiányozzon nekem.

2.

Mert pl. mi van a párttitkárokkal, vagy az ifjú ateistákkal, akiket fültövön érintett a rendszerváltás borzas anygala, és máris hitbuzgó kereszténynek lettek. Lebányásztta Vlagyimir Iljics művészi kivitelezésű, kosztümös főstményét a tapétáról, és helyette a szoptató Máriát hegesztette föl. Kivittette a narancsos tálat, és azóta fölcsentelt, megáldott fűgét tart hivatali íróasztalának nyolcvanharmadik fiókjában. Májris szénaillat és pénzillat, mert van, van a pénznek szaga, ő, és bizony nem messzire rotog a nagy nemzeti kondér is, amiből naponta lehet menni. Te, figyelj haver, alapítsunk glóriagyárat, ennek most nagy keletje lesz. Díszes glória nyilvánosságra, szürke, fénytelen házi viseletre.

De pl. mit mond Jézus idevágólag. Azt mondja, kedves exelvtárs, drága törekvő, ifjú barátom, ha imádkozol, menjél bé egy belső szobába, és beszéljétek meg a dolgot csak ti ketten, te meg az Isten. Legyen az egy csöndes, intim megbeszélés. Nem kell, hogy körötte ugrabugráljon a sajtóosztályod tízszemű főtótása, amikor az Isten Házában összekulcsolt kézzel hajtasz fejet, miközben azt számolgatod, mennyi szavazót hoz a státustörvény. Saulus, amikor megért csöndes, bár erős szavakkal működött élete további részében. Berlinben láttam a damaszkuszi utat egy irdatlan nagy fényképen, Wim Wenders fotókiállítás rendezte a valaha volt Hamburg-pályaudvar kifényesített épületében.

Damaszkusz, alkonyat van, rőt fény hasal végig a sziklákon és a kavicsos úton, derengés, és a kép rettenetes, tágas csöndje. Ezen az úton ment Saulus lihegve, bosszútól szomjasan. míg nem egyszerre azt kiáltotta, nem látok, nem látok.

És aztán egyet nem akart többé, hatalmat. Nem gazdagodott meg abból, hogy látni és hinni kezdett. Nem akart befolyást világi ügyek felett, Jézus nevében császárokat, alcászárokat, Heródes-menedzsereket szolgálni, helyzetbe hozni.

■ Krisztus születése a szegedi dóm ablakán. (Fotó: Schmidt Andrea)

3.

Ezúton kívánunk boldog, malasztban teljes, áldásos ünnepeket az exhóhéroknek, a hivatástudatból lett ellenőröknek, a verőlegényeknek, a bérnyilkosoknak, a smasszereknek, a titkos ügynököknek, az évfolyamszionoknak, a barátjüket, iskolatársaikat beárulóknak, a pénzbehajtóknak, az ajtónállóknak, a kommandósoknak, a köpenyforgatóknak, etc., etc.!

4.

Sokat kell menni gyalogosan. Kiballagni olyan helyekre, ahol nincsen város, zaj, nem akar folyton a mellkasodon végighajtani egy Audi A3-as. De nem turistautakra kell térni, hanem olyan vidékeket kell keresni, ahol szalmakazlak vitakoznak egymással arról, melyik tövében gyönt meg több fejlőny a juhászfiúnak, ahol százéves traktorok pocsolókat repülnek át, ha úgy tartja a kedvük, ahol titkos szeszfordék, olajszőkítő műhelyek váltogatják egymást, és a szegénység. Há egy ilyen úton láttam egyszer egy rózsaszín Jézust. Mészféhér kökecsert, néhány csokor krizantém rohadt a félbevágott étolajos flakonban, és lebegve medítált egy elhagyott gumicsizma is a sár csim-bókjai felett. Jézus meg rózsaszín volt, és kék a fején a töviskoszorú. Sárgára festették a lábán a körmököt. Nem messze egy frissen emelt trágyadomb játszott a bosz, távolabb egy istálló piszkosfehér falai dicsekedtek azzal, hogy száz éve állnak, illetve a rozoga kerítés, a rozsdás, félig süppedt boronák, és az akácok. Az út mellett görcsös akácok sorakoztak, az alföldi közutak kiskatonái. Kutya imádkozott kétségbeesetten egy közeli tanya udvarán. A föld felett bókklászó szelet meg Lajosnak hívták. Esteleg Feri bá'nak, Pistának, nem bora, hanem Pista. Ott álltam a vidéki rózsaszín Jézus előtt vagy egy óráig, és

jobban hittem neki, mint bármikor is valaha.

5.

A szeretet mindig egy másik nem. Nem az, hogy másik nemű, hanem hogy egy másik világ, egy másik univerzum, egy másik teljesség, egy ember, nem az, ami te vagy. A szeretet minden kérdésnek a mélyén az a nem tudás zizik, hogy mi ketten, akik szeretjük egymást, együtt kik vagyunk. Te meg az a másik ember.

Nem az a tragédia, hogy nincsen válasz, hanem az, még sincsen más választásod, hogy keresed, követeld, az egész életedben úzd, mint az örökélet titkát. Te és Jézus, például, ez milyen páros? Miféle versenyre nyelhetnétek be, te, a sokszorosan visszacső bűnös, a javíthatatlan, aki ha valamelyik bűn kondérijából merít, rögvest azon ügyeskedik, hogy szánalmat és megértést keltsen maga iránt, valamint ő, aki a megváltó? Megint eszembe jutott a rózsaszín Jézus.

Vele bárhová, bármilyen versenyre, viadalra, kételkedés nélkül bármelyik bajnokságra beneveznél.

6.

És az eredendő bűn? Nekem ez régi vesszőparipám. Isten hat nap alatt teremt meg a világot. A hatodik napon az embert, majd azt mondja, elmegy, kifüggeszti a táblát, mindjárt jövök. De miért megy el? Hova megy? Az ember első napja, a hetedik, a legelső egy frissen teremtett, kellemesnek tűnő, de mégis csak egy fölfoghatatlan, érthetetlen világban. Az első nap. Isten, mielőtt fölvette volna a kabátját, sálját, kalapját, és fogta volna a sétapálcát, rámutatott egy terebélyes fára, és azt mondta, gyermekeim, ennek a fának a gyümölcséből enni tilos. Tilos a jót és rosszat tudni, elég az, ha én tudom. Isten pontosan tudta, hogy az ember nem tartja be a szabályt.

Elment, nem volt, aludt, belebújt magába, hogy ne lássák, kábán hunyorgó csillagok mögötti éjfékte világváson lett. Az eredendő bűn tehát megtörtént egy isten nélküli világban, de nyilvánvaló Isten inspirálásával. Mondd a gyerekeknek, hogy ezt ne tegye. Nyomban megteszi. Mindebből pedig sok egyéb mellett az is következik, hogy Jézus már az első, a teremtés legelső emberi napján elvesztette az esélyt. Illetve az is megkérdhetjük halkán, vajon az embernek volt-e esélye a bűnbeesés-szel szemben.

7.

Egyszer Isten azt mondta az angyaloknak, elmegy, és megnézi a Poklot. Kíváncsi, arrafelé hogyan csinálják. Régi terve ez, hát most végrehajtja. Az angyalok óvták, megpróbálták visszatartani, mindenféle érvekkel huzakodtak elő, majd inkább leküldenek egy ügyes kis puttót, aki ravasz, vagy olyan rettenetes angyalokat, akikről János is írt a jelenésekben. De Isten hajthatatlan volt, lemegeyek a Pokolba, szétnéztek és kész. És Isten tényleg elment a Pokolba. Az angyalok a szárnyaikat tördelve sétálgattak a mennyországi kerekekben, néhányan el is siratták, sőt, volt olyan angyal, aki már azon töprengett, hogyan léphetne ő maga az Úr helyébe.

Isten azonban visszajött, igaz, meglehetősen sápadt volt, elgyötört, szórakozott, mindamelllett fölöttébb szomjas és éhes. Az angyalok néztek rá, és majd szétvetette őket a kíváncsiság. Na, mit láttál, uram, mondod el. Az Úr főlemelete a fejét, végignézett az idegesen toporgó angyalokon, és halkán csak annyit dörmögött, semmit. Micsoda?! Hogy-hogy semmit! Tűz, bugyrok, izé, kínzókamrák, savanyú lórével teli bödönök, marihuánás cigarellők, elhasznált, ként ergető cafka-öle, emberbőrre égethető tüzes bankkártyák?! Nem barátaim, dörmögte az Úr, jól jegyezzétek meg,

a Pokolban nincsen semmi. Hát nem értitek?! A Pokol maga a Nincs, az Üresség, a Semmi!

8.

Azt kérdezték, milyen Isten. Ez egy feladat, mondjuk, iskolai feladat, Gábrriel arkangyal meg a szakfelügyelő. Ne ábrázold, csak álmodj róla valami parabolát, metaforát, szimbólumot. Isten öregember, nyúl le az égből. Á, nem jó. Isten nem öregszik, annyi esze meg neki is volt, hogy ne öregsen, elhatalmasodó cukorbajjal vagy dögletes köszvényvel kezdje világmindenségi idejét. Isten sem nem rettenetes, és nem nagy, nem félelmetes, nem óvó, vagy kegyelmes. Isten technika? Működés? Apparátus? Isten egyszerűen egy szemüveg. Kinek ennyi dipotriás, kinek annyi. Tedd fel, mintha a strandon lennél, a könyvtárban, zebra előtt. Néha beparásodik, leveszed, szépen megtörölgeted. Otthon hagyod. Egész nap ideges vagy, a kollégádtól kérsz egy másikat, jó, jó, de nem ehhez szoktál, szorit is, mert neked nagyobb a fejed. Kapsz a képedbe egyet, eltörök, csinálthatatsz újat. Egyre homályosabban látsz, elfolyznak a nagybetűk, a kisbetűk, elmész a templomba, atyám, irasson föl erősebb istent, ez már nekem gyenge. Megkapod. Ha leveszed, furcsán néznek rád. Megszokták már, hogy rajtad van, és attól hogy nincs, idegen, távoli az arcod. Bizalmatlanságot keltesz. Vagy divatosabb szemüveget szeretnél, aranszár, izé, föl akarsz vágni, mint egy lord, hát lornyont használ.

Egy reggel nem találod. Hol lehet, a fenébe is, hol lehet? Ideges leszel. Káromkods, mint egy kocsis. A szádra veszed hiába, az öklödet rázod felé, az összes vélt és valós hibáját fölrovd nekí, szidod, mint a bokrot, megrágalmazod, szakítasz vele, örökre, mindörökre. És véletlenül a tükör felé fordulsz, és meglátod, hogy az egész lázadásod, megtagadásod

alatt ott volt rajtad. És akkor az a szégyen, az.

9.

Mentek az utcán, kislány és az anyja, egy kicsi, gyönyörű nő, egy nagy, gyönyörű nő, kézen fogva, szőkek, az illatukat, mint valami selymet vonták maguk után, a kislány kezében baba, az anyja kezében divatos magazin, táplálkozási tanácsadás, hogyan legyél önmagad a szexben, filmszillagok titkos élete, horoszkóp, van-e élet a halál után. Egyszerre csak a kislány megáll, fölneéz az anyjára, mond csak, mami, igaz, hogy a mennyországban porcukrozzák a sirokat?!

10.

Akiket soha nem szabad elfelejtetni, és legyenek ott mindig a fényességes kánon árnyékában, mindig legyenek ott, mint a szentségtörés, a blaszfémia, a lázadás katonái. Jób nagyon jó formában előadott istenkáromlása, Júdás, Barabás, a Jézus mellé fölcsigézett lázadó lator, a'la Kosztolányi, Tamás, a kételkedő, Simon mágus, akit az Apostolok, kiknek korábban a halász foglalkozású vezérigazgatója maga is háromszoros megtagadó, tudatosan elhallgattak, elszürkítettek, befekettettek.

11.

Néhány hete adott egy interjút. Mint jól tudjuk, az interjú illékony napi műfaj, elolvad, és már is felejtet, az élet felszínre, fecsegés, könnyen tovalibbenő kommersz igazságok, félbölcseségek, patron bon-motok. Legfeljebb az ügyeletes, mindenből türeltet csinálni akaró médiászárók gondolják, hogy interjúik, sznob beszélgetéseik vagy Münchhausen-kalandjaik méltóak arra, hogy díszesen nyomtatott könyvben megjelenjenek, és az ő hihetetlen érzékenységüket, szakmai föl-készültségüket hirdessék. És a könyv ára, plusz áfa. Csináltuk vele egy interjút, amiben megkérdték, mi az, hogy vidék. Mi neki a vidék? És akkor ő azt mondta, vidéknek lenni a Centrum hiánya, és ha, ilyen módon, mondjuk, Budapest az országhoz képest nem vidék, akkor Európához képes már az, vidék és elmaradottság, szép hegyek közötti kis-ködmönös ezotéria. Vidékeknek lenni annyi, mint híján lenni egy olyan képességnek, amely a kultúrát, és egyáltalán a polgári magartartás formáit a kétségével, vagy éppen a kritikával, ironiájával együtt is magától értetődően alkalmazza. A vidéki az diónüsszosi, kalibáni jelleggel bír. Vagy egy nagyon vidéki kisfiú pl. Nemecsek Ernő. A rózsaszín Jézus. És aztán, miközben ezt magyarázta, talált egy mondatot.

Kedves olvasó, minden interjúban kell lenni egy mondatnak, ami miatt az interjú érdemes volt elhebegni, eldadogni. Megvolt a mondat, és ő hirtelen boldog lett ettől. A mondat így szól: Isten, ha nincs, akkor ő is vidéki. A riportterlány nézett, én ezt nem értem, uram. Nem baj, tessék csak beleírni, így ahogy mondtam. A riportterlány bólintott, és nem írta bele.

12.

Gondoltak már arra, hogy Jézus, míg élt, nem látott havat?

DARVASI LÁSZLÓ

„Esterházy Pétert még egyetlen interjú sem fektette két vállra”

Tanuljunk őszintén, megnyerően nyilatkozni

BERNÁTH LÁSZLÓ TÖBB ÚJSÁGÍRÓ-NEMZEDÉKNEK VOLT TANÁRA A BÁLINT GYÖRGY ÚJSÁGÍRÓ AKADEMIÁN. AZ IDŐS ÚJSÁGÍRÓ EGÉSZ PÁLYÁJA SORÁN NAPILAPOKNÁL DOLGOZOTT: ROVATVEZETŐ, FŐSZERKESZTŐHELYETTES, KÉSŐBB FŐSZERKESZTŐ VOLT AZ ESTI HÍRLAPNÁL, JELENLEG PEDIG A NÉPSZAVA FŐMUNKATÁRSÁ. ÚJABB KÖNYVÉBEN AZONBAN NEM AZ ÚJSÁGÍRÓKAT, HANEM A NYILATKOZÁS MÁSIK OLDALÁT: AZ INTERJUALANYOKAT TANÍJTJA. TAVALY MEGJELENTETETT „TANULJUNK KÖNNYEN, GYORSAN ÚJSÁGOT ÍRNI” CÍMŰ KÖNYVE UTÁN MEGÍRTA A „TANULJUNK KÖNNYEN, GYORSAN NYILATKOZNI” CÍMŰT IS.

– Tanár úr, mit gondol, a nyilatkozó emberek miért vigyáznak az újságírók? Miért nem szólnak meg úgy, ahogyan családjuk körében, otthon, a reggelizőasztalnál?

– A nyilvánossággal vigyáznak! Mert sok olyan helyzet létezik, amikor a nyilatkozó személyisége és a szerep, amit magának vall, nincs összhangban egymással. Az emberek a szó jó és rossz értelmében is többféle szerepet játszanak. Egy 40 éves férfinak a férj, az apa vagy a horgászegyesületi elnöki szerep mellett munkahelyi beosztásának meg kell felelnie. A hétköznapi helyzetekben ezek a státusok nincsenek konfliktusban egymással. Amint azonban nyilatkozni kell a hivatala ügyéről, könnyen kiderülhet, hogy szerepe nem fedi le a személyiségét. Gondoljunk egy olyan nőre, aki végrehajtoi munkát végez, amelynek során ki kell lakoltatnia egy törvénytelenül ott lakó kétyermekes családot. Sajnálja őket, de kötelessége elvégezni a kilakoltatást. Ha az orra alá nyomnak egy mikrofont, hogyan fog nyilatkozni? Ha tisztességes ember, akkor zavarba jön. A szíve azt súgja, hogy ne azt tegeje, amit a hivatal elír. Ekkor elkezd törvényekre, paragrafusokra hivatkozni, és ez szörnyű a hallgató számára.

– Mi a titka annak, hogy ugyan-

az az ember „civilként” bizalmat öbreszt, hivatalnokként pedig esetleg gyanakvást?

– Mert a nyilatkozó hivatalnok igyekszik személytelenné válni: úgy akar tenni, mintha nem ő beszélne, hanem a hivatal, a párt, a felettese álláspontját mondaná. Ez óhatlanul hamissá teszi megszólalását. Márpedig, ami nem őszinte, az a legtanulatlanabb ember előtt is egykettőre lelepleződik. Ha úgy vesszük az egész könyvem erről szól: a nyilatkozó legyen őszinte. Az őszinteség éppúgy átjön a képernyőn vagy az interjúban, mint a hazugság. Az őszinteség lefejeződik. Az újságíró számára pedig a legélszerűbb, ha mindenképp megtudja, hogy az, akitől nyilatkozatot kér, kinek a nevében fog beszélni. A nyilatkozó is tisztában lát, ha tudja, kikhez szól majd. Persze, bizalmat kelteni nem egyszerű, az őszinteség akkor hatásos, ha egy személyiség hangján szól. Nem a hétköznapi személyiségeinkre gondolok, hanem arra, amelyik „átjön” a képernyőn vagy az írott szövegben.

– Könyvében egész sor praktikus tanácsot ad a nyilatkozóknak, sőt, fogalalkozási áganként külön is tárgyalja őket. Van-e receptje arra, hogy mitől lesz egy csapásra hihető egy nyilatkozat?

■ Bernáth László: „Az őszinteség lefejeződik”. (Fotó: Schmidt Andrea)

– Van a könyvben néhány helyzet, amelybe beleképzelve magát, megállapíthatja az ember, hogy miként is kommunikál. Egy mélyinterjúban például a bizalom elérésében sokat segít, ha az ember meg tudja határozni viszonyát a saját múltjához. Ha elmondja, hogy szegény családból származott, nem törődtek vele, hogy reggelizik-e, de felküzdötte magát és mindezt nem felejtette el; vagy ellenkezőleg: gazdag családból jött, ahol azt hitték, hogy ki van bérelve az útja, de nem azt választotta, akkor megadhatja az interjú személyes hangját. Fontos, hogy mi az, amit az ember a múltjából elvállal. Ha tudom, ki vagyok, könnyebb őszintének lennem. Flottabb. Flottul persze hazudni is lehet, de csak az őszinteség tudja megteremteni azt a szavak fölötti-közötti kommunikációt, amely érzelmét és indulatot sugároz a

néző, az olvasó felé. Ez a titka a jó nyilatkozatnak.

– Emlékszik Antall József „pizsamás interjújára” a taxisbroskód idejéről? Mi a véleménye arról, hogy egy miniszterelnök hogyan nyilatkozzék?

– A pizsamás interjú azért volt hatásos, mert ebben a helyzetben a miniszterelnök személyesebb és őszintébb volt, mint máskor. El kell azonban ismerni, hogy a miniszterelnök esetében különösen nehéz összeegyeztetni a személyiséget a szereppel. Végül is egy ország nevében kell beszélnie, és annak nem szabad túlságosan erősen érezhetőnek lennie, hogy ő az ország melyik részével azonos. A politikusokat illetően egyébként az a nyilatkozat kulcsa, hogy a tényeket ne tagadják le. Értelmezni lehet többféleképpen, de a tény, az tény. A magyarázat lehet pártfüggetlen, ideológiától, értékrendtől függő, de a

tény csak igaz lehet vagy nem. Egy miniszterelnök akkor nem hazudik, ha a tényeket nem másítja meg. A többi úgy adhatja elő, ahogyan személyisége diktálja.

– Mit gondol, egy nyilatkozó mennyire van ma Magyarországon az újságíró kezében?

– Sajnos eléggé. Embere válogatja persze, mert vannak politikus személyiségek, akik nemhogy nem félnek, de egyenesen terrorizálják az újságírókat. Torgyán Józsefre gondolok, aki – egyszer magam hallottam – ordibálva oktatja ki a tudósítókat, hogy ő tudja, mire kíváncsiak az emberek. A jámborabb nyilatkozók azonban kiszolgáltatottak, annak ellenére, hogy törvény írja elő: vissza lehet kérni megjelenés előtt a szöveget. Én ezt jogos törvénynek gondolom, hiszen a nyilatkozó az, akinek a társadalom előtt kell vállalnia a megjelölt cikk következményeit. A baj általában nem is azzal van, hogy az újságíró szándékosan félremagyarázza, hanem azzal, hogy félreérti a nyilatkozatot.

– Mit gondol, a magyar sajtóban miért olyan ritkák az olyan „nagy megnyilvánások”, mint amilyen a Radics Péteré, aki bevallotta, hogy homoszexuális vagy korábban a Tar Sándoré, aki bevallotta, hogy III/III-as ügynök volt?

– Ezek a bevallások akkor sem egy-egy újságírónak voltak köszönhetőek, hanem az illető személynél önszámolásának. Az olyan Oriana Fallacci-típusú interjúkészítő, aki kiszedi a riportalányból a titkokat, ritka Magyarországon. Esterházy Péterrel például sok interjú készült már, de meg egyet sem olvastam, amely „két vállra fektette” volna őt.

– Mit gondol, mennyire bíznak

a magyar emberek a médiában?

– Közvetlenül a rendszerváltás után bizalom tekintetében a legjobbak között volt a sajtó, még az egyházakat is megelőzte. Újabb bizalmi indexet nem ismerek, de azt hiszem, most nem jönne ki ilyen jó eredmény. Nem felmenteni akarom a médiát, de ez elsősorban az ország általános állapotában való bizalomvesztés miatt következett be. Sajnos a sajtó is eléggé megosztott, a tévécsatornák valaki szellemesen úgy fogalmazott, hogy lassan már nemcsak jobb- és baloldali újságírók vannak, hanem színészek, mérnökök, tanárok is. Ilyen körülmények között nem tudom, hogyan lehet általában bízni a sajtóban: ugyanis mindenki a saját sajtójában bízik.

– Karácsony van: ön szerint ilyenkor változik-e az újságírók és nyilatkozók beszéde a médiában?

– Ha már hirdetem, hogy őszintének kell lenni, bevallom: nem szeretem a sajtóban az ünnepeket. Óhatlan irritáció fog el, hogy miért csak karácsonykor kell szertartásról beszélni. Miért csak az olvasás évében kell propagálni az olvasást? Különböző is fennáll a veszély annak, hogy a karácsonykor hangoztatott szép szavak hamisak lehetnek. Szoktam is mondani, hogy egy interjúban, ha lehet, ne kérdezzünk rá érzelmekre, mert azok nem racionálisak. Ha az interjúalanytól megkérdezzük, hogy mit értett, amikor a nyakába akasztották az olimpiai aranyérmeket, arra nem lehet most mondani, még ha az ember egyetemi tanár is, csak azt, hogy „boldog voltam”. Ezt az érzést egy jó író tudja megírni a maga eszközeivel, de racionalizálni nehéz. Én félttem a karácsonyt a felületes beszédétől.

PANEK SÁNDOR

Kereskedelmi fortélyok karácsonyi fókáknak

A sok nullának is megvan a maga haszna

TUDJÁK, MIÉRT VANNAK NÉHÁNY ÁRUHÁZ BEJÁRATÁNÁL PLÜSSÁLLATKÁK VAGY BOLYHOS TÖRÜLKÖZŐK? HOGY TAPOGASSUK ÖKET. A SZŐRÖS-BOLYHOS TÁRGYAK ÉRINTÉSE UGYANIS OLYAN HORMONOKAT SZABADÍT FEL BENNÜNK, AMELYEK FELOLDJÁK A PÉNZKÖLTÉSELLEK KAPCSOLATOS GÁTLÁSAINKAT. DE EZ CSAK EGYIKÉ AZOKNAK A „TRÜKKÖKNEK”, AMELYEKET A KERESKEDŐK ANNAK ÉRDEKÉBEN VETNEK BE, HOGY MINÉL TÖBBET HAGYJUNK NÁLUK A KARÁCSONYI AJÁNDÉKOKRA SZÁNT ÖSSZEGBŐL. MINDERRŐL GARAMHEGYI ÁBELLEL, AZ SZTE MARKETING TANSZÉKÉNEK ADJUNKTUSÁVAL BESZÉLGETTÜNK

– Mi történik velünk vásárláskor?

– Az első lépés, hogy felismerjük valaminek a hiányát: karácsony előtt például az ajándékokét. Ha az embernek van elképzelése arról, mi kerüljön a karácsonyfa alá, akkor azonnal keresletről beszélhetünk: ilyenkor már csak arról kell döntünk, hol, mennyiért és pontosan milyen árucikket vásároljunk az adott termék kategóriában. Ezek viszonylag racionális, tudatos döntések, melyek alapos mérlegelésen alapulnak. Karácsony táján azonban gyakoribb, hogy az embernek nincs konkrét elképzelése arról, kinek mit vegyen. Ilyenkor impulzív a vásárlás: azoknak az üzeneteknek, ingereknek alapján döntünk, amelyeket az üzletekben eljuttatnak hozzánk. Ennek a befolyásolásnak megvan a maga tudományosa és szabályrendszere.

– Hogyan lehet az impulzusokkal „manipulálni” a vásárlót?

– Az első és legfontosabb, hogy le kell győzni az emberekben azt a fékét, amely a pénzüket elköltésével kapcsolatban bennük van. Egy apró adalék például, hogy biológusok kimutatták, a pénzköltésnek is megvan a maga hormonális alapja, és arra is rájöttek, hogy szőrös, bolyhos tárgyak simogatása olyan hormonokat szabadít fel, melyek hatására könnyebben vá-

sárolunk. Ezért láthatunk a nyugati bevásárlóközpontokban rögtön a bejárat mellett plüssállatkákat vagy bolyhos törülközőket teli tárolókat. A másik fontos kereskedelmi cél, hogy szükségleteinket az adott üzletben, vagy az adott termékkel elégítsük ki. A hűségpontok, a kupongyűjtési akciók, a vásárlói kártyák mind azt a célt szolgálják, hogy erősítsék kötődésünket az adott üzlethez vagy termékhez. Nagyon fontos a különböző termékek helye az üzletben. Nem véletlen, hogy a szupermarketekben végig kell menni a tartós fogyasztási cikkekhez ahhoz, hogy eljussunk az élelmiszerekhez: úgy indulunk, hogy csak tejet vesszünk, de közben meglátunk öt-hat olyan terméket, ami nem létszükséglet ugyan, de jó, ha van. Köztudott az is, hogy a szemmagasságban lévő tárgyakat sokkal könnyebben észrevesszük és szívesebben vesszük, mint a földszintre helyezettéket. Azt is tudjuk, hogy két polcos között sokkal többször nézünk jobbra, mint balra. Ezért Nyugat-Európában a nagy bevásárlóközpontokban a bevásárlókoscsik egy kicsit balra húznak, hogy arra az oldalra is ráirányítsák a figyelmünket. Ahhoz persze, hogy a vásárlót azok az ingerek érjék, amiket a kereskedők szeretnének, tud-

■ Garamhegyi Ábel: – A pénzköltés komoly dolog, nem szabad félvállról venni. (Fotó: Karnok Csaba)

ni kell, hogyan mozognak az áruházban az emberek. Ezt is sokféleképpen vizsgálhatjuk: rádiójeleket sugároznak a koscsik, vagy illatanyagokkal „megfestik” a vásárlókat és megfelelő berendezésekkel figyelik az útvonalát.

– Mi alapján döntünk végül?

– A vásárló nagyon sok szempontot mérlegel, amikor megfogja a döntését. Az egyik legfontosabb mérlegelési szempontcsoport a kockázatoké. Karácsonyi vásárlás esetén például alapvető kockázat, hogy tetszik-e majd az ajándék. Ezért a döntésben fontos szempont lehet, hogy szükség esetén visszacserelel-e a terméket. Vagy: mennyit kell utaznunk ahhoz, hogy megvegyük vagy visszavigyük az árut, ha kell.

– A magyarországi vásárlási

szokásokat nagymértékben befolyásolja a pénz. Hogyan lehet az árral befolyásolni a vásárlót úgy, hogy a profit is megmaradjon?

– Közismert a 99-es módszer. Mindannyian tudjuk, hogy a 299 forintos termék 300-ba kerül, mégis szívesebben vesszük meg, mint ha 301 forint lenne ráírva. Ugyanígy vonzódnak az akciók termékekhez is, bár ennél a módszerrel számolni kell azzal, hogy a fogyasztó tudatában az ár és a minőség bizonyos esetekben szoros összefüggésben áll. Egy akciós joghurt esetében mindenki azonnal megnézi a szavatossági időt arra gyanakodva, hogy jó oka van a leértékelésnek. Vannak olyan termékcsoportok – ékszer, nagy értékű műszaki berendezések – amelyeknél nem az a lényeg, hogy

a vásárló olcsónak érezze a terméket, hanem az, hogy úgy gondolja, jó ára van, amit még meg tud fizetni. Hollandiában ezt úgy érik el, hogy feltüntetnek a „00 „fillért” is. A vevő ránéz az árcédulára: sok nullát lát, amit tudat alatt összekapcsol a jó minőséggel, ugyanakkor tudja, hogy az ott szereplő összeget ki tudja fizetni, és ez már önmagában elégedettséggel tölti el az adott termékkel kapcsolatban.

– A gyerekek különleges fogyasztók: ők legfeljebb kezdeményezik a vásárlást, a döntést viszont a szülők hozzák. Hogyan kezelje ezt a problémát a marketing?

– Általában egyszerre kell hatni a gyerekekre és a szülőre. Jó példa erre az a gyermekélelmiszer-reklám, amelyben mesefigurák ugrogatnak ugyan, hogy felkeltse a gyerek érdeklődését. Ugyanakkor arról beszélnek, hogy milyen sok benne a kalcium, nyilván azért, hogy meggyőzzék a szülőket: jól tesz gyermeke egészségének, ha enged az unszolásnak és megveszi a szóban forgó terméket.

– A gyerekek a felnőtteknél könnyebben manipulálhatók, és ezt a kereskedelelem ki is használja. Hol a határ?

– Ez egy nagyon fontos etikai kérdés, hiszen a gyerekek a nyilvánvaló hazugságot felismerik ugyan, de kellő tapasztalat híján nem tudnak különbséget tenni az igaz és a majdnem igaz között. Ezért könnyen törbe lehet csalni őket: a szülő nagyon nehezen tudja megmagyarázni a gyerekeknek, hogy valami nem hamis ugyan, de nem úgy és nem abban a formában igaz, ahogyan a gyerek hiszi. Azok, akik etikátlanul próbálják meg kihasználni a gyerekek naivi-

tását, erre a „majdnem”-re építenek.

– Van-e különbség a férfiak és a nők „vásárlás-lelektana” között?

– A nők általában több szempontot mérlegelnek, de kevésbé céltudatosan. Földrajzi hasonlaltal élve: a nők tó-szerűen, míg a férfiak folyószerűen vásárolnak. A nők preferencia-rendszere kevésbé funkcionális és racionális; a termékek összehasonlításánál több a szubjektív és emocionális elem. Az ilyen általánosítás természetesen nagyon durva, de a kereskedelemben mégis számolnia kell azzal, hogy egy adott üzlet vagy termék esetén többnyire női vagy férfi vásárlóra számít. Egy női vásárlóra specializálódott üzletben például vétek szigorú, tiszt, párhuzamos és tematikus sorokban elrendezni a polcokat. Az megfelel a férfiak céltudatosságának, de nem felel meg a szívesen bókászó, sok szempont alapján, sok terméket sokáig „izlelgető” női vásárlói magatartásnak.

– Van-e sajátosan magyar fogyasztói magatartás?

– Igen. A magyar fogyasztó nem elég öntudatos, nem vigyáz kellőképpen magára. Nagypapámtól sokszor hallottam gyerekkoromban, hogy „na kérem, ide se jöjök többet”. Jó lenne ezt ma is hallani adott helyzetekben. Nem kell beletörődnünk abba, hogy mi, fogyasztók vagyunk kiszolgáltatva. A magyar piacon túlfínálta van, sokkal több az eszkimó, mint a foka, és mi vagyunk a fókák. A döntés a mi kezünkben van, legyünk igényesebbek. A pénzköltés komoly dolog, nem szabad félvállról venni. Hiszen a mi pénzükről van szó.

KECZER GABRIELLA

Istenember születése – ajándék

KRISZTUS SZÜLETÉSÉNEK BIBLIAI EREDETŰ, ŐSKERESZTÉNY ÜNNEPLÉSE A RÓMAI BIRODALOM VÉGNAPJAIRA ÖSSZEFONÓDOTT AZ ÉVEZREDEK ÓTA SZINTE AZ EGÉSZ EURÓPÁBAN ELTERJEDT POGÁNY NAPÜNNEPEL. AZ ŐSI VALLÁSI EMLÉKNAPOT, A GYŐZHETETLEN NAP ÜNNEPÉT A TÉLI NAPFOR-DULÓ KÖRNYÉKÉN, A LEGTÖBB KULTUSZBAN DECEMBER 25-ÉN ÜNNEPELTÉK. A KERESZTÉNYSÉG AZONBAN ISTENE FÖLDRE SZÜLETÉSÉNEK ÜNNEPÉT ÜLI EZEN A NAPON AZ ŐSKERESZTÉNY KOR ÓTA.

A Győzhetetlen Nap

A természeti népek természetszerű gondolkodásmódja az élet forrásának a Napot és a napfényt tartotta. A december végéig egyre rövidülő nappalok az élető fény pusztulását jelentették a földművelésből élő őskori és ókori embereknek. Szokás volt ezeken a december 25-én, az év csaknem legrövidebb napján, hogy a sötétség leszállásával hatalmas máglyákat raktak. Ennek az volt a célja, hogy elűzzék a sötétséget. Imádkoztak a Naphoz (latinul: Sol), hogy ismét keljen életre. Ezért a Győzhetetlen Nap (Sol invictus) újraszületésének szimbóluma volt az ősi karácsony.

Az ókori világ utolsó két évszázadában a kereszténység Európa szerte elfogadott lett, sőt Rómában államvallássá vált, így törvényszerű, hogy az ősi ünnepek összemossák a többnyire bibliai és zsidó emléknappal. Krisztus a keresztények Napja, élető fénye. János- evangéliuma a lelki élet egyetlen igazi útjának nevezi. Krisztus, a Fiúisten földre születése a sötétség halálát jelenti minden keresztény számára.

Jézus, Mária, Szent József

Boros István őskeresztény-irodalomtörténéssel, a Szegedi Hittudományi Főiskola tanárával a karácsonyi ünnepkör eredetéről beszélgetünk.

Mit tudhatunk a karácsony történetéről?

Az apostoli és őskeresztény igehirdetés központjában a keresztrefeszített és feltámadt Krisztus, a hűsvét örömhíre állt. Az őskeresztény egyház főünnepé tehát a hűsvét volt, az Údvözítőt megváltó tetének emléknapja, amely szorosan kötődött Izrael népének egyiptomi megszabadulásának, a Kivonulás emléknapjához. De ez nem jelenti azt, hogy Jézus Krisztus személyéről más alkalmakkor ne emlékeztek volna meg. Január 6-án ünnepelték az Úr megjelenését a földön. A karácsony, vagyis Jézus születésnapjának ünnepköre Nyugaton csak a 3. század közepétől, Keleten pedig a 3. század végétől terjedt el. A 451-es kalkedoni zsinat után – amely dogmaként fogalmazta meg Krisztus isteni és em-

beri természetét – az 5. században különös hangsúlyt kapott Jézus születésének megünneplése, mivel a Jézus Krisztus emberi természetét hangsúlyozta az úgynevezett monofizitákkal szemben, akik azt vallották, hogy egyetlen, isteni természete van.

Milyen ábrázolásmódok maradtak ránk?

Az első századokban nem találjuk a betlehemi ábrázolás általunk megszokott formáját. Erre ugyanis az evangéliumok sem adnak okot, mert nagyon szükségesek Jézus születésének körülményeiről. Lukács evangéliumában is csak ezt olvashatjuk: Mária megszülte elsőszülött fiát, bepólyálta és jászolba fektette (Lk 2,7). Azonban nem a jászolban fekvő csecsemő Jézus az első ábrázolás, hanem Szűz Mária ülő gyermek Jézus, fölöttük csillag, melyre az ószövetségi Bileám mutat: íme, beteljesedett, amit jövendölt, csillag tűnik fel Jákob törzséből (Szám 25,17). Ugyancsak a Priscilla-katakombában láthatjuk a trónon ülő Máriát ülő Jézussal amint a három király (vagy mágus) hódolatukat fejezik ki. A megjövendölt csillag, azaz a király, a Messiás egyetemes, valamennyi nép javára és megváltására jelent meg világunkban. A Karácsony ünnepe mindmáig ezt az egyetemes üzenetet jelenti.

Milyen más ábrázolásmódokat ismerünk?

Természetesen Jézus és édesanyja, Mária is feltűnik a harmadik, negyedik századi őskeresztény képeken. A pásztorokat, az ökröt és a szamarat mindig ott találjuk a jászol, illetve barlang körül. A pásztorokról részletesen szólnak az evangéliumok, az ökrörről és a szamárról viszont nem. Izaiás próféta szavait, hogy az ökr megismeri gazdáját és a szamar urának jászolát (Iz 1,3), betlehemi jászolra értelmezték. Nüsszai Szent Gergely, őskeresztény teológus a Homília az Úr születéséről című művében kifejti, hogy az ökr a törvény igáját, a szamar pedig a bálványimádás bűn terhét hordja, az ökr a zsidó népet, a szamar a pogányságot szimbolizálja, akik Jézus jászolából táplálkozhatnak.

Folytatás a IV. oldalon

Rogier van der Weyden: Lukács evangélista Madonnát festi

A szeretet ünnepének bibliai eredete

Karácsony történeti forrásai

A NÉGY EVANGÉLISTA, MÁTÉ, MÁRK, JÁNOS ÉS LUKÁCS KÖZÜL AZ UTÓBBI Szent könyvében maradt fent az a néhány vers, amely Jézus születését elbeszéli. Ezért Karácsony ünnepét az első számú forrás, a Lukács evangélium története alapján ünnepeljük. A megváltó születését természetesen sok más irodalmi mű is feldolgozta az ókortól a napjainkig.

Jézus születési ideje köztudottan az európai időszámításunk kezdete, de ez nem volt mindig így. Ugyanis a mai időszámítás megalkotója Dionysius Exiguus apát (i. sz. 540-ben tévesen határozta meg visszamenőleg Jézus születésének évét. Az evangélium adata szerint Augustus uralkodása idején történt összehozható kapcsolatba, márpedig ilyen i. e. 28-ban, 8-ban és i. sz. 14-ben is volt. Ha a napkeleti bölcsek történetében említett csillag jelenséget is figyelembe vesszük akkor Jézus születése a i. e. 8-ban tartott adó összeírás idején történt.

A császári rendelkezés szerint mindenkinek származási helyére kellett mennie, és a nőknek is meg kellett jelenniük az eljárásnál. A „Mária, József jegyese” kifejezéssel az akarja kifejezni az evangélista, hogy az asszony jöllehet József feleségként megy „népszámlálásra”, mégis a születendő gyermek szempontjából megmaradt szűznek és a gyermeknek nem József az atyja. Jézust Lukács elsőszülöttnak nevezi a megfelelő héber szó (bekór) méhmagnyitót, vagy zsenget jelent, aki a zsidó vallási jog szerint Istené, akiért helyettesítő áldozatot kell felajánlani, de ugyanakkor jogi helyzete miatt Isten ígéretének a megvalósítója is, tehát lehet Messiás.

Zsidónak született

Karácsony ünnepének forrásai közt sokáig csak az evangéliumokat tartottuk számon, pedig Jézus történetiségét pogány szerzők is igazolják, melyek kutatása a mai Jézus-képünk kialakulásához vezetett. Benyik György, szegedi teológus, biblikus több tanulmányában is értekezik a Jézus-irodalom fontosságáról, valamint Jézus születésének vallási hátteréről, következményeiről, ezekből készítettünk egy karácsonyi válogatást.

Az evangéliumok mellett más források is utalnak Jézus születésére.

Máriát és a gyermek Jézust a III. század óta ábrázolják

Vallási szempontból nagyon fontos ókori iratok az apokrifek, azaz a Bibliába be nem szerkesztett, folklorisztikus írások. Ezek közül az úgynevezett gyermekévangéliumok sokszor igen részletesen kifejtik Mária életét, Jézus születésének körülményeit és gyermekéveit. Jakab protoevangéliumában a szűzi fogantatás és Mária örökös szüzessége kerül előtérbe. Az úgynevezett Mankuthium Tearn beszámolója, hogy Máriát és Józsefet vízpróbának vetik alá, hogy meggyőződjenek a gyermek születéséről. Ez a mű említi először a betlehemi barlang látogató bölcseket, amelyek itt: Gáspár, Melkon és Boldizsár.

Az evangéliumok tanúsága szerint Jézus zsidó kultúrkörbe, zsidó vallási közegbe született. A zionoptikusoknál, azaz Máté, Márk és Lukács evangéliumában nem kétséges Jézusnak a nemzetiségi ho-

vatartozása, sőt még az igen elvont János evangélium sem hallgatja el ezt a tényt. Azonban Jézus személyének teológiai értékelése a figyelmet az istenség, illetve a valóságos emberség kérdéskörére terelte, ennek következtében nemzetiségi hovatartozásának kérdése háttérbe szorult. Az őskeresztény egyházban Aranyászajú János, vagy Nüsszai vagy Nazianzenosi Gergely Jézusról mint zsidóról ritkán beszélt, mert számára a zsidók Jézus ellenfelei voltak. Így történetelt meg, hogy a középkori teológiában Jézus nemzeti hovatartozása elhomályosult, elfeledték hogy ő is zsidó volt. Ennek oka, hogy bár Jézus történeti létét soha nem tagadták, a teológia nem foglalkozott a történeti Jézus személyiségével, hanem csak a teológiailag értékelték mint Isten fiát.

Nem általánosítható az a felfogás, hogy a teológusok a zsidónak született Jézus egész életét megha-

tározó szellemi és kulturális hátterét figyelmen kívül hagyták. Több teológus és nem csak Vermes Géza deklarálta: Jézus nemzetiségét és vallását tekintve zsidó volt. Nem új hitet hirdetett, hanem Isten akaratának követésére tanított a követőit, Isten akaratát pedig – korának minden zsidó emberéhez hasonlóan – a törvényben és a Szentírásban találta meg. Az első héber nyelvű zsidó életrajz írója, Joseph Klausner voltaképpen a zsidó Jézus-kutatás egyik legkorábbi képviselője, Jézus személyét történeti szempontból vizsgálta és ezért szelektált az evangéliumi elbeszélések között, néhány állítást történetileg igazoltnak tartott másokat nem. Ő kezdte el szétválasztani a tudósítást és a hozzá fűzött teológiai értelmezést. Pál apostol Jézus képe is egy kicsit más, mint az evangéliumoké, hiszen Pál más közegben hirdette a feltámadt Jézust. A középkori himnuszokban és a vallási költészetben pedig Jézus nemzeti hovatartozása teljesen lényegtelené vált, csak az ideális ember, a megváltó és az Isten fia és a messiási szerepkör szépségét és fontosságát énekeltek meg a középkori szerzők.

Karácsony liturgiája

A keleti egyházak után a katolikus egyház ünnepli a legpompásabb liturgiával Krisztus születését. December 24-én este (vigília) kezdődik a megváltó születésének ünnepelése, sokhelyütt jellemző az éjfél mise, amelyben a pap térdhajtással énekl a Dicsőséget és a Híszkegyet. Karácsony első napjának délelőttjén a pásztorok miséjét és az úgynevezett nagymisét a hatodik század óta ünneplik a keresztények.

Az éjfél mise onnan ered, hogy a jeruzsálemi krisztushívók a keleti karácsony ünnepe előtt éjjelen Betlehemben, a születési barlang fölött épített templomban miséztek, majd kormenomban Jeruzsálemba vonultak.

ILLYÉS SZABOLCS

Boros István: A születés ünnepe az egész emberiséghez szól. (Fotó: Karnok Csaba)

„ÉS BERAGYOGTA ŐKET AZ ÚR DICSŐSÉGE”

Lk 2.1-9

Azokban a napokban történt, hogy Augustus császár rendeletet adott ki, hogy az egész földkerekséget írják össze. Ez az első összeírás Quirinius, Szíria helytartója alatt volt. Mindenki elment a maga városába, hogy összeírják. József is fölment Galilea Názáret nevű városából Júdea, Dávid városába, Betlehembe, mert Dávid házából és nemzetségéből származott, hogy összeírják jegyesevel,

Máriával együtt, aki áldott állapotban volt. Ott tartózkodásuk alatt elérkezett a szülés ideje. Mária megszülte elsőszülött fiát, bepólyálta és jászolba fektette, mert nem jutott nekik hely a szálláson. Pásztorok tanyáztak a vidéken kint a szabad ég alatt, és éjnek idején őrizték nyájukat. Egyszerre csak ott állt előttük az Úr angyala, és beragyogta őket az Úr dicsősége.

KATOLIKUS FORDÍTÁS

Napfordulós dáridó, keresztény liturgia, népi szokásvilág

A karácsony hagyományai

A KARÁCSONY ÜNNEPLÉSÉBEN POGÁNY, EGYHÁZI, NÉPI-NEMZETI, ÉS MÁS NÉPEKTŐL ÁTVETT, ILLETVE ÉVSZAKFÜGGŐ, KALENDÁRIUMI EREDETŰ HITEK, SZOKÁSOK ÖTVÖZŐDNEK ÉS ÖRÖKLŐDNEK. ÉVEZREDES GYÖKERŰ MÁGIÁK, LITURGIÁK, PRAKTIKÁK, ÉS ÉVSZÁZADOKRA VISSZANYÚLÓ, JÓRÉSzt KÖTELEZŐ ÉRVÉNYSZÁM LETT HAGYOMÁNYOK, AMIKNEK ISMERETÉVEL GAZDAGABB LEHET MINDENKORON BÁRKINEK A KARÁCSONYA.

Pogány időkben a természet-egyensúlytalanság, majd megújulási időszak, a téli napforduló nagy vígsággal ünnepelt. A Dies natalis Solis invicti-t, a legyőzhetetlen Nap újjászületésének napját a régi rómaiaknál a Saturniák idején dáridóval, óriási mulatsággal, örömtűzekkel, ajándékozással köszöntötték, termékenységvarázsló- és szexritusok kapcsolódtak hozzá. Az ősi vigasságok néhány eleme megőrződött azután is, hogy a kereszténység „rászerveződött” erre az évi időszakra (is), s a nap átkezesztetett Natalis Christi-re, Jézus születésének napjára, amiről már 336-tól vannak emlékek. A pogány, archaikus-mágikus alaprteleg elegendik keresztény mítikus-liturgikus elemekkel, jelképekkel. Az örökzöld fa, ami télen az új hajtásaival, zöld színével az élet jelképe, a római ünnepekről „átültetődött” az új szimbólumrendszerbe, s egy 1509-es rézkarcon már úgy látható, mint az első karácsonyfa, feldíszítve. Rajta a gyertyák lángja az ősi örömtűzket pláskoltatja tovább, a sötétség felett győzedelmeskedő fényt jelképezi, s nyilván a betlehemi csillag fényét is. Az életfa (középkori magyar nevén: kincis) karácsonyfa változva Szegezen 1860. táján tűnt fel, s beklótozott az otthonokba, templomokba. Utóbbiakba mellé került a jászol, amiből az első Assisi Szent Ferenc állította egy greccói templomban. A jászol a szegedi tájon a karácsonyi asztal alá került számból, a neve „Jézuskafészök”, vagy

■ Betlehemesek. (Fotó: Schmidt Andrea)

„Jézuska-ágya” volt. A szent éjszakán résnire nyitva hagyták még az ajtó is, hogy kifejezzék, a Kisjézust ott szállással, nyílt szívvel várják, készek a karácsonyi ünnepre. (A Jézuskafészök szalmáját az ünnepek után a gyümölcsfákra kötötték bajelhárítónak.)

A karácsonyt megelőző napokban a szegediek számos szokást gyakoroltak, a vallási alapú adventi böjttől a hajnali misékre, azaz róratékre járásig, s a babonás eredetű bőség- és termékenységvarázslásokig, baj- és rontáshárításokig. Kiengesztelődtek például egymás iránt, megbocsátottak haragosuknak. Visszakérték a kölcsönben lévő tárgyakat, nehogy megbabonázzák őket. Megelőzendő a rontást, nem adtak ki semmit a házból, kivéve a szegényeknek szánt ételt, amivel jótékonykodtak. A kolédló, betlehemesek gyerekek kivételével a sütnetelt a vendégfogadás, a családok kicsit magukba fordulva készültek az ünnepre. Ádám-Éva napján érte el csúcspontját ez a befelfordulás, amikor már teljesen az ünnepre koncentráltak, a családi öröme, a faállításra, ajándékozással, karácsonyi asztalra, lakomára.

Az ajándékozásban ötvöződött a régi rómaiak újévkezdő szokása a napkeleti bölcsek legendás (aranyat, tömjént, mirhát adományoz-

zó) nagylelkűségének követésével. Az ősi dáridók tűzizádás, fénytisztelő-mágiás elemei a karácsonyban gyűjtött gyertya mellett felidéztek a csillagszórók is, amik a valahai tuskóégetés szikraportetéséhez hasonlóan a jövő évi termés bőségét, a család gyarapodását voltak hivatva szolgálni. Csakúgy, mint a karácsonyi asztal terítésének számos praktikája, amiknek gonoszúzó, elhárító és jót hozó mágikus erejük van a néphit szerint. A karácsonyi abrosz például Tápén a gabona vetésére is szolgált, másfelé pedig a beteg jószágot gyógyította. Az asztalról összeszedett, gondosan megőrzött morzsának is gyógyító erőt tulajdonítottak. Egészséget, szépséget vélték biztosítani a karácsonyi asztalra a vízescsókba kerülő piros almával is. Varázslatos összetartó erőt jelentett, ha december 24-én a vacsoránál egy almát szétgyezdelték, s minden családtag evett belőle.

Mágikus-kultikus célokatokban a karácsonyi vacsora igen gazdag. Felállítás nélkül kellett például végienni. Imádkozás után a család főszegte meg és osztotta szét övéinek a kenyeret. Első fogásul a régi szegediek mézbe mártott fokhagymát, díbeletet ettek, gonoszúzóként. Az asztalokról elmaradhatatlan volt a leves (például a bableves, hogy jövőre sok pénzüket legyen), a mákos

teszta (csik vagy guba bőségarázsló céllal). A lakomában valaha a szegedi tájon a főtekek az „angyalikóbasz”, a kemencében megéltetett disznótoros volt, meg az „angyalikócsonya”, s a száma (azaz a töltöttkaposzta), és a „száztűti bélos” vagyis a rétes. A sokféle étel asztalra kerülése azt célozta, hogy a következő évben bőven legyen eledelük. A vacsorából régesrég illett mákoscsokit hagyni éjszakra az asztalon a hazalátogató lelkek megvendégelésére. A karácsonyi vacsora utáni meghitt, családi körben töltött óráknak különös jelentősége van. A kisgyermekes családok titokzatos karácsonyfaállításai, „Jézuska-hozó” hagyományai, a „csendes éj, szentséges éj” keresetlen romantikáját öröklött nemzedékről-nemzedékre. S nem halnak ki a karácsonyi legendák, sejtelmek, misztikus hangulatok máig elhitei, hogy ezen az éjszakan sokminden megtörténhet: megszólalnak például az állatok, meglátható a templomban a lucaszkérő a boszorkány, kitudakolható a jövő évi időjárás és termés („Karácsony éjszakáján, ha esik földre hó, ez reménységet ad, hogy létszen minden jó”), a hajnalban a Tiszából merített vízben megmosakodók pedig megszépülést, újjászületést remélhetnek.

SZABÓ MAGDOLNA

Stille Nacht

– A holttestét is eladta, most abból iszik – mutatott irigykedve a macskaszagú pincében egyik hajléktalan a másikra, aki eszméletlenül hörgött és acetonszag jött föléle. Karácsony volt, a városban zengett a Stille Nacht.

– A holttestét! – így a harmadik. – Hiszen él!

– A leendő holttestét.

– A leendő! Óriási ötlet. A leendő holttestét, hogy ez nekem nem jutott eszembe! Hol adta el!

– Az anatómián. Nincsenek hozzátartozói, nem tart rá igényt senki, szét lehet szabadni, a hallgatónak tetemes tetem kell, így néz ki, lám, egy glandula suprarenalis. Én csak tudom, kis híján med. univ. lettem, csak aztán... – nézett maga elé az először megszólaló, a deliráló eközben gyermekkorában járt. Felméretekes hó alatt a göcsörtös tőkék – világosan látta két roham között, miközben megnyugodni tűnt –, a csontszáraz szőlőlevelek egy halovány szél-érintés, légben úszó karácsonyi dallam hatására zörögve esnek a napfényvel átítatott hóba. Néhol száraznál is szárazabb (kapaszzkodófelületet nem lelt, dugóhúzóspirálba kanyarodó) kacsok merengnek a lét értelmetlenségén. A vén körtefa begombolkozva nézi vissza a harsogó, színes nyarat, mikor élénkzöld levelibéka szólalt meg koronájában láthatatlan, és előfordult: félig éret, ijedt körte zuhant az alacsony háztetőre, a hirtelen brekgeztől majdnem szívbajt kapva („azt az extraszisztoláját neki”, gondolta a körte), megrepesztve a cserepet, s dörömbölve legurulva a tetőn, míg elakadt az esőcsatornában, vagy nagy lendülettel átugrotta, és tompán puffant a földön. Bentről, a padlásról, melynek porszagú csöndjében a régen megállt, öreg vekker pontos időt mutat napi kétszer, s szinte érezhetően örökre az egerek, hamar észre lehet venni a megrepélt cserepeket: égboltszín csik szeli ketté a sötétet. Persze, a padlás nem teljes a sötét, néhol cserep helyett üvegábla fedi a tetőt, csillámló porszemektől nyüzsgő fényhasáb mutat a padlás pelyvával kevert sárból készült, puhán dobbanó világítópádjára (a szobából nézvést: a mennyezetre). És a cinkék. Amikor leesett a hó, rögtön feltűnnek a kertben, tühegyes-cérvékony hangjuk hol az utcai díóráról hangzik, hol a nagy akácfa felől, amely félig dnyúlik a szomszédból, magvai a száraz hűveltermésekben, ha fúj a szél, zizegnek hangtalan. Viszi a cinke, viszi csödrében a hang cérdját, bebújik valamely odúba, kibukkan a fa túoldalán, az eredetivel összefüggő másikon, és bár a fának fogalma sincs, hogy fölfűzték az időre, s innentől halhatatlan, mindez a házból, a konyhaablakból kitűnően észlelhető.

Az ablak... Nem lévén dupla, reggelre jégvirágok keletkeznek rajta, lendületes, sudár pálmadagok, tengerparti örökzöldeket idéző alakzatok tűnnek elő, sőt egyszer egy Krisztus-arc vált fölismerhetővé belső felületén, ám ahogy a nap sütötte az ablakot, lassan elmosódott az arc, a szemsarkokból kövér vízcsöppek indultak le, megtorpanva-íramodva, szőkelezes kanyarulatokkal igyekezve a teleltetett muskátlik cserepeivel zsúfolt párkányra. S azt is látni az ablakból, a szőlővesszőkre kötözött, szózatlan, fagyos szalonnadarabokat hogyan csipkék ki a cinkék, miként vjnak jégesnyom-csörjératokat a kókerítés mohos tetejére tett vajba. „Fél díót is ki kellett volna rakni”, motyogta a deliráló hajléktalan, évtizedek múltán, egy új, idegen évezred karácsonyán, a fagyos pincében. Az anatómiai intézetben megmondták neki: az értékesítési lehetőség legalább harminc éve megszűnt, nem adhatja el holttestét sem senki, de senki. (Ingyen elfogadják, ha természetes halállal, ha tiszta tudatállapotban, ha két tanú, ha ez meg az, ha... „A ti anyukátokat, azt”, suttogta a deliráló hangtalan.)

Zengett a városban a Stille Nacht.

FARKAS CSABA

Istenember születése

Folytatás a III. oldalról

– Mária milyen szerepet kap az ókeresztények karácsonyi ábrázolásmódjai közt?

– Mária képi ábrázolása és teológiai értelmezése sok vitát váltott ki. Az ótörök század elején Nesztoros nevű teológus kétségbe vonta Mária istenanyaságát, azt állítván, hogy Máriát csak Krisztus-szülőnek nevezhetjük, mivel Isten nem születhet. A Kr. u. 431-ben összehívott Efezusi zsinat elfogadta és végelesen döntött: Jézus édesanyja istenszülő és istenanya. Ettől kezdve Mária is részese a karácsonyi ábrázolásoknak, sőt a középkorban kiemelkedő szerepet kap a képzőművészeti ábrázolásokon. A hatodik századtól megjelenik Szent József alakja is, így lesz teljes a szent család a karácsonyi ábrázolásban.

– Milyen környezetben tűnnek fel a karácsonyi ábrázolások, alkotások szereplői?

– Eleinte Jézust és Máriát egy szabadban felállított trónszéken ábrázolták, ezzel utaltak Krisztus az egész világ feletti királyságára. A későbbiekben nyugaton az akol, keleten pedig a barlang volt a karácsonyi freskók, falfestmények színhelye. Nüsszai Szent Gergely allegorikusan értelmezte a magát a jászolt is, szerinte a megtestesült Ige, Jézus Krisztus a megváltottság és az örök életet hozza az egész emberiségnek, a karácsonyi képen az valódi élet valódi tápláléka. Aki Krisztus követi, legyen pogány vagy zsidó, az örök életből részesül.

Krisztus-kép és a karácsony

– A történelem folyamán sokszor változott a Krisztusról alkotott felfogás, és ennek megfelelően változott a karácsonyi ünnepek szerepe is. Melyek voltak ezek a szemléletváltások?

– Az első századokban több irányzat is csupán emberek tekintette Jézust, egy olyan prófétaé, akire különleges módon alászállt az Isten lelke. Az első kifejezett krisztológiai modellek az úgynevezett angyal- és pneuma-krisztológia, amely úgy értelmezte Krisztus személyét, hogy Jézusban valamely angyal (többnyire Gábrriel) jelent volna meg, vagy Isten lelke öltött volna benne testet. De ezek a kezdeti Krisztus értelmezések nem adtak megfelelő magyarázatot arra, hogy Jézus Krisztus olyan dolgokat tett, például bűnbocsánatot hirdetett, amit csak Isten tehet.

Amennyiben Jézus nem egy egyszerű ember, nem is testetlen szellem, vagy angyal, hanem a testbe szállt Isten, születésének pillanata az egyik legfontosabb esemény a világ történetében. Ennél fogva a karácsony is a megváltás ünnepéhez, a hűsvéthez mérhetően fontos emléknappá válhatott napjainkra, mivel a megváltás a Fiú megtestesülésével kezdődik. Így a Krisztus születésének ünnepe az egész emberiséghez szól: Isten szeretetből minden egyes embernek az örök életet ajándékozza.

I. SZ.

Van az úgy, ha az ember emeleti ablakba rakja a cipőjét mikuláskor, jó sok idő beletelik, mire a Mikulás föl tud mászni a villámhárítón, hogy megputtyozza a cipőket, arról nem is beszélve, ha a villámhárító tartórúdjá kicsúszik a falból, és a Mikulás belendülve besuhan valamelyik ablakon, emelettel lejjebb, mint ahová igyekezett. Ilyenkor aztán magyarázokodhat, kifizeti az ablaküveget, töredelmesen bocsánatot kér, sőt, kötszert is, ha szerencsétlenül illeszkedett az üvegszálakokba, esetleg lezuhan a cipő láb nélkül. (Abba ne menjünk hát bele, hogy akkor a láb a gondolat.) A Mikulást várva a legjobb időtöltés a főzés, főzés közben a csipetnyi pálinka, vagy a metszett pohárban tévelygő boranyag, míg a hideg sör kifejezett felüdülés, és a nyári hónapokra emlékeztet, egyébiránt pedig abszolút karbantartási izlelőnként, és még ha szerelmes is vagy, akkor se tudod túlvegyezni a levelet, mert közben a szerelem vakká is tesz, és nem találod a vegetás üveget.

Mintha a mikulásváró szöszmötöléshez találtak volna ki a káposztás tortellinilevest. Már a neve is sokat elárul, de azért a recept a biztos. Én mindig nagy lábassal főzök, mert ha ízlik, lehet többször újra szedni, ha pedig nem ízlik, akkor legalább a nagy tömeget jó nagy lendülettel lehet kiönteni – bár ez utóbbi csak a mesékben fordul elő, magyar ember nem pocskol, sirva vigad, és mosolyogva megeszi még a legborzalmasabb ételt is, dül benne az ellentétek harca. Tehát: öt szál répat és ugyanennyi petrezselymet megtisztítunk, kedv szerint egy-két szem krumplit, a másfél kilós káposztafejet félnegyedjük, majd így vágjuk vékony csíkokra; mehet egy pici zeller is. Két nagy fej karikára vágott hagymával megdinszteljük (én lehetőleg olívaolajon), megszórkjuk a dínszert két teáskanál cukorral, pici ka-

PODMANICZKY SZILÁRD

Mikulásváró

kukkfű, lestyán, kis édespaprika, kis csili, kevéske liszt, majd jól megforgatjuk. Főlegedjük hideg vízzel, és forrásig nagy lángon főlesztjük a vízzel, sőt (vegetát) és borsot adunk hozzá. Aki él-hal a füstöltért, az nyugodtan rakhat bele akár apróra vágott kolbászkarikát, vagy bármilyen füstölt húst, de ha „csak” húst, akkor már a dínszelnél hozzáadhatunk negyven deka darált sertéshúst. A teljes fővés előtt fokhagymát, kis köményport, petrezselyemzöldet aprítva, és ami még megdobja, ízesített olasz paradicsomszósz, majd a tortellinét. Akkor van kész, ha a tortellini földobta a talpát, a mérete pedig akkora, mint a nagylábujjunk. Ízesíthetjük babérlevéllel, citrommal vagy tárkonyecettel. Jó étvágyat! Ha valamit kihagytam, az csak a recept egyediségét jelzi.

Na, és akkor kikukkanthatunk az ablakon, megjött-e már a Mikulás. Ha üvegcsörömpölést hallunk, biztosak lehetünk benn, eltart még egy jó darabig a fotózás, hogy a lakásbiztosítás érvényes legyen, és fizesse az ablakdát.

Nincs mit tenünk, várakoznunk kell tovább. És akkor várakozás közben eszünkbe jut, mert figyelmes szülők vagyunk, hogy a nagyobb gyerek nem szereti a káposztát. No hiszen! Nézzük, mi van ittthon! Ez az! Előkapjuk a wokot, vagy egy nagyobb lábást, apróra vágunk két nagy fej lilahagymát, négy nagy paprikát, négy nagy paradicsomot és négy pár virslit kanikára. Betűzestjük a wokot az olívaolajjal, és erős sercegések közepette beleszórkjuk az apróra vágott alkatrészeket. Ügyesen kavargatjuk, le ne égjen, finoman, hogy ne törjünk az anyagot. Mindezek előtt még felteszünk egy fazékba vagy két liter vizet, megfőzünk ben-

ne két húslétkockát. Ugyanis, mikor a wokban megpárolódtak az anyagok, előkapjuk az előpirított pástortúzhagymát és az egész zacskóval beleszórkjuk, picit meghenteregetjük a forró cuccban, amitől másodpercek alatt elszívja a nedvességet. Ekkor jön a húslé, ügyesen adagolva, hogy dagadjon az a tarhonya. Már érezzük, jó úton járunk, az illatok megrészegítenek, persze csak akkor, ha elfeledkeztünk közben az italokról, mint ahogy tettem most én is. Amikor jó testesez dagadt a tarhonya, megint előkapjuk azt az olasz paradicsomszószot, és jócskán megöntjük vele, hogy a tarhonya és társai elég levesesek legyenek. Na, most meg a fűszerkelet hagytam ki: két-három kanál cukor mindenképpen, fokhagyma izlés szerint, provanzi fűszer, só, bors, majoránna (a majoránna kivált passzol a paradicsomhoz, még lecsóban is). Megkóstolhatjuk, de akár szemre is látszik a tarhonyán, ha megadta magát. Ismét jól szórakoztunk.

Kinézünk a cipőkre, semmi. Ajaj! Pedig már nagyon éhesek vagyunk, és megette a hatását a kortyolgatás is. A leves még forró, kitesszük az erkélyre hűlni, mert nem bírunk tovább várni. Amíg hűl, lapozgassuk a Délmagyarországot, álmódozunk! Ha ezzel is megvagyunk, addigra a leves biztosan lehűlt. Szólit-hatjuk a családot, azzal a megszorítással, hogy most vacsora után jön a Mikulás, kicsit már öreg szegény, föl kell ismernie a cipők és a virágcserepek közti különbséget.

Az asztal megtérítve, megyek a levesért. Nézem a fazék oldalát, épp ehető (a leves), viszont a káposzta jól kidudorodott a közepén. Lera-kom az asztalra, és látjuk ám, a Mikulás tényleg megőregedett, a csomagokat belerakta a levesbe. Valamit azonban nem értek. Azt, hogy-hogy nem folyt ki a leves, mikor telefőztem a fazekat? Erre csak egy magyarázat adható: a Mikulásnak is izlett a tortellinis káposztaleves.

De ha nem vagyunk a megszokások rabjai, és a Jézuska is jól viselkedett egész évben, őt is nyugodtan várhatjuk ezekkel az ételkkel, legfőképpen, ha nagyon bekajolt, szundít egyet a szárnyas fotelben.

Az összejt-biológia aranykora, avagy Istent játszanak-e a laboratóriumokban a tudósok?

Hiányos mozaik életről és tudományról

AZ IDÉN, NOVEMBER VÉGÉN LÁTOTT NAPVILÁGOT A HÍR, HOGY EMBERI EMBRIÓKBÓL SZÁRMAZÓ ÖSSEJTEKBŐL SIKERÜLT KIFEJLETT IDEGSEJTEKET LÉTREHOZNI. SZINTE ABBAN A PILLANATBAN ÚJRA FÖLLÁNGOLTAK A HUMÁN KLÓNOZÁSSAL KAPCSOLATOS, RENDKÍVÜL HEVES VITÁK.

„És monda Isten: Teremtünk embert a mi képünkre és hasonlóságunkra; és uralkodjék a tenger halain, az ég madarain, a barmokon, mind az egész földön, és a földön csúszó-mászó mindenféle állatokon.”

„És monda az Úr Isten: nem jó az embernek egyedül lenni; szerezek neki segítő társat, hozzá illőt;... Bocsáta tehát az Úr Isten mély álmot az emberre, és ez elaluvék. Akkor kivón egyet annak oldalbordái közül, és hússal töltte be annak helyét. És alkotá az Úr Isten azt az oldalbordát, a melyet kivett vala az emberből, asszonygyá, és vivé az emberhez. És monda az ember: Ez már csontomból való csont és testemből való test; ez asszonyembernek nevezessék, mert emberből vétetett.” (Mózes I. könyve. A teremtésről.)

Minden van

Baromság! – szaladt ki a témáról sokadszor nyilatkozó tudós genetikus száján a szó. A reprodukív klónozás közeli lehetőségéről faggatták, arról, hogy létrehozzák-e a tudósok a géntechnológia segítségével a teljes emberi szervezetet.

Nem kizárható, hogy az első emberi klón már él – találgat a média. Végül is Dolly már hét hónapos volt, amikor bejelentették, hogy létezik. Rádásul addig a pillanatra a tudósok többsége azon a véleményen volt, hogy emlíst nem lehet klónozni...

Amerikában minden van. Karácsonyra, Jézus születésének ünnepére klónozott gyerekeket ígért bizonyos Severino Antinori és kollégája, Panayiotis Zavos. Meddő házaspárok számára kívánna gyermekeket klónozni. Állítólag nemzetközi vizeken mozgó vagy horgonyzó laboratóriumhajón dolgoznak, 2000 kiválasztott kísérleti házaspárral. Ők ma a tudományos élet páriáinak számítanak – minden komoly tudós elítéli és kiközösíti őket. Egykori francia autóversenyző, Claude Vorilhon, alias Rael a vezére a kanadai raelianus szektának. Ufóhívók. Azt tartják, hogy a teremtést földönkívüliek végezték, laboratóriumban. Az etika minden formáját elvetik. Szexbabákat kívánna klónozni szupermodellekből, amolyan élő guminókat, akik – vagy amelyek? – akarat, fájdalomérzet, személyiség nélkül vegetálnak.

Versenyfutás

Van-e félnivalónk? Félténivalónk? Hogyne lenne! De talán nem annyira az örültektől kell tartanunk – amennyiben nincsenek sokan, nem jelentenek komoly veszélyt a társadalomra –, mint inkább annak a ténynek a következményeitől, hogy mire valamely biotechnológiai fölfedezés erkölcsi és jogi kérdéseire megszületik a válasz, addigra a tudomány túllép önmagán és újabb kérdéseket ad föl az etikai és jogi gondolkodás számára.

Nem ugyanaz!

Egy év eleji amerikai felmérés szerint az emberek 90 százaléka ellenzi a klónozást (a klónozás kifejezés ezúttal a teljes emberi szervezet előállítását jelenti). Ugyanakkor egyre többen vannak, akik szeretnék, ha klónozással segítenék a terméketlenségükön, a donohiányon, vagy elveszített gyerekeiket rekonstruáltatnák. Miért ne hihetnének, hogy Isten a tudomány révén akar segíteni rajtam? – kérdezi egy asszony egy rá-

dióműsorban, csak úgy sít a hangjából az emésztő remény.

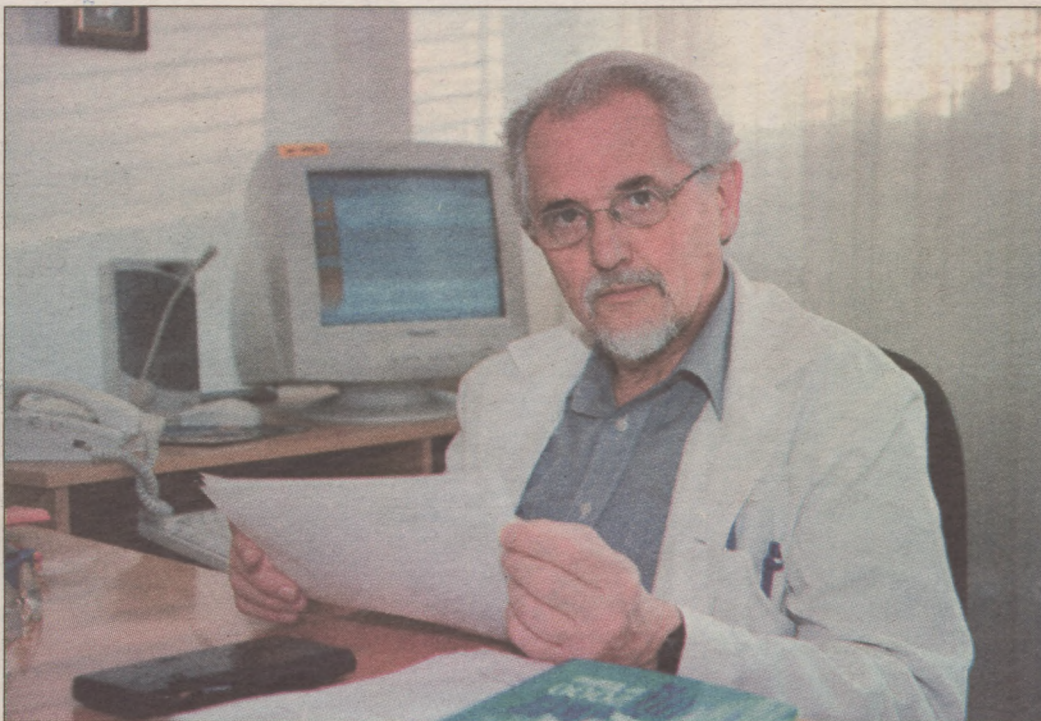
Nincs filozófiai válasz – mondja Vajda Mihály filozófus. – Az egyik oldalon megvadultan állítják, hogy a géntechnológia megváltoztatja az embert, a másik oldalon azt, hogy megszabadulhatunk a szenvedéseinktől. Nem tudom...

A klón más

A legtöbben azt hiszik, hogy a klón nemcsak genetikailag lesz azonos a „szülőjével”, hanem ugyanolyanok lesznek az érzelmei, a lelki beállítódása, egész mentális énje, a személyisége. Azt hiszik, az öröklévalóság lesz megszerzhető egyszer, talán pár száz dollárért vagy euróért, s elfelejtendő lesz a halál. Csak hogy az ember nem szimplán a gének műve, hanem a környezetét is – értjük a környezetét a legszélesebben, az anyaméhben ért hatásoktól a neveltetésen át a társadalmi közegig. A klón, ha lesz, más személyiség lesz.

Vaktában nem lehet

Venetianer Pál, szegedi molekuláris biológus egész könyvet szentelt „a tudomány második bűnbecsülésének” (az első az atombomba feltalálása). Azaz a hétköznapi nyelvben génebeszettek nevezett biokémiai technika (tudományos név: in vitro DNS-rekombináció) etikai, szociológiai, jogi, politikai problémáinak. A DNS szép új világa című kötetnek mindjárt az elején fölteszi az alapvető kérdést: miért? Mi lehet a célja és az iránya a génebeszeti beavatkozásoknak? Talán az, hogy a természetben előforduló „jobb” egyedeket vagy fajta hozunk létre? Növényt, állatot? A következtetése: annak az esélye, hogy az evolúció hárommillió éve alatt „kikísérletezett” és így a maga nemében tökéletes élőlénynek alkalmasabbat óhajt készíteni a rendkívül hiányos és töredékes ismeretekkel felfegyverke-

■ Venetianer Pál akadémikus, molekuláris biológus, az MTA Szegedi Biológiai Központ Biokémiai Intézetének kutatóprofesszora. (Fotó: Schmidt Andrea)

zett kutató – annak az esélye csaknem nulla. Hogy az ember szempontjából „jobb”, a természetes, „vad” típus valamiben fölülmúló élőlényt génebeszeti úton elő lehet-e állítani? Természetesen: igen. Ezt csinálja évezredek óta a hagyományos nemzés. A génebeszettel ebből a szempontból új, a hagyományosnál sokkal gyorsabb és hatékonyabb – eszköz. Mert irányított, tervezett, föltételezi a pontos ismeretét annak, hogy mi az örökletes anyag megváltoztatandó szakaszának eredeti funkciója, mi lesz a beavatkozás hatása. Vaktában beavatkozni lehet, de fölösleges. Életképes organizmus nem lesz belőle. Gölemekre, a mitológiai szörnyek, a kimerák újkori változataira, dr. Frankenstein teremtményére vagy Huxley félmajmaira – nem kell számítanunk.

A félelem ára

„Általában igaz az, hogy a láthatatlan, köznapi ésszel nem könnyen megérthető, felfogható, érzelmeinkkel nem észlelhető veszélyforrások sokkal félelmetesebbek, mint a látható, ismert élmé-

nyekhez kapcsolható veszélyek... Ez magyarázza a sugárzástól, a radioaktivitástól való irracionálisan erős félelmeteket, de részben ide sorolhatók a géntechnológia úgynevezett kockázatai is... Azt a két ellenvetést, hogy nélküle is (a géntechnológia nélkül – a szerk.) egész jól elvolna az emberiség és bevezetése talán veszélyekkel jár, az emberi civilizáció minden fontosabb lépésével, minden találmánnyal kapcsolatban el lehetne mondani, ezen az alapon mindegyikük létjogosultságát meg lehetne kérdőjelezni... A vélt vagy valós veszély érzetét a társadalomban sem a ráolvasás, sem a fölényes lekezelés, sem a gögös elzárkózás nem tudja megszüntetni. A kutatóknak, a gyakorló orvosoknak, a technikat alkalmazó iparoknak és mezőgazdaságnak ezzel a veszélyérzettel számolniuk kell... alázattal alá kell vetniük magukat a demokratikus közakaratnak” – írja Venetianer Pál.

Terápiás klónozás

Először sikerült specializált, kifejezett idegsejteket előállítani em-

beri embrionális összejtekből – jelentették be 2001. november 25-én az amerikai Advanced Cell Technology (ACT) nevű cég kutatói, akik szerint ezzel elérhető közelségbe került az a lehetőség, hogy ezeket az idegsejteket Parkinson- és Alzheimer-kórban szenvedő betegekbe ültessék be, vagy olyanokon segítsenek, akik agyérkatasztrófiákban vagy balesetekben veszítettek jelentős mennyiségű idegsejtet. A felhasznált összejtek mesterséges megtermékenyítésből eredő, „maradék” embriókból tenyésztett sejtvonalakból származnak.

Az ACT egyik fő célja, hogy gyógyászati célokra nagy mennyiségben állítsanak elő embrionális összejteket. Klónozással létrehozott embriókból nyernék ki ezeket. A cég petesejteket vásárolt meg (3-5 ezer dollár) legalább már egy gyermeket szült nőktől. A sejtmagjukból megfosztott petesejtekbe testi sejtek genetikai állományát injektálták. A 19 petesejttel megkezdett kísérletek során nem sikerült egyetlen összejtet sem begyűjteni, mert valamennyi petesejt elpusztult – bár három példány megkezdte az osztódást.

■ A Föld népessége egyre gyarapodik; az élelmezési gondokat segíthet megoldani a géntechnológia. (DM-illusztráció)

■ Az emberi igények szerint jobbíthatók a termesztett növények. (Az illusztráció a Transzgenikus növények és a világ mezőgazdasága című kiadványból való)

Ha a hólyagszira-állapotot sikerül létrehozni, az emberi klón beültethető az anyaméhbe...

Össejtreminyek

Ian Wilmut, Dolly „papája” és más klónozási szakértők teljes csődnek mondják a kísérletet.

Számos szakember szerint azonban a jövő gyógyászatának egyik legígéretesebb területe a sejterápia, az összejtek alkalmazása. Ezeknek a sejtdifferenciálódási folyamat elején tartó, különböző fejlődési irányokba még nem, vagy csak kevésbé elkülönült sejteknek a szaporításával és fejlődésük irányításával számos betegség válhat kezelhetővé.

A kutatásokhoz szükséges összejtek alapvetően háromféle forrásból származhatnak: felnőtt, kifejezett szervezetből, köldökzsinóról és embrióból. Az utóbbit alkalmazsabbnak tartják az ilyen jellegű vizsgálatokra. Embriionális összejtek kinyerhetők abortált magzatokból, mesterséges megtermékenyítés „maradék” embrióiból és klónozással létrehozott, korai stádiumú embriókból.

Erkölc, vallás, politika

A Vatikán álláspontja szerint az emberi élet kezdetét nem lehet megállapodás alapján, az embrió valamelyik fejlődési stádiumában megjelölni. Még anyaméhben kívüli megtermékenyítés esetén sem. Ezt az embriót is megilleti a méltóság. A katolikus egyház erkölcsi és tudományos szempontból csakis azokat a vizsgálatokat tartja járható útnak, melyek során az összejtek a felnőtt szervezetből vagy spontán vetülésből származó magzatból nyerik.

Az Egyesült Államok parlamentjének alsóháza 2001 augusztusában megszavazta a mindenfajta emberi klónozást betiltó törvényjavaslatot. A szenátusban még tart a vita. Bush elnök tévébeszédében jelentette be augusztus 9-én, hogy szigorú korlátozó feltételek mellett hozzájárul embriionális összejtekkel kapcsolatos kísérletek anyagi támogatásához, szövetségi forrásokból.

Az Európai Unió egy 1998-as direktívája tiltja az emberi génállományba való beavatkozás lehetőségét. A klónozás tilalmáról szóló európai egyezményt eddig csak három tagországban ratifikálták: Görögországban, Spanyolországban és Olaszországban. Írországban az alkotmány tiltja az embriót érintő valamennyi beavatkozást.

Az ENSZ ad hoc bizottsága német és francia kezdeményezésre jövőre kezdi szövegezni az emberi klónozást tiltó nemzetközi egyezményt.

Pénc, misztérium

Úgy tetszik, meglehetősen egyszerűen szét lehet választani a reprodukív és a terápiás klónozást. Az emberek többsége egyszerűen elutasítja az elsőt, megoszlanak a vélemények az utóbbról.

Sokak szerint nem szólhat bele sem a politika, sem a jog, sem a vallás, sem az etikuskok – a reprodukív klónozás magánügy lesz, egyéni döntés. Csak a pénz számít. Mások bizakodnak a társadalmi józansághoz és azt gondolják: megfelelően szabályozott, óvatosan körülbástyázott közegben folytatódhatnak a terápiás célú kísérletek és elkerülhető, hogy ez is üzlet legyen...

„A Jézus Krisztus születése pedig így vala: Mária, az ő anyja, eljegyezve Józsefnek, mielőtt egybekeltek volna, viselőnek találták a Szent Lélektől.” (A Máté írása szerint való Szent Evangéliom.)

ÖSSZEÁLLÍTOTTA: SÜLYOK ERZSÉBET

A felvidékiek a szentestén énekelve járták Pitvarost

Átdobott magyarok, ittmaradt szlovákok

A rokonlátogatók autóbussa mindig július közepén, egy pénteki napon indul, kora hajnalban. Az utasok általában a község háza előtt szállnak fel a járműre, aki távolabb lakik, kiballag a főtútra, ott vár a csomagokkal. A határon átérve tizenhat települést ejtenek útba. Alapvető szabály: ahol pénteken délelőtt leszálltál, ott vesznek föl hétfőn délután is, a megbeszélte időpontban. A pontosság ebben az esetben különösen fontos, hiszen ha az út elején késik a busz, a legutolsó falunál az utasoknak már nagyon sok időt kell fölösleges várakozással tölteniük. A busz húsz éve jár, s állandó utasai között egyre többen vannak azok, akik a tömegközlekedési eszközökön ingyen is utazhatnak. Mégis ezt a buszt választják. Vannak, akik távolba szakadt rokonait látogatják meg, mások egykori szülőfalujukat. Utóbbiak azt mondják ilyenkor: „hazamegyünk”.

Templomépítéssel vigasztalódtak

Az állhatatosságnak, a hűségnek és az élni akarásnak április másodikán van az ünnepnapja Pitvaroson. Ötvenegy éve ezen a napon szentelték fel a községben azt a katolikus templomot, amelyet az úgynevezett lakosságcsere révén, a Csehszlovákiába áttelepített szlovákok helyett átadott magyarok építettek fel közösen, kilenc hónap alatt. Bár a faluban maradt szlovákok evangélikusok voltak, a katolikus templom építéséig végül mégsem a különállást, hanem a beilleszkedést szimbolizálta.

Kisgyerekek voltam, otthonról hozott kaszakóval csiszoltuk a talpazatot, később meg, amikor már a vége felé járt az építkezés, csatárláncba álltunk, úgy adogattuk egymás kezébe a cserépet – mesélte egy középkorú asszony a templomépítés ötvenedik évfordulóján. – Ez a templom sokat jelentett számunkra; nem véletlen, hogy még Makón a hatvanas években tizenhét hittanos volt, itt százöt. Az én gyerekeim is jártak. Erre büszke vagyok, az viszont elkerül, ha arra gondolok, hogy még a hatvanas években is szerepelt a lapomon – a párttitkár meg is mutatta –, hogy nem materialista szelvényben nevelem a gyerekeimet. Hiába mondtam, ennek semmi köze a munkáimhoz.

– Bár el kellett hagynunk a

■ Tószegi Gyuláné jövőre is buszra száll

szülőföldünket, és ez évekig fájdalmas emlékként élt bennünk, az első karácsonyt, amit itt, Magyarországon töltöttünk, a boldogság, a megkönnyebbülés jellemezte. Akkor már biztos volt, hogy itt maradunk, nem visznek bennünket tovább, a felvidéki fiatalok az otthoni szokásnak megfelelően csoportosan járták az utcákat, és házaknál énekeltek – mondja Katona Pál maki esperes, aki tizenkét éves korában került ide, az Alföldre. – A szokások is eltérőek voltak, így nehéz feladatuk volt a vezetőknek, akik közelíteni akarták egymáshoz a falu régi és új lakóit. Így én is tagja lehettem annak a népi együttesnek, amely alföldi szlovák lakodalmast adott elő, úgy, hogy a szereplők magyarul és szlovácul is énekeltek. Ezt a műsort aztán Csehszlovákiában is bemutattuk, és nem nagy dicsőség, de én az együttesnek köszönhetően Rákosi Mátyás előtt is felléptem.

Katona esperes azt vallja, az akkori vezetőknek köszönhetően békecsengésben teltek az első szomorú évek is, hiába uszította egymás ellen olykor a hatalom a szlovákokat és a magyarokat. Az akkori emlények hatására mondja el évről évre: olyan vezetőkre van szükség, akik tudják, honnan jöttek és kit képviselnek. Amikor az évforduló dátumáról kérdezik, az esperes a Hódmezővásárhelyen élő Steiner Béla tanár, zeneszerző esküvőjének dátumát keresi meg először az emlékezetében. Kedvenc tanára ugyanis néhány nappal a temp-

■ A pitvarosi katolikus templom avatásának ötvenedik évfordulója az áttelepített felvidékiek fontos ünnepnapja volt. (Fotók: Karnok Csaba)

lom szentelése után kötött házasságot.

Mese Új-Pitvarosról

– Engem 1950-ben telepítettek ide, Pitvarosra. Igaz, már 1946 óta Magyarországon jártam főiskolára, de a családom kitelepítésekor nekem is ide kellett jönnöm – emlékezett az ötvenedik évfordulón Steiner Béla. – A Pitvarosra került csallóköziak nagyon szomorúak voltak, és azért építették a templomot, hogy megvigasztalódjanak. Én 1950. április kilencedikén kötöttem itt házasságot. Öt évig vezettem a pitvarosi népi együttest. Akkoriban mindent megtettünk azért, hogy ezek az emberek otthon érezhessék magukat, és megismerkedjenek az itteniekkel. Én annak idején nemcsak a szlovák lakodalmast rendeztem meg a felvidéki magyarokkal, hanem csallóközi szokásként a batyubált is az itteni szlovákokkal. Ezzel együtt azt vallom: ha az embert erőszakkal mozdítják ki a szülőföldről, a sebek nehezen gyógyulnak be, és a távolságot csak generációk tudják áthidalni.

– Akkoriban az agitálók úgy beszéltek, ahány szlovák áttelepült innen Csehszlovákiába, onnan annyi magyart fognak átadni. Pontosan ezt a szót használták – emlékezik Tószegi Gyuláné, lánykori nevén Hudák Erzsébet. – Azt is mondogatták, hogy az a mi anyaországunk, a szlovákoknak ott van a helyük. Ígérték, azoknak, akik innen elmennének, új falut építenek: Új-Pit-

varoson fognak lakni. Amikor 1947-ben kiderült, hogy ebből semmi sem lesz, és hat faluban osztják el a kitelepülőket, többen visszafordultak, ám inkább az volt a jellemző, hogy egymást vitték az emberek. Pitvaros lakosságának csaknem nyolcvan százaléka települt ki. Az én apám azonban azt mondta, őmiatta aztán ne dobjanak át senkit, ráadásul mi őseink nyilván azért jöttek el ide, mert jobb életet reméltek. Miért menjünk akkor mi most vissza? Mi maradtunk, a családból azonban sokan föliratkoztak. Elment az öccse, a nagybátyám, aki nagy szlovák volt, az első között iratkozott föl, és elment az én testvérem is, a felesége családijával. Amikor a nagybátyámék először hazalátogattak, sötét éjszaka értek ide. Nagybátyám a mi házukban, apám aludt, s vele volt a diósgyőri evangélikus lelkész is, mert kiváncsi volt, honnan is települtek az ő hívei. Reggel, amikor felébredtünk, nagybátyám azt kérte apámtól, takarja le a szemét. Így, együtt ballagtak ki az udvarra, az utcára, a lelkész úr csak nézett. Odakinn aztán apám levette a kezét a nagybátyám szeméről, ő pedig letérdelt és sírni kezdett. Az utca túloldalán volt a háza, amit ő épített. Miután visszament Csehszlovákiába, egy évig még élt. Akkor már enyhültek a törvények, és én is elmehettem édesapámmal a temetésére. A szertartás délután kettőkor kezdődött Diósgyőren, a vonat azonban késétt, és mi csak három óra tájban tudtunk odaérni, úgy, hogy Szencről

stoppoltunk. A lelkész úr azonban valószínűleg megérezte, hogy jöveünk, mert nem indult el a temetésre, nélküle pedig nem kezdődhetett el. Végül három óra tájban az utcán találkoztunk vele, ahogy a kántorral ballagott a temetésre. A szertartás után én az özevgyéni aludtam. Megkérdezte tőlem, hogy mi történt a férjével, amikor Pitvaroson járt. Én elmeséltem neki mindent. Ő is sírt, és azt mondta, a nagybátyám, ahogy tőlünk hazatért, nem szólt semmit, csak egyre szomorúbb lett, belebetegedett a bánatba. Nem is csoda: hiszen szép házat hagytak itt, ott pedig kaptak egy apró viskót, s aztán, amikor egy rendes házhoz jutottak, nem ingyen kapták meg, mint ahogy itt, az agitáció idején ígérték nekik.

Út közben emlékeznek

Az egymástól eltávolodott családtagok 1947-től egészen 1954-ig nem láthatták egymást. Tószegi Gyuláné sokáig nem láthatta saját bátyját sem, amikor 1949-ben meghalt az édesanyjuk, a testvére nem jöhetett haza a temetésre. Először az apja mehetett el Csehszlovákiába, s az ottaniaknak hivatalos levélben kellett vállalniuk, hogy fogadják a rokont, és gondoskodnak róla. Erzi néni először 1958-ban találkozhatott újra a bátyjával. Később már a hivatalos levél se kellett, a rokonok általában évente egyszer látogatták meg egymást akkor is. Mivel az utazás télen körülményesebb, arra nem is gondolhattak,

hogy karácsonykor találkozzanak. A képeslapot azonban ilyenkor is elküldték, és ez a szokás ma is él Pitvaroson; akadt, aki most, az ünnep előtt huszonkét családhoz küldött lapot. Mióta elterjedt a telefon, újév éjszakáján vagy reggelén Szlovákiába is telefonálnak.

A rokonlátogató busz ötlete a szlovák klubban született meg. Sok szlovák család ápolta a rokoni kapcsolatokat a kinn rekedtekkel, és az is köztudott volt, hogy az ide telepített magyarok is hazajárogatnak. Ám aki Pitvarosról, vagy Pitvarosra utazik vonattal, annak többször is át kell szállnia, és emiatt a csomagokkal nagyon kényelmetlen, körülményes az utazás. Ezért előnyösebb a busz. Út közben arra is emlékeznek, hogy annak idején a felvidékiek és az innen kitelepülő szlovákok is együtt utaztak. Igaz, egészen más körülmények között.

– Én az első öt év után kapcsolódtam be a szervezésbe, de addig is látogattam a rokonaimat – mondja Tószegi Gyuláné. – Először csak Pitvarosról, Csanádalbertiről és Ambrózfalváról jöttek, később jelentkeztek Csanádpalotáról, Királyhegyesről és Makóról, végül Tótkomlóssal is társultunk. Azért július derekán megyünk, mert a szlovákiai iskolákban a nyári vakáció június végéig tart mind a mai napig, és jó, ha az ottani rokonok először pihennek egy kicsit. Több éven keresztül volt, hogy két autóbusszal mentünk. Komárom, Gúta, Nagygyed, Vágfarkasd, Pered, Deáki, Alsószeli, Felsőszeli, Vágsellye, Taksonyfalva, Keszegfalva, Galánta, Diószeg, Kismácséd, Vezekény, Szenc az útvonal.

Amikor az ünnepek előtt Pitvaroson jártam, többen is azt mondták, nem biztos, hogy jövőre még elindul az autóbussz. Hiszen azok, akiknek fontos a felvidéki rokonság, többnyire már idős emberek; egyre kevesebb a jelentkező.

Tószeginé azonban úgy véli, jövő nyáron is lesz rokonlátogató.

– Igaz, egy ideje már nincs szükség két buszra, igény azonban még mindig van. Tényleg sok az idős, de az unokák is jönni szoktak. Ők elvileg ilyenkor gyakorolhatnák a szlovák nyelvet is, amit néhányan az iskolában tanulnak, ám többnyire ők tanítják az ottaniakat – magyarul. Szóval, amíg van igény, együtt megyünk, s ha nem leszünk elegen, fogadjunk egy kisebb járművet. Hála istennek mostanában olyan jó, kényelmes kisbuszokat gyártanak.

BAKOS ANDRÁS

Stahl Judit a láncszemekről, a manipulációról és a terveiről

„Érdekel, mitől boldogok az emberek?”

STAHL JUDIT AZ ORSZÁG EGYIK LEGISMERTEBB TELEVÍZIÓS SZEMÉLYISÉGÉNEK SZÁMÍT, ARCÁT NAP MINT NAP LÁTJUK A TÉVÉ KÉPERNYŐJÉN. BŐ EGY HETE SZEGEDEN JÁRT A KAMERA HUNGÁRIA TELEVÍZIÓS FESZTIVÁLON, AHOVA A NÉPSZERŰSÉGRŐL, A MANIPULÁCIÓKRÓL ÉS A TERVEIRŐL KÉRDEZTÜK.

– Óriási harcot vívnak egymással a csatornák: milyen a közhangulat a televíziós szakmán belül? – Jelenleg rendkívül zavaros állapotok uralkodnak itt is, mint itthon az élet sok más területén, ezért fontos lenne, hogy mihamarabb oldódjanak ezek a feszültségek. A közszolgálati televíziónál 1989-ben segédszerkesztőként kezdtem dolgozni, majd több év múlva a kereskedelmi tévék megjelenése után váltottam csatornát. Mindkét típusú televíziózásra van rálátásom, és nagyon furcsálom a jelenlegi kaotikus állapotokat: a közszolgálati televízió kereskedelmi eszközökkel próbál harcolni a nézettségének emeléséért – szerintem nem kellene – míg a kereskedelmi csatornáktól elvárják, hogy

erejükön felül közszolgálati feladatokat teljesítsenek. Minden olyan kezdeményezésnek, ami harmóniát és konszolidációt próbál teremteni a szakmánkon belül, nagyon örülök. Ide tartozik a Szegeden megrendezett Kamera Hungária is.

– A TV2 egyik legsikeresebb műsorvezetőjeként hogyan viseli a hétköznapi életben a népszerűséget?

– Lehet, hogy furcsán hangzik, és tudom, divatos cinikusnak lenni, de jól érzem magam. Szeretek dolgozni, és élvezem, amit csinállok. Ami pedig a népszerűséget illeti, ha valaki egy országos kereskedelmi csatornának a főműsoridőben sugárzott hírműsorát vezeti éveken át, és mégsem lenne népszerű, ak-

■ Stahl Judit: egyetlen fegyvert ismerek: az ember saját értékrendjét. (Fotó: Karnok Csaba)

kor, az azt jelentené, hogy nem végzi jól a dolgát. A Tények csapaja legalább harminc fős, aminek én csupán az egyik látható láncszeme

vagyok. Erről szól a szakmánk: egy láncszem még nem jelent egy egész nyakláncot, a siker nagyon sok kolléga közös munkája.

– Milyen a viszonya a bulvársajtóval?

– Az elején nagyon furcsa volt megszokni, hogy következmények nélkül írhatnak rólam bármit – akár igaz, akár nem. A bulvársajtó logikája szerint, ha valótlan állítanak rólam és arra reagálok, az is elég a számukra, hogy megint címlapra kerüljek. Úgy döntöttem, nem foglalkozom vele, hiszen míg egyik nap rólam szólnak a hírek, addig másnap már abba az újságba pucoljuk a krumplit. Ennyi az egész.

– A médiában dolgozók talán szakmai ártalomként is, óhatatlanul nagymestereivé válnak a hatáskörüknek. Hogyan viseli, ha észreveszi, hogy a civil életben manipulálni próbálják?

– Az élet sok területéhez hozzátartozik a manipulálás. Manipulálnak minket és manipulálunk mi: akaratok és szándékok érvényesítésével töltjük napjaink jelentős részét. Például, ha a kutyámat rá akarom venni, hogy jöjjön sétálni, akkor a labdáját mutatom neki és

ő rögtön érti, mit szeretnék, mégsem érzem, hogy károsan befolyásolnám. Ám, ha a manipulálás csak az egyik fél érdekét szolgálja, akkor arra figyelni kell, és ilyenkor én is igyekszem mindezt elkerülni. Ez ellen csak egyetlen fegyvert ismerek: az ember saját értékrendjét. Ha ez szilárdan megvan, akkor nem kaphat teret rossz szándékú befolyásolás.

– A Kézeltánc lett vége a Páratlan című műsorának. Lesz folytatás?

– A Páratlanban nyolc adásra kértek fel, ezt teljesítettem és ezzel – legalábbis most úgy tűnik – vége a műsornak egy időre. Terveim szerint tavasszal új műsorral jelentkeztem. Nagyon érdekel, hogy mitől boldogok az emberek. Közvetlenül egy telefonszámon, és a vonal végén várom majd a vállalkozó kedvű emberek hívásait. Nagyon szívesen diszkurálok erről a témáról, és ebből tervezek műsort, és ha mód nyílik rá, könyvet is.

LÉVAY GIZELLA

Nemzedékek, szálak, legendák

Bagóék száz éve a konzervgyárban

IDŐSB BAGÓ JÁNOS NEGYVENKETTŐ, APÓSA HÉT, BAGÓ JÁNOSNÉ TÍZ, IFJABB BAGÓ JÁNOS HARMINCHÉT ÉVET DOLGOZOTT LE A SZEVEDI KONZERVGYÁRBAN. EZ EGYÜTT UGYAN MÉG CSAK KILENCVENHAT ESZTENDŐ, DE HA AZ ÖSSZES ROKON ÉS GYEREK NYÁRI MUNKÁIT IS BELESZÁMOLJUK, ÖSSZEJÖN AZ ÉVSZÁZAD. EGY CSALÁD TÖRTÉNETE, ÉS BENNE A HŐSKOR, A HÁBORÚ UTÁNI ÚJRAKEZDÉS, A KOMMUNISTA MŰSZAKOK, A VAGONOKBAN MÉRT TERMELÉS, LEGVÉGÜL A RENDSZERVÁLTÁS, A LEÉPÜLÉS, A CSŐD. HA BAGÓÉKKAL NOVEMBERBEN TALÁLKOZOM, ELSÍRJUK MAGUNKAT... BAGÓ JÁNOSÉKKAL AZONBAN SZERENCÉSÉRE MÁR DECEMBERBEN BESZÉLGETTEM, A KARÁCSONY ELŐTTI, ÖRÖMTELI KÉSZÜLŐDÉS IDEJÉN. DE ÖRÖMRE NEMCSAK EZ ADOTT OKOT, HANEM A SZINTE HIHETETLEN TÉNY: MEGINT TERMEL A KONZERVGYÁR.

Ifjabb Bagó János élelmiszeripari üzemelnök, osztályvezető 55 évesen idén januárban vett búcsút a konzervgyártól, szerencsére nem elbocsátottként. Rokkantsnyugdíjas lett. Édesapja pedig már 1978-ban elkezdte volna a megérdemelt pihenést, ha nem hívják vissza, és nem tesz rá még tízenegy esztendő már meglévő évei számára. Neki szerencséje volt azokhoz képest, akik most 40-50 évesen erejük teljében vannak, mégsem kellenek senkinek.

– Kevés az a szegedi, aki ne dolgozott volna a konzervgyárban – mondta az ifjabb Bagó, utalva arra a legendáriusra, ami ezt a vállalatot Szegeden övezi. – A nyári szünetekben diákok ezrei fordultak meg az üzemben, pakolták a paradicsomot, emelgették az ötkilós savanyú uborkás üvegeket, vagy csak egyik helyről a másikra rakták a dobozokat. Az öcsém, Gyuri, aki kilógott a sorból, mert végül nem a konzervgyárba került, nyaranta a külső telepekre hordta ki

■ Idősb és ifjabb Bagó János a '70-es évek elejéről. (Családi fotó)

a paprikát, én liftes voltam, később Ági lányom diákként a laborban kapott feladatokat. Gyuri fia, a kisebbik Gyuri pedig a csomagolóban dolgozott.

A fénykorban szinte minden faluban volt egy konzervgyári telep, ahol húsz-harminc-ötven ember aprította az aprítanivalót. Együttvéve ezren-ezerötszázan segítettek be a nagy, kétezer embernek kenyere adó szegedi verkleink. (Az újjászületett konzervgyárban százegetyven vették föl pár héttel ezelőtt a munkát. Szerencsére, hiszen ennek a hírnek örülni kell.)

Bagó Jánosné Pannika néni 1946-ban, huszonegy évesen került a konzervgyár orvosi rendelőjébe asszisztensnek, abba a rendelőbe, amelyet egészen véletlenül kómíves édesapja épített.

– Tíz év után mentem el a Szegedi Kenderfonóba, többek között azért is, mert akkoriban összeférhetetlennek számított, ha férj és feleség egy helyen dolgozott. Ez a párhuzamosság később többször okozott gondot Jancsi fiannak is, mert munkája keresztezte az apjá-

ét – mesélte Pannika néni. Idősb Bagó János 1946-ban még Ausztriában volt hadifogságban, az ő életét 1948-ban keresztezte a Szegedi Konzervgyár.

– Az akkori munkaközvetítő a Szekóba irányított vagonrakodónak, és még ennek is örülni kellett, hiszen horthysta katonatisztként tartottak számon. Majd egyszer csak „felfedezték”: amikor Molnár László igazgató és Bátyi Zoli ellenőrizte a konyhát és az egészségügyben dolgozó munkáját, észrevették, mennyire rendben vannak a kimutatások. Meg akarták dicsérni a feleségemet, de ő elárulta, hogy én csinálom meg ilyen precíz otthon. Hiszen egy volt géháznak a hadseregből ez pofonegyszerű feladat. Másnap behívták és azt mondták, mátol magam a készáruaktár vezetője. Ez 1949 májusában történt, az egyhatvan óráért helyett kaptam havi 820 forint fizetést.

Idősb Bagó János utána haladt felfelé a ranglétrán, anyag- és áruforgalmi osztályvezetőből értékesítési vezető lett – „Olyan is volt,

hogy ötezer vagon terméket adtam el” – miközben hol a Konzervipari Egyesülésnek, hol a trösztnek volt egy vidéki üzeme a Szeko. Nyugdíjba 1978-ban ment el, de hát végül csak nem ment, mert a Kecskeméti Konzervgyár hívta és a bébiételek eladásában segédkezett 1992 végéig.

Ifjabb Bagó János útja nem vezetett automatikusan a konzervgyár felé, mégis ott kötött ki. Előbb a joggal próbálkozott, majd az újságírás vonzotta – „Kaptam is olyan 30-40 forintokat a Délmagyarortól, amikor a sajtóházi stúdiómra jártam” – mégis konzervgyár lett belőle: 1964-ben egy bérelszámoló munkakör.

– Most, amikor nyugdíjba mentem, derül ki – tette hozzá az ifjabb –, hogy radnótistaként 120 beszámítható napot szedtem össze a konzervgyárból. De a kezdet a bérelszámolás volt, rengeteg munkával, hiszen akadt időszak, amikor 1800-2000 diáknak számoltuk ki a fizetését, akik csak egy-egy hetet húztak le a gyárban. Aztán a műszaki osztály, majd a laborató-

rium következett, amikor rábeszéltek, végezzem el a felsőfokú élelmiszeripari technikumot. Így lettem okleveles konzervtechnikus, majd egy különböző vizsgával – a SZÉF létrejötte után – élelmiszeripari üzemelnök. A labort az anyaggazdálkodási osztály vezetése váltotta fel 1972-ben, az áru csomagolására szolgáló anyagokat rendeltem meg. Ettől kezdve voltak „családi vonatkozások”, apámmal, a kereskedővel sokat dolgoztunk együtt, megbeszélte, melyik áru megy belsőre, exportra, és a többi. És amikor Bátyi Zoli bácsi elment nyugdíjba, üzembiztos gazdasági osztályvezetőnek nevezték ki.

– Apám kilenc, én tizenegy igazgatót szolgáltam ki, mindegyikhez külön hozzá kellett szokni. Sokszor éreztem úgy, mintha új munkahelyre mentem volna el, miközben ki sem tettem a lábam a konzervgyárból. A vezetők közül Rósa Lászlót és Görbe Ferencet becsültem a legtöbbször. Idén januárban mentem nyugdíjba a legelső és egyben a legutolsó munkahelyemről, életemben sehol egy vasat sem kerestem másutt.

S hogy a Bagó család életében a konzervgyár csak a kenyérkeresetnek egy lehetősége volt, avagy ennél sokkal többet jelentett számukra?

– Millió egy olyan kötődésünk volt a céghez, amit nemcsak vagonokban és statisztikában lehetett mérni, szerettük egymás – választotta idősb Bagó János.

– Leszámítva az utolsó tíz évet, amikor már azt se szívesen mondtuk egymásnak, hogy viszontlátásra – így az ifjabb. – Jött olyan vezető is, aki egyszerre több száz embert rugott ki és úgy kezelte ezeket a számokat, mintha csak tekézt volna. Amikor meg valakit kirúgtak, vagy magától ment el, azt mérlegeltük, vajon ki járt jobban: aki maradt vagy akitől elköszöttek.

– Más volt akkoriban munkatársnak lenni – szólalt meg Pannika néni – Mindenki tudott a másiktól, kötődünk egymáshoz. Ha valakinek nálunk azt mondták, hogy kap 30 fillér órabéremelést, az nem ment el a Paprikába, mert ott 50 fillért is megadtak volna. Pedig akkor is sokat számított a pénz. Aki a konzervgyárban dolgozott, az hozta magával a gyerekeit is.

– Ez így igaz – tette hozzá az ifjabb Bagó –, emlékszem, apámmal együtt jártam dolgozni, vagyis én az óvodába, ő a gyárba, hajnali ötre mentünk, és este, amikor már mindenki otthon volt, én még ott ültem a raktár padlásán és számoltam a barackmagot. Apám nyáron minden szombat-vasárnap bent volt, én meg mentem vele. Mellesleg nem volt kötelező, csak érdekelte, mi történik, be kell-e avatkozni, avagy sem. Apámra nagyon büszke vagyok, sokat tanultam tőle, a vérben volt a kereskedelem. Az országban nem tudtam olyan városba elmenni, ahol ne ismerték volna, ha kiejtettem a számon a nevemet, mindenki azt kérdezte, miben segíthet. Ennyit jelentette a konzervgyár, ahol a szó szoros értelmében az életünket töltöttük el.

– Ez így igaz – tette hozzá az ifjabb Bagó –, emlékszem, apámmal együtt jártam dolgozni, vagyis én az óvodába, ő a gyárba, hajnali ötre mentünk, és este, amikor már mindenki otthon volt, én még ott ültem a raktár padlásán és számoltam a barackmagot. Apám nyáron minden szombat-vasárnap bent volt, én meg mentem vele. Mellesleg nem volt kötelező, csak érdekelte, mi történik, be kell-e avatkozni, avagy sem. Apámra nagyon büszke vagyok, sokat tanultam tőle, a vérben volt a kereskedelem. Az országban nem tudtam olyan városba elmenni, ahol ne ismerték volna, ha kiejtettem a számon a nevemet, mindenki azt kérdezte, miben segíthet. Ennyit jelentette a konzervgyár, ahol a szó szoros értelmében az életünket töltöttük el.

FEKETE KLÁRA

■ Egy régi május elseje. A sorban középen a családfő vonul, mögötte, kissé takarásban a fia látható

■ Ipari vásár 30 évvel ezelőtt. Ifjabb Bagó János Korom Mihály volt igazságügyi miniszterrel

Mondják, ma már nem viszik a költők a lángot, nem segít a vers túlélni a hétköznapi nyomorúságot. Szerintem viszik, szerintem segít, nem harsogva-triumfálva, hanem csöndben, búvárpataként felszínre jutva, s alámerülve megint.

Hol lehetők? Például kicsiny, viszont kitűnő folyóiratokban, folyton csak a következő számuk megjelenésére van fedezet, másokat csupán pár eldugott helyen lehet beszerezni, pl. az Írók Boltjában és még itt-amott, léteznek kis könyvek, megjelenésükről nem is tud az ember, s egyszer hirtelen a szemé elé kerülnek a könyvesboltban, mint az én szemem elé Papp Lajos A nap vége című verskötetete. Vársárhelyen, a költő szülővárosában vettem meg, le-

Mindenki karácsonyfája

árzott köteteket is árusító üzletben. „Ünnepi-örökzöld főtéren / rögzítve már minden igaz / magyar ember ünnepi fenyője! / Jelképes áldozat-ajándék / a soknevű-arcú áldozat-tömegnek; / a hatalmi képmutatás / sokágú emlékmű-szimbóluma” – olvasható a Mindenki karácsonyfája című versben. „A kiterjesztett ágak alatt / elfér új róbert-bácsik / füstös tábori konyhája párolgó bableves-üsttel.” (...) „S ott pófátlankodik a donátor rámszavazatok-hazafisága,

/ a tömött zsebű, tolvaj jötevő majdmegfizettek-mosolya-fölénye. / ott a magára vigyázó, éber Rend serényi éber öre. / S elfér legalul az erős fajgyökér.” „S van szaloncukor-támogatás, / habkarika-alapítvány, pályadíj tejszokoládé-borítással; / arany-ezüst-bronz parolák, / csilingelő érem-érdemkeresztet” – látjuk viszont napjainkat a versből, a könyv 2001-ben jelent meg. „Ez ünnep? / Hideg acélú a fagy. (...) Kinn üres magtárak ajtaját félrevert / s riadozva jár-

kál a zúzos szél. / Szántóföldjeink vetetlen buckák, / porladó hullahátak” (...) – citálható a Millenniumi tél című versből, szintén az említett kötetben belül. Modern Tiborc panasza.

Idézhetnénk tovább Papp Lajostól, idézhetnénk más költőktől is. Könyvekből, folyóiratokból, melyekről nem jelenik meg kolumnás hirdetés, nem harsog tőlük tévéadó, egyszerűen ott vannak újságosbódékban, Storytól takartan, könyvesboltok polcain, két Leslie L. Lawrence között. Csak vannak, és meg lehet őket venni. Újra s újra meggyújtják a költők a remény pisla gyertyalángját; ne kérjé senki, hogy minek.

E. CS.

Kövegy, a legkisebb falu kiskarácsonya

Advent a csongrádi végeken

KÖZELEBB VAN KÖVEGY SZEGEDHEZ, MINT SZEGED KÖVEGYHEZ – VÉLI CSONGRÁD MEGYE LEGKISEBB TELEPÜLÉSÉNEK POLGÁRMESTERE, TAKÁCS ZOLTÁN. AZ ELLENTMONDÁST AZZAL MAGYARÁZZA, HOGY KÖVEGYEN TUDJÁK, MERRE KELL SZEGEDRE INDULNI, DE A TISZA-PARTI VÁROSBAN LAKÓK ZÖMÉNEK FOGALMA SINCS, „ESZIK-E VAGY ISSZÁK” KÖVEGYET.

A Makót Mezőhegyessel összekötő úton először autózó meghökken, mikor a nagy táblákban téli álomba dermedt földek, az elhagyott tanya egyhangúságából, szinte előzmény nélkül, egy éles kanyar kíséretében felbukkan Kövegy. A kicsi település közeledtét korábban egyetlen fölirat se jelzi. Az országút mellé tapadó ház sor önálló településváltóról az átutazó számára a templom, körülötte a bolt és néhány nagyobb épület üzen. Az alig lassító autóból nem látni – Kövegy karácsonyát.

Mindenki rokon

Fázósan behúzza a nyakát, óvatosan lépett hazafelé a kendős asszony, kezében kicsi fenyő. A tüvelvű ágakat valami zsinaggal a vékonyka törzshöz kötöztette. Makón vette, Kövegyig autóbusszal utaztatta a fűcskát. „A nagyobb dolgokért muszáj a városba menni” – veti oda az idegen kérdezősködőnek. Pedig karácsonyfának valóval a kicsi kövegyi boltban is szolgálhattak volna. A rácsos ajtó mögött, a fekete táblán fehér krétanyom tudatja: a fenyő méterért 330 forintért adták. Igaz, az ünnep előtti hét elejére mind egy szál el fogyott a fa. De ezenkívül az adventi készülődés láza nem érződik a bolt forgalmán. Az egyetlen vásárló, egy középkorú nő műanyag kannát hozott, üresen, amit teli borosflaskára cserél. Mást nem vásárol. Unatkozhat is naphosszat a pult mögött a fiatalasszony, aki csak legyint, amikor kérem, ajánljon az árukészletből valami ünnepi asztalra illőt, vagy ajándéknak valót. „Még karácsony előtt sincs itt forgalom! Divat Makóra, újabban pedig, a bevásárló központok miatt, Szegedre utazni.”

Elfogultnak, mert igazi kövegyiek vallja magát Takács Zoltán, a polgármester. Büszkén meséli, hogy azon kevesek közé tartozik, akiket még babasszony segített a világra – Kövegyen. Ezért más színben is látja szülőfaluját, mint azok, akik máshonnan, újabban elsősorban Makóról költöztek ide. Elismeri, hogy a betelepülők nem könnyű beilleszkednie a zárt, többségében katolikusok lakta község lakói közé, akik egykor maguk is telepesek voltak.

E falut először 1757-ben Keövek néven említik. A községet „a puszták közepén”, a román határhoz közel, Makótól 17 kilométerre 1843-ban telepítették, majd a nagylaki szerbek nyelvhasználatát követve egyszerűen Kövegyként jelenítik meg a részletes térképeken. Az akkor Apátfalváról,

Mezőkovácsházáról ide költözők közül máig itt maradt vagy nyolctíz család. Közülük példaként az Oláh, a Sípos, a Lúczó, a Csikota, a Kovács, a Váradi, a Szentesi név említhető. Úgy is mondhatjuk: a kövegyiek szegrel-végről rokonok, az egész falu egy nagy család, és sógor-koma-jóbarát.

Szűkös a karácsony

Olvad a kövegyiek lélekszáma, az átlagéletkor meg dagad. Ezért tartja főn az önkormányzat az idősök otthonát, ahol mindig foglalt a tizenhárom szálláshely, közel negyvenen pedig az ottani ebéd, a napközbeni társalgás lehetőségével élnek.

Egy-egy óvodai csoport még csak-csak összejön, ezért az önkormányzat működteti az óvodát. De az iskoláról, még a négyosztályosról is lemondott a falu: a kisgyerekek a hetvenes évek óta a hét kilométerre lévő nagyközségbe, Csanádpalotára járnak tanulni. A jövő nemzedéke érdekét is nézték, mikor a nagyon egymásra utalt, ezért együttműködő hat település (Csanádpalota, Apátfalva, Magyarcsanak, Királyhegyes, Nagylak és Kövegy) összefogott, és létrehozta a Csanád-Mikró térségi társulást, és legutóbbi pályázatukkal egy autóbust nyertek, amit a gyerekek foglalkoztatására használnak.

Keves itt a fiatal házaspár. Mert kevés a munkahely. A legnagyobb munkáltató, a régi típusú Béke mezőgazdasági szövetkezet az üzletrészek kifizetését követően valószínűleg megszűnik. A Takács Zoltán elnöklétével létrejött, új típusú szövetkezet az önállóan gazdálkodókat összefogva szolgált, de nem teremt új munkahelyet. Tudomásul kell venni – jelenti ki a szövetkezeti elnök-polgármester – itt hat-hét hónap alatt kell megkeresni az egész évi kenyérré válót. Idén a zöldségfélék ára nagyon alacsony maradt, sovány esztendő zárnak a kövegyiek. Ezért is szűkös a karácsony Kövegyen.

Üres a templom

Tanítójuk nincs, de papjuk van a kövegyieknek. Am hiába harangoznak a misére, kevesen járnak a Szűz Mária tiszteletére szentelt római katolikus templomba. Advent harmadik vasárnapján is egyedül ült a padosorokban Annus néni. Ő, pontosabban az ura, Börcsök János kapja megőrzésre a templomkulcsot, mikor a plébános hazamegy Csanádpalotára.

Most, hogy a férjét ágyának döntötte a betegség, Annus néni sz-

■ Egy percre megpihen, a kiskonyhában a kemencének veti a hátát anya és leánya és tervezi az ünnepet

kadt minden házkörüli és templombeli teendő. Még szerencse, hogy a közelben, vagyis a Csanádpalotán lakó lánya átjár segíteni. Így marad erő és idő az ünnepi készülődésre is. Az egyik disznót már levágták. A fenyőket is megvásárolta: egyet haza, kettőt a templomba. Itthon karácsony böjtjén halat sütnék, másnap jófajta húsleves és töltött káposzta kerül az asztalra – tervezi az ünnepi menüt anya és lánya, mikor egy percre megpihenve, a kiskonyhában a kemencének vetik a hátukat. A két öreg a kövegyi háza, vendégségbe várja az egész családot: két lányukat, az unokákat, a dédunokákat. Annus néni névre szóló ajándékon nem töri a fejét: úgy tapasztalta, jobban örülnek a fiatalok a pénznek, amit a kicsi nyugdíjából spórolgat össze, aztán az ünnepen odaadja, vegyenek belőle valami hasznosat.

Megváltás a munkahely

Az összetartozásra és az összefo-

gásra másféle módot is ismernek erre felé. Kövegy egy-egy cél elérése érdekében társul a szomszédjaival – keres példát a hagyomány

továbbélésére Takács Zoltán, aki a rendszerváltozás óta „társadalmi”, azaz nem főállású polgármesterként dolgozik azon a község-

zán, ahol egykor a nagypapa volt a bíró. A 10 település alkotta Maroshát társulás – többek között – a Békés megyei Mezőhegyest, Tótkomlóst, Battonyát köti a Csongrád megyei Pitvaroshoz, Ambrózfalvához, Csanádpalotához és Kövegyhez. Ehhez a kicsi faluhoz, ahol a lakott házak alapján 206 háztartást, 498 kövegyit tart számon a helyi statisztika. A felújított vagy újonnan épített házak között megbújik egy-egy romos épület. Elég sok az eladó porta. Itt ötszáz-ezer-egymillió forintért négyszáz-ezerszáz négysszögletes telken álló, szép házat is lehet venni. Az összkomfortozó tartozó szemétszállítást Kövegyen már a jövő évtől bevezetik, de hamarosan megoldják az uniós követelménynek számító szennyvízelvezetést is. Az a nagy cél, hogy ne szennyezzék tovább környezetüket, egészséges termőföldet és vizet hagyjanak örökül unokáiknak egy csapatba terelte Kövegyet Pitvarossal, Csanádpalotával, Ambrózfalvával, Nagyrérel és Csanádpalotával.

Az is nagy dolognak számít, hogy képesek az útépitésre, pontosabban a Széchenyi, a József Attila és a Rákóczi utca született újjá. Az első ütem közel 25 millió forintért már elkészült, a folytatás több mint 31 millióba kerül. Egy-egy ilyen beruházáshoz a pénz előteremtése cseppet sem könnyű. Az önrör biztositásához takarékoskodás és okos gazdálkodás szükséges. Ezért, vagyis anyagi okok miatt vállalta Kövegy a körjegyzőséget Királyhegyessel, lett tagja a Makó környéki 17 települést összefogó Makó térségi társulásnak. Ez utóbbi összefogásnak az eredménye lehet a makói ipari park, illetve a nagylaki határátkelő schengenivé minősítése, azaz az uniós csatlakozást követő bővítése. Ez hozhat a kicsi Kövegynek is – a polgármester szerint – új munkahelyeket: a megváltást.

ÚJSZÁSI ILONA

■ A templomkulcs őrzéséről és az adventi előkészületekről Börcsök Jánosné, Annus néni gondoskodik. (Fotók: Schmidt Andrea)

■ Szeged, Dóm tér, karácsony. (Fotó: Schmidt Andrea)

Jeges advent

Hosszú, ledolgozott hét után advent leheletével rovom az utat végig a Kelemen utcán, majd jobbra fordulok az ünnepi hangulatot sugárzó Kárász utca felé. Közben merengve bámulok az üzletek ablakán befelé. Üresség, üresség mindenütt! A boltokban is! Egy-két lézengő vagy munkából hazafelé tartó ember az utcákon. Délután négy felé jár. Befordulok a sarkon. Lábam alatt a díszburkolat, szívemben a szeretet ígérete. Vásárolni fogok, valami kis apróságot, de az meglepetés legyen! De mi történt az üzletekkel? Persze, a választásra most öltöztetik a menyasszonyt. Még egy-két simítás csak. Merengek. De üres az Eldorádó. A Pizza Hut ablaka némán tátong, mellette egy üzlet „KIADÓ”. A fiú is hiányzik a másik oldalról az elszánt, kéthangú furulyaszóval. Emitt egy erősen középkorú pár egymást átölelve bújjik az ablakhoz a kis ékszerbolt kínálatát mustrálva. Lehet, hogy az ezüstlakodalomra készülnek! A sarokról eltűnt az élelmiszerbolt, sok csoki emléket magával rántva. Most bank kellett magától ott. De csak kellett, mert nemigen vannak odabent. Szemem

az égigérő fán nyugszik meg. Még tetszene is a gyönyörű, legalább 50 éves ezüst Óriás. Belül egy sikoltás borzolja nyugalmam!

– Nem él! Csak úgy látszik! Földbe rejtve amputált lába! Huzalokkal megfeszítve, hogy úgy látszon: délceg, dacol a széllal is. Még tartja magát! Kell! December 24-ig. Pedig már halott...

MEGHALT! Értünk! ...

Körbejárom, keresek egy jelzést, csak egy kis táblát, de nem találok, rajta az frással: ki, honnan, mikor és miért?! Szétnézek óvatosan, szinte szégyellem dermedtségem! Megint nem kérdeztek meg bennünket!

De az emberek mennek tovább, egykedvűen. Mennek az oroszlanos díszkút vagy a bronz szobrok irányába. Az utca végén egy koldus kéreget. Félénken. Érti, tudja, nem lehetne itt. De a szükség és a gomyra hajtja! És csak reménykedik, ha nem is itt, talán a város egy rejtettebb zugában karácsonykor a megmaradt pénzből neki is jut egy tál leves!

K. Á.